

“O” Ka`uni Aruni Pirogiramisi Issun Tichni Zuuttosikito

(Tocho, Ka`usin Gero Zagtoni Kasso, Wostera Dosto Techma,
Ka`usiki Kassonewa Gaamne)

Amarissak Hoosis Nawa Daanisnai

Hawaz H/Iyesus
Matebe Alemayyehu
Maikelech Gidey
Ali Amenti
Daanyachew Mellese
Netsannet Ayyen
Mulugeta Gaabbisa
Yedit Mekketete
Mesfin Tefera
Debbere Abdisa
Abera Mehaari

Yemsak Kote Meya

Tekileno Aba Kawusanis
Tesfayeno Aba Gaasonis

Ma`Isuk Daanise Meya

Mizganano Kebedwnos
H/maramno Wondimunos

Kompiterik Tichire Dizayini Wostes

Afework G/michaelnos

Itophiyani Federali Dimokirasi Ripablkini
Aruni Ministeri

Yeshidani Tesi Tesisa Tuutani
Kililini Aruni Biiro

Galata

Han matsaafasi hoossuk techmaknewa waagaakne asi ugunak arasiis Alemi baanki, Yunisefi, SEV ZE Childeren, rayt to pilet EDIVI, Kotebe metro politan yunversit newa benishagul gumizini tuutani kililini mangistinii aruni birosikitowa. Han galatasta sunba tichonona showo dirijjitinewa asuni meya (gillesebina)han aruni uguna futo sinanaktiitanba foonto argasu kushshetewa. Esbariknu aruni ministeri galata katifawa. .

© Itiyophiyani Federali Demokirasi Ripublikini

Aruni Ministri

1^{sa} attamto 2010 neya

Itophiyani Federali Dimokirasi Ripablkini

Aruni Ministeri

ISBN: 978-99944-2-869-4

Kiso

Gach Giru	vi
Tichni Zuutto 1: Tocho	vii
Tichni Zuutto 2: Ka`Ussin Gero Zagtoni Kassoosi Ke`essi Faaswuzasi Kitoni Suura	29
Tichni Zuutto 3: Wostere Dostoni	63
Tichni Zuutto 4: Techma	99
Tichni Zuutto 5: Ka`Ussi Zagtoni Kassosi	121
Tichni Zuutto 6: Gaama	145

Gach Giru

Han matsaafasi isun tichni zuuto isa battatu faa. Esbarikitonu, tocho, ka`usin gero zagtoni kasso, wostera dosto, techima, ka`usiki kassonawa gaamna. Ess tichini zuuttosikito assinyayaasa asuni woono wostota fashuk assiyayaasik kayima sinni ugunak eechera kuniriwa.

“O” Ka`uni Aruni Pirogirami

Tichni Zutto 1: Tocho

Kiso

Gach Giru	x
Tochoni Faada 1: Teetni Assu.....	1
Tochoni Faada 2: Ke`eni assu	1
Tochoni Faada 3: Kayimni ooda	2
Tochoni Faada 4: Hep ko`usakito	3
Tochoni Faada 5: Abebbena Jamalna	4
Tochoni Faada 6: Masala kasso	5
Tochoni Faada 7: Geroni waagni zuutto	5
Tochoni Faada 8: Ilfituntnewa wolkobesiisi kitone	6
Tochoni Faada 9: Keeri waagasikito newa naangotbase	7
Tochoni Faada 10: Aftamuni aruni keeni tocho	8
Tochoni Faada 11: Kaaba faana wuznewa foonto wuzne	9
Tochoni Faada 12: 'Jermi' aachona dima aafa	10
Tochoni Faada 13: Heelenni kasso	11
Tochoni Faada 14: Aakimisa kiito.	12
Tochoni Faada 15: Keez maktan fizosakito	13
Tochoni Faada 16: Kawusa shunfena fur`a	14
Tochoni Faada 17: Kaam mallatoni into.	15
Tochoni Faada 18: kassosikitonon waraqatak wosto	16
Tochoni Faada 19: Madinnewa teetbari kayimane	17
Tochoni Faada 20: Muluni angachasikito.	17
Tochoni Faada 21: Diggittinotanawa wolkobessisikitone	18
Tochoni Faada 22: Kadijjanewa Zomobasikitone	19
Tochoni Faada 23: Fardini wosto.....	20
Tochoni Faada 24: Intoni kiito.....	21
Tochoni Faada 25: Goorgu kayo	22
Tochoni Faada 26: Oo gowwa feerin?.....	23
Tochoni Faada 27: Assasiktonewa Asbasikitone asi soolto.....	24
Tochoni Faada 28: Gawunoy harmeta.....	25
Tochoni Faada 29: Garo she`a akos	26

Gach Giru

Han tochoni tichni zuutosik bu`sasik maktefa tochoson hophowa. Tochos torbanni aruni kabassi arusona aruni tuzason zagguni sinafanakabasik odonir assinyas tochoson makenanneen orfo woigera tochowo.

Mamsuni tochossi makte asusakitoni kodaso kaabare year waagason dilonewa aruni asi aruni techimaso taggusonak argasunairwa.

Tochoson buroniseen zeemma tochoso aruk chinunik sholsu kamassikitono arsobason gaziguni.

Estan tochoson kaama kisira newa kooshshira buroni.tocho bu`isa makono zeemma feretifat kaamak/nonok/ makonik sholsir tochoso feretira we kaamak burera ko`isennenen orfo tochossin kesa mamsu mamsuni.

Daysubanu koosu arusonak ooma arisefana wuzasnen isarba faana mamsu bu`isaso mamsuni.

Awuzakine hooro kaba danifanine banne faa tochoba faasetto makosonak koba kushoni.

Han tichini zuutossi wolumini mamisunawa kiitone imtesewa es wolumni mamisunawa kiitose katuk imter sinna boora faa haalastkamo taggu fayyadamto chimani.

1^{sa} Toorban

Tochoni Faada 1: Teetni Assu

Naangotu hashawung issa nawa teetbason aakkak assunamato odoni.

Sunna faxumatu istafan isun woggana abatasa tika Ibrahim intonasi tika dey sofyatu istafe. Hep ayta feeser. Basakitonu Dawitnawa Abdella natu istesafe. Ta shunfana wuuzi.

Taan gissifay asu mi`ifen biyawa. Chiro qalami dey gissirawa. Oomtefanay dey ichowa.

Wol- Wolumni mamsu

1. Faxumani abana intone oona oonambe?
2. Faxumani wogga apunin?
3. Faxuma awu shunfa? Oomtefanay dey aamba?
4. Faxuma apun aybayimbe feese? Oo ooistesefe?

Kiito

Nangotu Faxuma aakagira teebason assina mato biyesetyo? Marafo tano ? Hash nettoday sunitiso Abanti intotisiro we dey keerimeeni sunaso wona wona yadatotik sholsir.girefetisewa Oomtefeti wuzase mako chimotik sholsir.

2^{sa} Toorban

Tochoni Faada 2: Ke`eni assu

Naangotu hashawung isa nawa ke`ebason aakkak assunamato odoni.

Sunna Afatu istefan isun Ta fafana ke`e sumba Azgi. Ister sinfana kabasik kassefeni shootu chiro taga muda faar. Ga`ossi dey inya kukuoni hi`ofaaser. Awa sinna kabak hiosi diya difat kasso taan girssir. Sha`ini keya sinfat gamalabasewa maskotibase hi`ok wosusterwa.

Taan gissifay asu mi`ifen biyawa. Chiro qalami dey gissirawa. Oomtefanay dey ichowa.

Wol- Wolumni mamsu

1. Afani ke`e awu istefa?
2. Afano nnasi keya ashinarin?
3. Afanonnasi keyasi gamalanewa maskotina awuk wosusterin?

Kiito

Nangotu Afa aakkak ke`ebayson aassina mato biyesetyo? Marafo tano ? Hash nittode ke`enteson keentison wona wona arusotik sholsir.

3^{sa} Toorban

Tochoni Faada 3: Kayimni ooda

Naangotu hashawung Almazu iste sofiyani zomoni kayimni ooda odoni.

Sofiyaneen ane zeemni aruni keer ane/isarik/arisefa zomossin isay Almazutu isetafa.

Almazu aruni keer yaafana kabasik aaffaso masera sombaso pileratu shaanxabaso hophpa yaafa. Almazu aaffasi wona wonasik kaymawa . sombasonno pilera kessa rivanibasik tar`arwa. He`iso he`iso ha`baso kaa`erwa. Maara kesnase nonobaso muu`merwa.

Sinna boor`a Almazuni ha`a aagenu forowa. Daytobanu ha`ibasi ganesi fu`itefa muu isarinne aafa sinna bor`a kaani zeya hophin aane arifa. Almaz aagenu kaymawa. Sinna boor`a sofiyanewa ooma zomobase akammanon shuneserwa. Isa wona assinyabas teetini kayima assife kabasik "han Almazunisimato aaffnitisewa siintise kayimsutik,somnitiso masefafa pilo,ha`initisokaa`ao,estan yayyana sinotik"sholsifa. Ira assubase Almazu gire.

Wol- Wolumni mamsu

1. Almaz sombaso aakkak hophfa?
2. Asfinyas Almaznon awu ii?
3. Almaz kaymbason oodak fayyadamtofana koda awune awuneen?

Kiito

Sinna boor`a naangota fayyanewa gada sinotik wanna wanna teetnitiso Ooma ugnaknu dey aafnitiso,siintiso ,somnitiso,ha`initiso kaymak oodatik sholsir.

4^{sa} Toorban

Tochoni Faada 4: Hep ko`usakito

Naangotu hashowng hep ko`usakito ifa tochosso odoni.

Isa kuul ko`u nawa Isa bur`us ko`una feeser. Kuul ko`us beede feefena kabasik bur`us ko`us katamatu feefe. kabase yeesho sinna boor`a bur`us nenybasi nawano mamsuk beede hami. Bur`us ko`us beede kar`base geregere akamano girere”shunto koontaso neen mamsit diinarewa ekkuwa nagak yaata” ire girak hophetee.

Wonotirik he`iso kuul ko`us zeemme kabire kaar`a kaar`a kayoni gaana bur`us ko`usik zuuti.

bur`us ko`usik ge`akenewa girakna katamassi feefena fooso safarefen kuul beedeni ko`us aash faya wosto wostet feena mato biyat diinqewa.

Estan kesse hep koon sine ko`uni meya ane katama ofsesete.katama girisetse kuul ko`us ugnase bestafa wasshsh ifa korrentissewa dichu dichu foqisek diinqo hoph`i. Akama chaaga odere aru beyna boor`a birakutasi xurumbani kaamasik diga giri kuul ko`u inya katamassi foostan keena hamna woyyawa ii. Wono he`iso bur`us katamani ko`us beedeni kuul ko`usin teegere odowa koontaso ta katamani ko`u sinna bor`a beedeni fooso foonak fayi nee dey beedenir ko`u sintu bor`a katamani fooso kashono fook rakkatetarwa.

“Aagenu ora wuza dostok hatto wona rakkato feshnorwa, arki chowa arunawa arku dudone stak wa.” Ira shanxak tuuma wossuma imme beede geggesi. kuul ko`us imma wosumason galattere hami.

Wol-Wolumni mamsu

1. Beede feefe ko`us katama hamme awune awune bii ?
2. Katama feefe ko`us beede hamme awune awune bii?
3. Katamani ko`us beedeni koonbaasi geggessifena kabasik awu ii?
4. Katamani ko`us beedeni koonbaasi geggessifena kabasik awu zagi?

Kiito

Sinna boor`a naanggotu aagenu ora wuza dostok hatto kaba rakato feeshinowuzawa. Arki chowas arunawa /dostonewa/ arki duudonesta.

5^{sha} Toorban

Tochoni Faada 5: Abebena Jamalna

Naanggotu hashawung “Abbebena Jamalna”ifa tochosu odoni.

Abbebena Jamalna isa ke`essi feesefe naangotwa. Wol-shunese zomowa. Aruni keerun wolisenaneen faa wosto foonto kabasta/beyisani kabasta koppe kasseserwa, koppe kassesere kesenase wol argayere imte keeri wostoso wosteserwa. Isa wona kopperkassesefana koppes katte. Esbari boor`a koppeson kar`as newa newa isera faasese. Eskabasik Abebenawa Jamalna asi abasakito kar`esesere ha`isisete Jamalnwa Abebena faasesefana boor`ason mamsisera gazgiseteneen orfo kassoni kabak kassosoni kodasi kito badok, kattok/karatok, mestonak weday tishuk chimnir simbasewa bari boor`ak faasso ane sholsifa simbason assisere ganssisete. Jamalnwa Abebena esneen hanguk zomobase feese,faasseserewo aane arisefe.

Wol-Wolumni mamsu

1. Jamal nwa Abbebena awuna awunambe?
2. Jamal nwa Abbebena awuni boor`a faasese?
3. Jamal nwa Abbebena aakkak ganese?

Kiito

Kassoni kabak kasson koda badonak, kattonak/karatonak, mestonak we dey tishunak chimnit sinna boor`a bari boor`ak kassefetikaba faassotik aane sholsifa.

6^{sa} Toorban

Tochoni Faada 6: Masala kasso

Naangngotu hashawung “Abebenawa Jamalna” ifa tochoni faada 5sha fayson wologira odesfat kesa tochossik makte edde asuusa mato masalra kassosonir iyat daakaloki zeem-zoonsosik zaguni.

- “Abebenawa Jamalna” ifa tochosu yaadatosonak wolgire mako.
- Tochossi fee edde asusin mamsuk dilosonak zagu.
- Oom oom eddeasusa mato bu`isason sunsu (Abebe, Jamal, Abebeni aba, Jamalni aba).
- Abebenawa Jamalna asi edde sinne fakkessire Kassonibasakitonik koppe innewa tochosu masalre kassosonak zagu.
- Estan kessa fakkesire kasso kassosono bu`isason argak kasissu.

7^{sa} Toorban

Tochoni Faada 7: Geroni waagni zuutto.

Naangngotu hashawung “Geroni waga zuutu” ifa tochosu odoni.

Eeto bowaneen irirkanen danesesteson kixxe bagere muuk merkesere isarik duposi/nor`kejo ofsete.

Isar sinne duuda kejjesete. Kejesere hophe sete baro mekambesisi mato kixxe bagok kuphama keysete. Eeto geroni waagaso faaduk giri estan ekka ii. “Arkiro tatu hophnir” awuni boor`an iyatine issansa fer`ana sinna boor`a, hepsa bur`uni taato sinna boor`a keessak dey akamanon zag sinna boor`a ”ii.

Bariki to dey esbaron digosonot nibinibi eetonote zeemaa duposi kesfeni kabasik ane bagonik merkeniwa. Mekamnisimato kixxe wostera duudason hophni. Sinna boor`a kixxe bagonik sholsir esabar sina shakanane bus hawngneen orfo neneen aafa duposisi kesaniwza. Zomoniso feeshun ise.

Ko`ibastak eetos chowbasik isar sinin kixxe baggere meesete. Ane foosok dey chimeste.

Wol-Wolumni mamsu

1. Dupok ane kese waaga awune awunen ? Awu isere merkeste ?
2. Ganeyassi faasso kabinas awuni boor`an ?
3. Ganeyassi kabinas faasso aakkak kotete?

Kiito

Fassoso wallak kotnawa tora`assi ulfintone wol-odone sholsir.

8^{sa} Toorban

Tochoni Faada 8: Ilfituntnewa wolkobesiisi kitone

Naangngotu hashawung dey “ilfitunotna wolkobesiisi kitone” ifa tochosoo odonir.

Ilfitunotna wolkobesisikitoneen isa isa kabak katamasin kesse kutisere zeephteseter. Esbariknu fayyadamtesefes wolkobesis kebbedeno birakutasonwa. Kebbenedo kalle kutuni kabasik birakutbesiiso nedaji tuunire uuch wolkobesisinawa acheech br`usbesiise isa batta izgin sinere hameseterwa.

Esbaasso wonason zuutire zeephteseteneen orfo waalin zuuttesere keer hamefa. ilfitunotna wolkobesisa birakutano fayyadametefe kabasik mendarissi feese oom asusa kito dey faza, hanya newa bu`lone fe`ok fayyadameteseffe. Kudasikitono fe`ok dey hanya zattefa gaari fayyadameteseffe. Ilfituno ke`eni asusakito wostobasikito taptonak ooma ooma transiporti fayyadametefewa.

Wol-Wolumni mamsu

1. Ilfitunotna wolkobesisikitoneen isa isa kabak katamasin gero hamefe awuni boor`an ?
2. Ilfitunotna wolkobesisikitoneen isa isa kabak katamasin gero arozak hamefe?
3. Ilfitunotna wolkobesisikitoneen isa isa kabak katamasin gero hamefes apun asu sineremba?
4. Ilfitunosi menderini asu transeportik fayyadametesegefey arowzamba?
5. Nangota nitto ke`essi fayyadametesegefeti tranisportini tesa awuna awunamba? Ayi hamma arisefeti?

Kiito

Biyesetiyo naangota ooma ooma dubbiyonirewa hash hawungti transportini tesa faar sinna boor`ake`esi mato fayyadamato chimatona.

9^{sa} Toorban

Tochoni Faada 9: Keeri waagasikito newa naangotbase

Naangota hawung dey “keeri waagnewa naangotbase” ifa tocho odoni.

Abdi ite arinya feerwa isa wona assinyabas ekka ira Abdini mamisiwa. Nitto keer aash aash keeri waagamba faaser? Abdi dey hinno keer angacha, kana, hanya, faza, gachuwa, faaser ire wolgi.

Showbaska apuninso? ii. Isa angacha newa hep naangotbase, acheech hanya, Uuch miya, hep gachuwa, faaser ii. Abdi ne marafowa! Faadbasonu maisira aritarwa ii. Ekka barin diinqobase Abdini dey girsi. Assinyas dey kaabare yere waaga besi suura wooru besifaafa “nangotu han suurason biyeseifat sirun keeri waaga sinabaro makosoti” ii. Bu`isas dey suurason biyeseenase akamanon girese. Arga argak kabisesesefa tochofat kessa keeri waaga sinyaso besifaafa sunbaso assinyasik makese. Suurasta bestefa keeri waagasin suuranon faadisera faadbason makese. Assinyas dey bu`isasikito marafo sinera keeri waaga arisera sunbason makesena boor`a akamanon gire. Arinyasi ganesin Abdini zomo sina Burtu assinyabason isa mamsu mamsi. Han keeri waagasi naani suuna awu istefayi? Ira mamsi. Assinyabas “Burtu marafo! We nee. Ma`a mamsutu mamsit” iyat keeri waagasi naani suunano ekka ira make.

- Angachani nawa wurro tu istefa
- Kanni nawa buchchi tu istefa
- Fantuni nawa meenxu tu istefa
- Miini nawa Halaqa tu istefa.
- “Sinna boor`a naangota keeri waaga akama ke`iba faar sinna boor`a ma`isira oodak hophanik sholsir” ii ife.

Wol-Wolumni mamsu

1. Assinyas Abdini awu ira mamsi ?
2. Abdinotnaasi keeruk apun keeri waagan faarin?
3. Assinyas suurason wooru awu besi?
4. Abedinotnaasi zomo awu ira assinyaso mamsi?
5. Assinyas keeri waagasikitori nawasi sunanon awu awu ii?

Kiito

Naangotu keeri waaga muuk, wostok, ke`eni oodak ke`ifana boor`a muubason imma oodda hophanik sholsir. Ma`l nangotu.

10^{sa} Toorban

Tochoni Faada 10: Aftamuni aruni keeni tocho

Naangota hawung dey Aftamuni aruni keeni tocho odoni.

Aftamu 6 woggani naa sinfena kabasik koontefena kabasik kar`a shorkoni rakoosi boor`a isa dimtan ooma dimta kutifena keerimaya idimtenwa. Aftamuni ino Aftamuni ooma ooma hetni dima hophpha kuti sinfanaku hetak kabire kutunak zaguk aane chimtowa. Aftamu wonna wonna he`iso kabire keyasi finynya gamalsi tesha diifat ke`eni bu`isa aruni keer hamesefen biifena boor`a ‘ta dey awwayaninso aruni keer hama beyfana?’ ire safare. Isa wona intobasik mamsuson kabgi.

Wonotrik he`iso intobas hazozotisimato Aftamuni bamphere ke`essi faa aruni keer ofete. Aruni keer kar`besise aruni keyasi dinitteri Aftamuni aruni shunasewa aakkak asu chimane matona

kiito kushete. Assinyasnu Aftamuni aruni keer kushere ofobesisik intobason galattere Aftamuni aruni keer tichchonak zagtenneen orfo bar kutuna wuza, aruni keer feena kabasik siruk isa diman ooma dima kutuna wololgo ka`ussi ekna hangna shorkona koda,kaussi duuna koda, kassona dima newa effaffa sholsu wuza aakkak tuunuk chimne mato merkesete.

Mekambesisi mato aftamu torbanisik isa diman ooma dima kutuna gaddo wololgoni koda danne zomobasneen aruni keer ye.aruni keyasnu wololgoni kodasik ka`ussi girunak chimana zokaneen masarassik shunna mato kussu chimana muda dananak keeshshira hoossira oodna boor`a girak arubaso aru gatiwa/tesiya.

Wol-Wolumni mamsu

1. Aftamu kutifenay aakkakin ?
2. Aftamu bu`isa aruni keer hamfen biinase awusafare?
3. Aftamuni intosewa dinaitterisna awu merkasete?
4. Aruni keyas Aftamunik awu keeshshira hoossi?

Kiito

Naangotu Aftamunisne faa miir`amba feena zomontisakito aruni keyassi shunna mato shorkonak newa arunakna aruni keer faasena kabasik masarassi isa diman ooma diman kutusona wologo, ka`ussi duusona koda, kossosona dimnewa arusona kodane sholsina boor`a danoso chimonak argasutik sholisir.

11ⁿⁱ Toorban

Tochoni Faada 11: Kaaba faana wuznewa foonto wuzne

Naangotu hashwung 'ke`essi faase Kaabara yere wuznewa kaaba foonto wuzne' ifa tocho odoni.

Isa wono mammoni assinya wono aru biyo kut-biya aruni keyasi birato faa zeephtesefete beyasawoni dima hamaniirwa ite. Assinyas burete baron odesenayse mamonawa zomobasenan akamano girese. Kut biini wono he`ibase kabisera mammonawa zomobasnaaruni keer hame.

Estan assinya basneen ane sinere isa zeephtefet beysawoni dima hamesete. Kar`esetese geregere showo shootu aafak besto keya, kasa, shu`ini tesa, ho`ini tesa, garo garo shu`a, fuutu biyese. Biyesenawuzasik akamanon girese. Mammonawa zomobaskitona 'Han

biifeniwuzasikito zuutambase awu istera isere assinyason mamusse. Assinyas dey' han biyeseheti wuzasikito kaaba fanarewa kaabafoontone istera hepuktu bagtefawa. Kaaba faanar istefays, kayo, kasa, keru wa geroni waagase sin fana kabasik kaaba foonto istefay dey shu`a, aka, fuutu, ho`a, awa, effaffayswa ira make. Assinyas 'kaaba faanaysne foontosne asunik akamano sholsunewa ke`iba faarwa siina boor`a ke`enison kapsunik sholsiri ite.

Mammo 'woli kassonik han gaanasikitono garogaro shu`asikitono newa fu`rasikitonetanawa zomotana kephpha hophak chimaniro?' ire assinyason diigi mamsi. Assinyase dey gaanasewa shu`ase asin kephpha hophosoti fur`ason bus buggu diigiba aafa, kaypson kapusutano buggu aane sholsifa iita. Estan Mammonawa zomobasens asir shu`inewa asir gaanne kephphesere hphe. Estan kut-biyason ko`isisere aruni keebesissi wolisete ife.

Wol-Wolumni mamsu

1. Mamonawa zomosakitona assinyabasneen ane kut biya efsere awu kemsete ?
2. Kaaba faana wuza awune awuneen? Kaaba foontoska?
3. Kayoson awagan kapsu sholsi?
4. Mamonawa zomobasakitona kut-biini dimasin awu hophesere aruni keebesissi wolise? Awagan?
5. Kaaba foonto wuza asunik aakkak ke`ininne faarin?
6. Kaaba foonto wuzasikitono awuk fayyadamtonik chimani?

Kiito

Biyesehiyo naangotu ke`entissi daneseti kaaba faanas sinun kaaba foonto wuzasikito asunik sholsu newa ke`iba faar siina boor`a kopsunik sholsir.

12ⁿⁱ Toorban

Tochoni Faada 12: 'Jermi' aachona dima aafa.

Naangotu hashwung "Jermi" aachona dima aafa' ifa tocho odoni.

Jerminewa zomobasikitona Murasonasi gaddo keer hame. Akamanon showo siya siya talma, akama tulo, wokka kuni diima (kina), showoni shaakera newa kina kuutto sina dimas ma`a aacho siniwa. Faa dima zuuttambase kiina sinbastaan kabira Jermik keeshu siniwa. Bu`isa

kushubaso masosono muu maasesefanane bu`isasi nonok, fikosi newa keenassi fook girifat akamano mettosonak zagirwa.

Murasnawa keeri meyane gaddo keebesissi hamesete. Keyasi dossi kuupa muunewa kurana tuumma feen danesete. Muras siibason hophi iff! Zeeba akamano oomsunya! ii barnawa zomobasakitona masa futunewa kanyunyunek girise. Estan ke`es kayma sini, Jermi, kurasewa dokuse malena mato eella aatese. Rakkoba aafawa woluniwa! Isa ‘murasnonnes isa wona kanyuson beyok chimosonawa isete.’

Muras, kerimeenewa zomobasakitona keeshu newa kayma sina keebesissi, goorgu kayoni dimason biyesete. “hay hinno kayma, akamano kayma keeni faarwa” isete. “Bus wona wonasik kayma sinna foonak wona wonak kanyunik sholsirwa. Sina shakanane estaki jermisikito wollatu yoosonawa” Murasini into ite.

Murasnonnas ooma naangotasewa keeri meene ke`eso kayma zaguk assusobesise menderis zuuttera kayma sini. Hannen Jerminewa zomobase aachoni dima aafa. Keebason newa ke`ebasonna kanyunoy awja asuni danone kabaneen bu`isask wokesera eelna mato foonawa.

Wol-Wolumni mamsu

1. Jermi, kuraknewa dokukna Murasnonasi keya awagan keesho sini?
2. Jermi asuni keensi girifanay aakkkagin?
3. Jermi, kura newa dokune Murasnonasi keyano awagan ha`at eelese?

Kiito

Keenisewa ke`enise wona wonak kanynyaanine, kushuniso samunak wee dey bednak masefanine jermi, kuranewa dokune aafa foonaza. Mero hinnosta teshshok aafa chimanawuza. Hinno dey fayya sinani.

13ⁿⁱ Toorban

Tochoni Faada 13: Heelenni kasso

Naangotu hashawung “Heelenni kassoni .’ kassoni ugna odoni.

Heelen fardi naangotaneen kasso shunar. Heelen wochoni koppeni kassonewa eelle akamano shuna nawawa. Assinyabasnu “Heen marafo nawane” iyafa chinittu faafawa. Sinuntano Helen kassefanay koserawa. Sinna boor`a isa wonak akamano ee`fat ganedera ho`ita wochobas

fuli. Sinbasewa kushubase sho`i. siiba sinba dango dango sini. Somba ho`a sini. Ma`iba aaffa isazane aane sina. Kushuni waa`ibasikito arkir shorko bey. Helen wokabanon farunanneen keeshte fana wochoni koppeso kassono fu`ite. Helenni wochos dey nibinibi farit ya. Esneen hanguk Helen wochoni koppe kosera kassok chimi ife.

Wol-Wolumni mamsu

1. Ferette tocho awunirimba?
2. Helenno chinifay oomba? Awu ii?
3. Helen dica kaba wochoni koppe kassonot fu`itenas awuni boran?
4. Aaffa atubasta faya mir`ama kar`i?
5. Kosera kasso shakanine awu sinani?

Kiito

Biyesetiyo naangotu kassefeti kabasik kosera sinanak sholsir. Sina shakanane atuntista faya miir`ama kar`a chimana. Kushunti we wochonti fulunak chimana.

14ⁿⁱ Toorban

Tochoni Faada 14: Aakimisa kiito.

Naangotu hashwung dey “aakimisa kiito’ ifa tocho odoni.

Isa wonak asuk aruni keerun kessa keyassi kassefat isa garo xarmusi bii. Niibira xarmusiso gachcha sawusin heta sinna boor`a akamano zeyiwa. Foota “awu awu ifaso?” iyat akabason garoni naariwa. Garoni faara keembassi akamanon merewa. Intobas toptere fayyani tunaasi keer kushere ofete.

Aakimis maramarere kesnase bu`isak sinno heta hophphason gazgi. Estan intobasneen merkere heta imi. Intobasik dey hetason bu`isa kar`nona dimta kunsunek sholsir sinbason kiito imi.

Koibastak asukuk hepsinen tanse meya keshikseteza diigi foonto ta`uncwa naarune/bechibiine aane sholsi fa sinbaso kiito imi.

Wol-wolumni mamsu

1. Asku aruni keerun wolinase awu zagit yere?
2. Asku danna wuzason awu zagi?
3. Askuni into Askuno awagan fayyani keer kushere ofete?
4. Asku xarmusiso dannaneen awu zaguna kaban?

Kiito

Biyetiyo naangotu tanse meya keshiksete wuza diigiba foontono ta`uknewa bechi-biyakna aane sholsifa.

15ⁿⁱ Toorban

Tochoni Faada 15: Keez maktan fizosakito.

Naangotu hashwung dey “keez maktan fizosakitoni” tocho odoni.

Ibeti kabak keez maktan fizo faaserwa ife. Esbasakitonu garo maktan fizo, ganeni maktan fizo nawa arki maktan fizotu iseteseefe. Es fizosa kito akaneen hangalotu feeseefe. Akani yesalo faa kuwason zokastakamo finne muuk sholse. Bus isa iny shigin zokasi sikalok feer.

Isa wona hate fizos zokastakamo finne akani yesalo finak shole. Estan zokasta yer`et aatfen “oonso zokasta kutifey? Muunawa!” shiginis ii.

“Adaranya taan tar`anita. Ganeni aytas yooni rwa. Bar taystan arki kuul inywa.” hate fizos ii. Shiginisnu “maa`i ! aata chimatawa .” ii. Estan ganeni fizos zokasta kutire aatak hami.

Eskabasik “Oonso zokasta kutife? Muunawa? ii. ganani fizosdey “adarawa taan muutata. Taa arki ayi yoonirwa. bar taystan arkiroiny kuulwa” i. estan shiginis “ma`iwalaatak chimatawa” ii. Estan arki fizos zokasta finak kuti. Eskabasik shiginis “oonso zokasta kutife? Muunawa!” i. “Fashnaso ta`iba!” arki fizo i. Arki fizo fillere inya kalabasik shiginisin keji. shiginis akassi gande. Estan kabira shiginis hepsa ke`essi aane bestowa. Keez mafan fizosakito zokastakamo finasere akani yesalo faa chiro kuwason meeseefe! Meeseefe! gawise. Maka itewuza tishi ife.

AWol-wolumni mamsu

1. Apun fizombe feese? Oona oona istesefe?
2. Zokasi sikalo oombe fee?
3. Shiginis zokasta finonak diigi imna fizo apuniin? Shiginis hep fizosakito finonak diigi imanays awuni boor`a iti?

Kiito

Naangotu isa wuza zaguniisneen zeemma ke`eniso ma`isira keexera rakkosin kayma sinbason gasasunik sholsir. Esbattannu giidoniso sholsu sinbason shiginista kar`a mertostakamo yadatonik sholsir.

Tochoni Faada 16: Kawusa shunfena fur`a.

Naangotu hashwung dey “kawusa shunfena fur`a ” ifa tocho odoni.

Kawusa marafo naa. Wona wonasik he`iso kabitefe gooragukayson aka hushir. goorgu kayoni dimastak muuk ke`ini timatimi, bo`a,newa kaarotine faar. Bassinnu shea, sheru newa sama qalamiba faana keeshu keeshu fur`a faaserwa.fur`assin kawusa shunfena isa sheeru dukto dukto ba faana samani gito fur`a faar. Bar alla toknarwa. Ma`isire kapsifena boor`a ta`inintu barki dichfawa.

Isa wono kawusa artefenasimato akani ushuk he`iso kabire goorgu kayoski hami. Keeshhtefena fu`ras qalamibasbuuni gito sinna gamtatera beste. Deyto aka ushifenaknu haliqassin fu`ok chimabeybasik akamanon gamatafe, goorgu kayoni dima hamasono yeeti. Esbaron gazigi ababasinu “naata estak fur`aso shunfata mat arifeniwa sentano es fur`as akama aka aane shunfa sinna boor`a kotanak yeeshuni iroson aatunak sholsirwa, ne dey abdi buggu shakat oodatak newa kapsutakna sholsirwa” ite. Estan isa wono he`iso kawusani aba goorgu kayoni dima sinfat “kawusa ta`ini taptera yowa”,ite. Kawusa eelle kar`nase fur`as dii fana dimasta daassta faa chiro toshaski besira, taa fur`a soyi? Kawusa dinqera . akamanon girire wolle goorgu kayoson akani ushu newa kapsune hophi.keeshhtefena fur`as dey wolla fur`i.

Wol-wolumni mamsu

1. Muuk ke`ifa kawusani goorgu kaya awune awunen?
2. Kawusani fur`a ta`ini dichana awuni boor`an?
3. Kawusa shunfena fur`a qalamiba awune awunen?
4. Kawusa akamanon gamatena awu sinna boor`an?
5. Kawusani aba kawusani awu ira kiitite?

Kiito

Naangotu abdi bugguno chime wostefatene gaana biyak chimter. Isa wuzason abdi bugguno wolgiffafe duudo gaanta katir.

16ⁿⁱ Toorban

Tochoni Faada 17: Kaam mallatoni into.

Naangotu hashwung “n ” ite kaam mallatoni intoni tocho odoni.

“n” istera teegetefa isa into feeter es intos uuch naangota tanete. Naangotasikito zuuttambase testoba ooma ooma. Baas bus naangotason dilok aane rakkatefe. Esbari kitonu a, e, i, o, newa u netu istesefa.

Naangotbesi teeba teetba baasik ke`iba akama. Naangotibesisi isarba isarba baasneen faafanane tikbesison sooleter. Esbanu na, ne, no, ni,nu, sinneto sooltefe.

Sinna boor`a naangotbesi zuutrampase kixxe ke`ibatu faar. Naangotassin isaysnu teshbesin tishifanane akamanuntu safarefa, rakkatefa, zuutire kixxetu kemefa. Shunfe, oodfe, kapsife. Into zuutambase, kaam mallatoni intosneen naangotbason dilera arifana wuzba faar.

Wol-wolumni mamsu

1. Tochossi into iste kaam-maalato oomba?
2. Kaam mallato ‘n’ ni naangota ke`iba aamba?
3. Naangotassin isas tishifanane intos aakagife?

Kiito

Naangotu kaam-mallato “n” ko`iba sinnonamato ooma ferettefa kaama mallatosikito zuutera ekka naaba faar sinbaso yaadato sholsir.

17ⁿⁱ Toorban

Tochoni Faada 18: kassosikitonon waraqatak wosto

Naangotu hashwung dey “kassosikitonon waraqatak wosto ” ifa tocho odoni.

Asterni zeemni aruni keeni aruni keeni zomossin wolkoni naa sina Lamma kasso akamanon shunar. Dayitobanu awuropilani warqatak wosto chimar. Awuropilaniso wostera den sama/sirusta ha`ifena kabasik sirusta hamar. Aster newa ooma ooma zomobasna lammaneen kasso akamanontu shunefa. Waraqatak awuropilani fiia wostesere kirrik tusire eelak sirusta aakka kutifana mato biyefafa giresefa. Lamma waraqata awuropilani ooma ooma fii`a aakkak wostustefana mato ke`eni bu`isasik zuutire assi.

Wol-wolumni mamsu

1. Kasso shunfe Asterni zomo awu istefe?
2. Asternotnay kassefana kasso awu istefa?
3. Asternona kassesefana kasoni wuza awuk wosusterin?

Kiito

Lammanonas Asternewa ooma bu`isa han kassoso fardi kasseser nitto dey Lammanonawa Asterne Asisi mato waraqatak ooma ooma fii`o wostetafa kassosoti.

19ⁿⁱ Toorban

Tochoni Faada 19: Madinnewa teetbari kayimane

Naangotu hashwung dey “madinnewa teetbari kayimne ” ifa tocho odoni. Gasasira odosoti.

Madini into Buzunashsho Madin aruni keer hamfana kabasik wona wonasik meshmetak sinni muunewa akane ootiretu gakkifa. Muubasonnu muuna kabasik kushubaason masera ma`isira muunaktu kiitifewa. Muu shakanane bus merok oottok chiminer sinbason bureterwa. Madin dey intobasi kiitono odera imte muubason kushub`ason masera maffa. Kayima aka dey usher.

Ko`isinaneen kushubason masera muuni kodabayson shanxabassi gedda keer hamfa. Madinni intos dey “ne marafo naawawe muuneson kabbasik maata boor`a fayya sinitwe.

Wol-wolumni mamsu

1. Madinni into madin aruni keer hamfana kabasik awu ootifa?
2. Madinni muubason muunak zeemma awu agifa ?
3. Madinni into madinno awu ire kiitite?
4. Atunsik/Ashnisik sholsu sina wuza awumba?

Kiito

Biyesetiyo naangotu ashnisik muunewa akane sholsu. Sinna boor`as hinno dey madinni mato ma`isra muunikinawa teetni kayma oodanikna sholsir.

21ⁿⁱ Toorban

Tochoni Faada 20: Muluni angachasikito.

Naangotu hashwung dey “Muluni angachasikito ” ifa tocho odoni. Maisira odosoti.

Isa wona mulu keeruk aafa. Muluni angachaso akamanon maki. Nangotbasono akamanon maki. Gero muluni sholok hami. Ta`ini aane woluwa. Keez nangotbas intobaso oodefena tishi.

Ekka isera gaama gaame.

Intonise hinno teeto se
Aamese tishita waala sinn`irwe
Intonise t`aino yaafaywe
Mulunu aafawe makiwe akamanon
Shunfeni intonise
Ta`ini yowe neek dichanik.

Showo kaba wolgifafa gaamese. Intobas bus ta`ino aane yowa. Intonison oodani isera keerun kessa hame. Masarassin gero isa keemto aka danese. Mugist mugisera sir biyen gitobasikione (ofilalini)mastodi mato besi. Ta girunawe ii isa foro daaga angachas. Kara eetbas intobasi kiitono yaadatera girutatawe ii. Intones aka danfatine girutita mangu ira aane kiituanose? Ta aafa girunawza i. foro angachas bus aane odowa fillera giri. Estan akas ukbasee akamanon chaagga waasi. Eetbasikkitonu chaagera waasse. Barikitoni intos wokak chaagason odefat eelak kar`i. Naabason toptak akassin kisi. Kiiobason odobeybasik akamano haare me`i. kiiobason odese karasewa she`a angachasikitok kassoba wossume.

Wol-wolumni mamsu

1. Keez angachasikito masarassin kesenase awu danese?
2. Intobas tishifana kabasik keez angachasi kito awu isera gaamese?
3. Intobasi kiitono odo beyas aaffa angachasin?
4. Angachasi kitoni intos karasiknawa she`asikna kasso wossumenay awuni boor`an?

Kiito

Odesetiyo naangotu tanse baaso kiitoson odera teetnitison rakkosin fu`otik sholsir.

22ⁿⁱ Toorban

Tochoni Faada 21: Diggittinotanawa wolkobessisikitone

Naangotu hashwung dey “Diggittinotanawa wolkobessisi kitone ” nagaknawa girakna foosobesison odoni.

Diggittinoneen wolkobesisneen isa naama ite menderisitu ane feeseffe. Diggittinotnawa wolkobesisi kitone he`iso shoqsfe kabasik sinun waalin wostosin wolseffe kabasik hupheseter. Diggittino wolkosikito neen faadak uuch. Huphesefe kabasik aakka keyseni/maar`o keyseniyo/ maar`o feesheniyo iseter. Ane foosobesisik giraktu feeseffe. Isa isa kaba beyisani wono diggittino buna etire wolkobesisikitono teegeter. Estan Uuchobesise ane buna keepsefet wostoni chowa, naangotni chowa, fayyani chowa busseseffe. Ooma wonak dey zawudituno buna etire Uuch wolkobasion teegeten esiisi mato ane kasseseter. Mettan asu feefanane isarik ofseter mamuseter, sholsu wuza kushshere ofseter.

Ekkak diggittinoneen wolkobesisikitoneen nagaknewa girakna akama kabak ane feeseffe ife.

Wol-wolumni mamsu

1. Diggittinonasi menderi awu istafa?
2. Diggittinotnawa wolkobesisi kitone aage aage wol-hophseffe?
3. Diggittinontassi wolkosikito apuniin?
4. Diggittino wolkobesisikitonen beyisani wonasik awu wosteseffe?
5. Diggittinotnas awagan giresete sinna nittok beste?

Kiito

Biyetiyo naangotu nittonu wolkontisiknawa zomontisikitona ma`ar sinna ane nagaknewa girakna fotik sholsir.

23ⁿⁱ Toorban

Tochoni Faada 22: Kadijjanewa Zomobasikitone

Naangotu hashwung dey “Kadijjanewa Zomobasikitone ” ke`ebassi faase hioson aakkak kopsisefana mato odoni.

Kadijjanonasi gooru kadijjano tanse meya hiosi kitono aka ushuk ho`a tuunuk kapsunak sholsir simbason kitisete. Kedijja dey danna kiitosi mato fardi hi`osikitono aka ushuk nawa ho`ini tuunukna kapsu hophi. Sor`ason dey sor`a ha`ir. Ekkak hi`osikitono akamano shunet hami.

Isa wono kagijja sadiya newa Abebane ane kassok sholefat barikitoni keer hama teegara yaa. Estan shunfana keez hi`osa diisi disefat kasso hophe. Kassesafen sadiya han hi`osikito aakkak ekka gadawonak chemise? Ira kadijjano mamsi. Kadijjadey zomobasik ekka ii. Han

hinno gooru fase hi`osi kito ekka gadayera dichinayas abatasnawa intonase fardi kapsisefe boora newa tanu kushushete kiitosi mato akani ushuk ho`a tuunuk fardi sholsu kapsu zagifana boorawe. Buss han hinno masarassiki faase ooma ooma showo hi`o ke`enissi faaserwe zomonasikitone kadijja ii. Hi`o keeni keer`ak, sookak,tiishok,hetak effaffarik ke`arwe. Nitto dey taysimato hi`osikitonon kapus chimosotiwe. Zomobasikitonu kadijja teshshena yaadastan hophpha taasera ess wonasta kabgira ke`ebassi faase hi`oson kapsu hophese. Hi`osikito dey hooro kapsu danesena boor`a gadayet hamese. Kadijjani abasnawa oom ke`eni asusakito naangotason akamano galattee.

Wol-wolumni mamsu

1. Kadijja goorgubassi faase hi`osik awu zagifa?
2. Kadijja zomobason teegera awu make?
3. Kadijjanewa zomobasikitone ke`essi faase hi`osikitonon kapusu zagusobasi ke`esik imana ke`a aamba?

Kiito

Naangotu nittonu kadijjanewa zomobasikitonosimato ke`entissi faase hi`osik sholsu kapusu zagutik sholsir. Hi`o dichfana kabasik ke`eson gadasir,showo wuzak ke`ar. Sinna boor`a fardi kapususoti. Ma`il.

24ⁿⁱ Toorban

Tochoni Faada 23: Fardini wosto.

Hashwung dey marsha nawa kumsana he`iso, too, waalin, newa wassi uu awu uu sinna mato arisenaron odoni.

Isa wono marshanawa kumusana kuti biyak Fofak faa zeemti aruni keyassi assinyabasneen ane hamesete. Kar`esetese geregere isa bur`usni aruni ka`ussi girisete. Bu`isa zuutambase diisefa. Assinyabas he`iso, too waalin newa wassi uu awu uu sinna mato bu`isasik kotte buredife. Marsha nawa kumsana es kaamasikitono odesenase girese. Bu`isasik assinyas aruson tusire “naangotu he`iso afa`initan kabisera aafniti masesera offoshshunti maara daftarinti hophpha aruni keer hamma meshmetani kaba kar`anannen arisefeti Ess kabas he`isotu istefa.

Meshmetani kabasitan kabira hamma waalananneentis dey chaarentu istefa. Waalin ifeniis dey asu zuutambasea wostosi/aruni keerun wolifenasewa talmenanennewa. Asu zuuttere

kuphosi girre kunfenay dey wassitu istefa” ite. Kumsa kushuba kisire “assinya talma sinfanay aagenni? Es kabasik bestefawuza faaroyi?” ire mamsi. Assinyas dey “he`isonewa too sinfana kabasik awaawng waalin newa wassina sinfanakabasik dey talma sinfawa. Waala sinna kabak samasta assanewa bakurane besterwa” ite. Marshana kumsana odesana barewa arisena barek girese. Hashawng hanta odeni baron zomonisikitok makonik sholsirwa ise. Esiisik kuti biyason ko`isisera assinyasnen ane aruni keebassi wolise.

Wol-wolumni mamsu

1. Odeseti tocho awuni chowa make?
2. Kuti-biyak ooma zeemmati aruni keer hamas onnonna simbe?
3. Zeemmati aruni keyassi kar`esetese aaffa ku`ussi girisesete?
4. He`iso awune awune zagtefa?
5. He`isona toona sinfana kabasik awu bestefa?
6. Wassi awu sinfa?

Kiito

Naangotu nitto dey he`iso, too, waalin,newa wassi ifa kaba make kaamasikitono arutik sholsir sinna boora ma`isra ooma oombason aruti. Ma`i?

25ⁿⁱ Toorban

Tochoni Faada 24: Intoni kiito

Naangotu hashwung “Intoni kiito ” ifa tocho odonir gazgira odosoti.

Abarru zeemmati aruni keeri arinyawa. Showo kaba asu isawuza mamsanane shakaa footi intonaasi kiito sholer iyat sholsuninne faar sinfanane intonaso mamsat uuk arto. Esba baketewa intoba hawwano ke`ini kiito kushefe boor`awa.

Isa wono Abarunonaski keer yee irba Abaruno gadasi teegok Abarunase taan akamanohopsiwe, isa kabni maamansi sikalokamo kushunason gedda geshonaso ka`iwe ii. Eskabasik Abaru isa wona intobas ekka ira kiitite bar nibbasta kari.”Naanase arutak sholsunewa hawung kar`a makononawuza faarwe.esbanu maamak achche atunisikito inno busa newa oom oonu biyanaknewa ta`unakna chimnonar sinbasonwe. Sinna boor`a aafa asunu mamisifanane

aafa sinanawuza, aafa ta`isunawuza, aafa besunawuza uut utawe. Esisimato nee dey oom asuni busa atu ta`utak aane sholsifawe. Estan cha`l ira kabira eelak hamma intobasik make. Intobas dey ne marafo nawawe. Kiitonason odonesik girenwe ite.

Abarru dey shunae boor`anewa ko`o beyta ko`o beytebor`ak girera ekka ira mamsi. “imama bus shunno faanaasu taifaanane aakgunari?” intoba hawwano odowe naanase aachowe, makotatawe ira oonu neen zoogifanane we dey besuwe iyanane gere gere taak we dey Abanesik makotak sholirwe. Aruni keer sinfaanane dey assinyabasik makonak sholsu sinbason kiitite.

Wol-wolumni mamsu

1. Abaru awu uuk artefa? Awagan?
2. Abaruni into hawwano Abarunon awu awu ire kiitite?
3. Abaru intobasik awu ira make?

Kiito

Odosoti! Maamak geeptera aachche atusikito nito busa newa oom aaffae asunu biyanak nawa ta`unakna chimnonar sinbasewa nitto dey oom asuni busa atubason biinewa ta`une aane sholsifa sinbason arusoti. Sinutano aafa asunu atuntiso ta`ifaanane/besuti iyanane abanti/intotistik/ we dey assinyantisik makotik sholsir.

26ⁿⁱ Toorban

Tochoni Faada 25: Goorgu kayo

Hashwung goorgu kayoni tocho odnir ma`iisira odosoti

Shittunewa zomobase beyyisani kabasik fardi ke`essi faa hi`oson kutibiyaknewa kapsu knatu kababon aafisefa. Isa wono shittunewa nasimane Rozanonasi masara koppe hophesera kassok girise. Koppeson ha`isefaafa kassesefen koppes keyasi orfo faa kayosi ganesi zigi. Koppeson hophak eeleset hamesen Nasimani arki ay Aakime kaambason kisire “makenwe taa nittok! Kayonasikitonon yer`atita” i. koppeson sholo sinfanane nibinibi ganebassi faa dimasik aatta hamak chimati”i. shittunotnaas eelason beyera yerse. Roza “Aakime digotatawa hinno isawuzanu mangsuk aane sholefeniwa. Sholefatane argasunik chimaniwa” Aakime “hash tikabsik argasstiwiwuz aafa. Koppentison dey ta hophpha immana” ii. Shittunotnas dey “goorgu kayosiktoni suna awu istefa?” ise bar dey madada madadak tokte goorgu kayosiktoni tesaso

kushuk besifed make. Han hep madadak fayis kaarotitu istefa. Ek keez madada dey timatimitu istefa. Han ganeybasta fa isa madadas dey kuumo bo`a tu istefa. Uuch madadasdey ziga. Han issun madadas qosxa sinfana kabasik eek hep madadas dey bo`a tu istefa. Biyefetisimato bo`as kephto kar`a diir we. Hamba rikito zuutera goorgu kayotu istefa. Hambarikitonon muu fayyak akamanon sholsu. Maisira kopsina biyefetise mato keshu. Nasima “han kayossinne awu donafadaso?” ira mamsi.biitosa Nasima kayosikito kaqabeennaneen keer maastera fu`itara gaba waagetara waaga tesherwa”ii. Barikito dey Aakimenin galattesera koppeson hophesera kassobaski hame ife.

Wol-wolumni mamsu

1. Shittu neen Nasimaneen Rozanenasu masara awuki hame?
2. Nasimani arki ay Aakime kaambaso kisire awu ii?
3. Rozanotnnasi masarassi faase goorgu kayo awune awuneen?
4. Goorgu kayosikitosin showo madada faar aaffarin?
5. Goorgu kayoni muu awu awu ke`ifa?
6. Aakime goorgu kayosin aash ke`a danana ira safareti?

Kiito

Biyesetiyo naangotu goorgu kayo asunik akama ke`ibatu faar. Sinna boor`a goorgu kayosikitonon kapsunik sholsir.

27ⁿⁱ Toorban

Tochoni Faada 26: Oo gowwa feerin?

Hawang dey “Oo gowwa feerin” ifa tocho odoni.

Isa kaba ka`onawa majana isa ke`e keysetewa ife. Isa wono hepobesise keebesissin wokere muuni sholok teeta teeta bur`u hamesete. Sinutano maja duposik danteza tishina boor`a isawuza danano keer woli. Akamano makitefa feer sinna boor`a muu danana uguna mala shole “makak kitunaneen aane kaonoti maafatoso ire safare”Akkak hophana mato koppa`e. hash ka`o duposin wolifana kabasik keebassigirra aachonawa keebason gachcha girifena kabasik fillera hophanawa ire teetbas wolle. Ka`os hiotan hiotan fillefaafa mubason maat feeshsha wallbase keeba woli. Keeba kar`nase keebasi gamalanon ki`a ekka ira chaagga

teege. “keenase! Keenase! Keena hashawung aatefaso!”wona wona tegennaneen abet uutu ifawa hashawung aatefaso abet uu beynas” ii chaagga. Ka`o ekka uubase maja keeruk kambason aachire odedife. Estan maja han keyas teegenanneen abet irwa ira safarenase “abet! Abet!” ire heppa wolle kaama kisire make. Estan ka`o colles keeruk majani foo arinase “oo gowwa feerin! Gowani sholowa iyat keebason ha`at eeli. Majas gamalason gachche biin ka`o aafa estan akamanon gamtated keeba hami ife.

Wol-wolumni mamsu

1. Maja aachenays ooni keerin? Awagan?
2. Ka`os teegenas awuni boor`a iti?
3. Ka`os teegonot keer girifanane awu barista kar`nirne faarin?
4. Majas awagan ka`os teegen abet i?
5. Ka`os goowwani sholowa inays ooninimba? Awagan gowwaneri sholowa i?

Kiito

Isa isa kabak shakka`onewa colle sina fayyanisik sholsu. Teetni ke`ak iyat oomisatamanguwuza wosto aane sholisifa.

28ⁿⁱ Toorban

Tochoni Faada 27: Assasiktonewa Asbasikitone asi soolto

Naangotu hashwung dey “assasiktonawa asabasikitone asi sooltoni” tocho odoni.

Kumsanawa Yadina kambel ite aruni keertu arisesefe. Isa wono ke`essi kuni mudasta diisefat kassesefen akama koocho sinna boor`a basakitoni akamanon kooche. Iro yoonittonwa koocho kerewa Kumsa i. Yadi dey hash waalnia boor`atu koochewa i. bus iro akamanon arkifanay aagenso ire Kumsa Yaadinin mamsi. Esbaron tanu aane arutwa shakan wono assinyani Suufinotin mamsuniwa isefat keeba keebe hame. Wonotirik he`iso aruni keer kar`enase assinya suufinotin danesesre mamusse. Naas dey ekkaire burete awa faana assasikito kawo isteratu teegtefawa. Iro faana assasikito dey yesho tu istefawa. Yeesho akamanontu koochefawa. Kawo dey akamanontu gumifa. Ire assinya Suufino Kumsanawa Yaadina asik burete. Basakito dey danesena wolgusik giresere assinyason galattesere aruni ka`ubassi girise.

Wol-wolumni mamsu

1. Kumsanawa Yaadina mudasta diisefat awuni chowa kassese?
2. Kumsanawa Yaadina assinya Suufinotin aash mamsu mamusse?
3. Assinya Suufino Kumsanawa Yaadina asi mamsusik aash wolgu kushete?
4. Kawo istefas aashina asban?
5. Yeeshu istefas aashina asban?

Kiito

Asbasikitono dilere arunewa asbasneen hamni maya mayanik sholisifa Mai!.

29ⁿⁱ Toorban

Tochoni Faada 28: Gawunoy harmeta

Hashawung gawunoy harmetani tocho odoni ma`isira odosoti.

Gawunoy harmeta muu shunar. Intobasnen ane inya chiro kayoni dimni teshatu feeseffe. Muuzi timantimi, fur`a, ooma ooma kaar`a toshanewa attune ashetine muuk sholer. Intobas bus wona wona imfanays toshni budu. Ofoshshu toshni budu, meshmeta toshni budu, meta`u toshni bud utu imfa. Sinna boor`a toshni buduni muu oomsiya baron.

Eekina boor`a kajeloni wono intobason aachera kayoni dima hamma isa muuzi ma. Karsani wono dey aachera kayoni dima hamma hep she`a timantimi ma. Arbini wono dey aachera hamma keez sheeru fur`a ma. Kamisni wono aachera hamma acheech kaar`a tosha ma. Jimatni wono aachera hamma dey uuch chiro attune asheti ma. Naangotu haye gawuno harmeta gawine faro?

Hindaane aane gawuwa.

Tinnani wono isa muuzi, hep timantimi, keez sheeru fur`a, acheech kaar`a toshnawa uuch attune asheti ma. Eskabasik gawunoy harmetasi kata koppeni mato kiti. Fuluk hopi, hi`oni diisi diifat waasi harmetasi into naabas waasifen dani. Daakun kabgira akabagira imi. Afa`l hophananneen idimi. Intoba imna toshni buduson isarinne fu`ono ma.

Wol-wolumni mamsu

1. Gawnoy harmeta intobason aachera kayoni dima hamans awuni boor`an?
2. Gowunoy harmeta kajelo awu ma? karsaka?
3. Gawunoy harmeta tinna awu ma?
4. Gowunoy harmeta hi`oni diya diifa waasinas awuni boor`an?
5. Gawunoy haremata merosin farinas awuni woonon aakkak faruk chimi?

Kiito

Naangotu nittonu toorbani wonason arunewa wonasikitok hoossuti marini wostoson arutik sholsir. Ekka sinfen ooma ooma/showo muuni muu sholsu sinfanaknu tanse basso diigi foonto aatamsire muu sholsuta.

30ⁿⁱ Toorban

Tochoni Faada 29: Garo she`a akos

Hashawung dey garo she`a akoni tocho odoni. Isa wono garo she`a ako siktera kuni zagoni zala isa foshni teshan dani. Teshaba faase kana, angachanewa mukone asin “han zagosalano bukanik taan argasutiro? ira mamsi kana ta. “aafa argasunawza” i. Angachas dey ta “aaf argasunawza” i. Mukos dey ta “aafa argasunawza” i.

Rakkoba aafa ma`ar iro bus ichun ma`isira taak kawun iyat zagason teetbak buki.

Kawo kar`in dey garo she`a akos “zagason kar`ak taan argasytiro? Ira kanason, angachason newa mukosonna mamsi. Kana ta “aafa argasunawza” i. rakkoba aafa bus ma`a awa foon iyat zagason teetbak kari.

Garo she`a akos “oodni hoossuknewa zagason ichana ktaan argasutiro?” ira kanason, angachasonnawa mukosonna mamsi. Kana ta “aafa argasunawza”i. Angacha ta “aafaargasunawza”i. Muko dey ta “aafa argasunawza”i. rakko aafa iro ichanata awunewa sirune taak foon iyat zagason ichcha gedi.

Garo she`a akos “zagason ni`ak argasutiro?” ira kanason, angachasonewa mukosonna mamsi.

Kana ta”aafa argasunawza”i. muko dey ta “aafa argasunawza i. Rakkoba afa awa sinin achachche bar ichimu taak iyat zagason teetbak ni`i.

Garo she`a ako “daabboni kassuk taan argasutiro?” ira mamsi. Kana “aafa argasinawuza”i. Angacha dey “aafa argasunawuza”i. Muko dey ta “aafa argasunawuza”i. sinna bora daabboson teetbak kassi.

Garo she`a akos “daabbo muuk argasutiro?” ira mamsi. Kana “ee argasuna”i. Angacha dey “ee argasuna”i. mukos dey “ee argasuna”i. “Muuk taan argasunrin aane sholefat wostonor aafa muunawuza.” Garo akos i. “Taa keez tuucisneen ane muuna.” lyat tuucibasneen ane daabboson maa ife.

Wol-wolumni mamsu

1. Garo she`a akos ma`a iro taak ichun inas awuni boor`an? Iro sinanata inaska?
2. Garo she`a akos ma`a awunawa sirune taak sinun inas awuni boor`an?
3. Nitto garo she`a akosi zomo sinafatine awu zaguti kabin?

Kiito

Naangotu ooma ooma siruni haala sholefeni wostosewa asba ke`iba faanamato asba foonto sinfananewa arkifaanane dey mir`ama katuk chimnir sinbason arutik sholsir.

Kiso

Gach Giru	32
Kassoni Faada 1: Sinni Atuni Suna	33
Kassoni Faada 2: Kaabare yere waagni kasso.	33
Kassoni Faada 4: Keeri waagason ta`isunewa woksune	34
Kassoni Faada 5: faadak tora`ani tesu.....	35
Kassoni Faada 6: Chiro Chiro	36
Kassoni Faada 7: Tigiste makena mato	37
Kassoni Faada 8: Kaabare yere waagane feer sinne kasso	38
Kassoni Faada 9: Kare we kajelo karsa	38
Kassoni Faada 10: Koppeni Bukalsu.....	40
Kassoni Faada 11: Zaknoni koppe	41
Kassoni Faada 12: Zeenyinyinesneen tusto	42
Kassoni Faada 13: Wolabbai Ay zagin	43
Kassoni Faada 14: Mizanani oodde kassoni chima	44
Kassoni Faada 15: Hoorera faase masa(shaanxa).....	45
Kassoni Faada 16: Qalamini kasso	46
Kassoni Faada 17: Tururuni kasso	47
Kassoni Faada 18: kushuson soolefaafe koppeeson ootu	48
Kassoni Faada 19: “Unyuni waar`a”	49
Kassoni Faada 20: Tururuni ootu.	50
Kassoni Faada 21: Zalufni wosto	51
Kassoni Faada 22: Durse/ko`u	52
Kassoni Faada 23: Miir`amonoy Teetni Ooda	53
Kassoni Faada 24: Ugunni Gakku.....	54
Kassoni Faada 25: Daason Mangsifa wuzasikito	55
Kassoni Faada 26: She`a, sheeru, chiro, Tonaasi kito	56
Kassoni Faada 27: kushunasi waa`ano biyoti	57
Kassoni Faada 28: kang-kaashe	58
Kassoni Faada 29: Hetni dana/aakkamto/.....	58
Kassoni Faada 30: Tusobaase faa kayma	59
Kassoni Faada 31: ayyanni wonni wosto	61

Gach Giru

Bu`isa oomastan arkiron kassok ariser. Han zuutto tichaasso ooma ooma kassoni tesa faaser. kassosi kito torbaniissi faase kabasi Arisena aruson chiniuir sinfat arki asuni koppone wa atubari tasini zagguki atubaas zuutera isaru wostonak. Zuutera anefook siro basewa kan kanu bassi aruni chimne arkira foonak argasunir.

Zeemma bu`isa kassosona dima hoooro fayyabaasa oottonar sinbaason gasasuni. Estan bu`isa zuutera kassososi girubason gazguni.

Atuba miir`ama bu`isa fasefaanane ooma ugnak kassosonak argasuni. Zaxibi(waaba) kassesenyisik kushefat oodfat ugnabaasi mato kassosonak chinuni. Barikitowo tora`assi fooso baasik shoottera kassosonak duudoson.

Han zuutto tichaassi wol-wolumni mamsu. Zuutuni hasabii faaser. Es wol-wolumni mamsusi kitone zuutire assuni hasabiisi kitogatuk kabir sinna boor`a maisira asu chimani.

1^{sa} Toorban

Kassoni Faada 1: Sinni Atuni Suna

Bu`isason biratera kuphoosi ganeta yeetat isa nanin/nawa sina yeetat ooma ooma atuni suna sinaastakison teegefen bu`isaas zuuttera teegte atusi kitonon ta`usona. (besoba odo, aafa, siya, ha`ia, terma effafar.) ekka sinfen zeenyuni bar odo iyat siya ifen siibaason hophe bu`isaas kassoosin kesfaat ooma argak giruna. Hamo ko`a kar`a fu`ite bu`isa merer sinona.

Wol-wolumni mamsu

1. Kassoos akkan? Shotugnwa oomsun? Awuni boor`a?
2. Kassoosin awu ariseti?
3. Kassoson kasok awune awune zaguu sholsifa?
4. Sinaki atuniistaki atuni suna awune awunen?

Zuutu

- Sinaki atusi kitoni sunanon ma`isire dilere aru, ajajjbaason odera wosto sholsu.

Kassoni Faada 2: Kaabare yere waagni kasso.

“kaabare yere waagni kasso” ifa kassooson kasissuk daakaloki zeem zoonsoson kemera kasissuni.

1. Kassoosik maroni dimni sholo.
2. Bu`isasi showonon 6 den zagire zuutu.
3. Keez kaabare yere waaga foato.(besoba kana angacha, Ako.)
4. Naangotaas isarba isaribsik kar`a waagasi sunanon aachok male mato kixxe kar`ana zagu.
5. Daakalo kiisi kitonon besu, Assu, Kassosonak zagu

6. Zuutambaase hophena waagasi sunanon aachire hopha sholsu.
 - Bu`isaas aaffaason simosonak mako.
 - Bu`isaas nibarera kasesefana dimatsta aaffas simobaase waagni kaama odefat shorkonak zagu.
 - Bu`isas imte waagasi kaamanon odera kusuk ta`uk upho.

Yaadatonni !

- Bu`isas waagni kaama odesera huphosonak zaguni.

Wol-wolumni mamsu

1. Kassoos awune faarin? Wuni boor`a?
2. Kassoosin awu ariseti?
3. Kassoni kabaasik waagasi kaamanon aakkak aru chimeseti?
4. Han waagasi kaamanon zeemo odesetiro?
5. Kassooson kasok awune awune zagu sholsifa?

Zuutu

- Waagasi kaamanon ma`isre odefaat isaysiron oomaastan dilere aru ke`ar.

2^{sa} Toorban

Kassoni Faada 4: Keeri waagason ta`isunewa woksune

Keeri waagason ta`isunewa woksune ifa kassooson kasissuk daakaloki zeem-zoonsoson kemoni.

1. Bu`isaason ooma ooma waagni tora`ak bagnewa keeri waagason/dustera asuneen faase waagassi kitonon ta`isune wa woksune ifa kassooson kassoni ire bu`isaasik mako.
2. Bu`isas arisezana Uuch keeri waaga krusonak mako.(besosba, Kana, Angacha, Fantu, Fizo, Miya).

3. Keeri waagasin isayison teegefata awune faa kaamba ossifato makonak bu`isassin isaron kabgire mamsu. (besoba Angachani kale kisuk “kif kif kif, teegok wurrr”) uu.
4. Tusira bu`isas sholena waagasik tor`a wostonak, naa ossidifa kaama faafanane ta`isasonak, woksuni kaama odesezana kabasik woksosonak zagire kassissu.

Wol-wolumni mamsu

1. Kassoos awune faarin? awuni boor`a?
2. Ooma ooma keeri waagason taisuk newa woksuk nee ke`ini kaama ossunir oombe?

Zuutu

- Waagason ta`isuk neen woksukneen ke`ifa kaamak ta`isu we woksuni chimisuna.

Kassoni Faada 5: faadak tora`ani tesu

“Faadak tara`ani tesu”ifa kassooson kasissuk haadaloki zeem zoonson kemera assuni.

- Bu`isas zuutera biratera kuphera yeronak zaguni.
- Bu`isaas bare bare aakkamba? Aakkamba? Fayyano? Nagano? Istet biratosonak zagu.
- Faadasi kitok tora`anitesu ife kasso kassonir sinbaason kisire mako.
- Faada 1-9 faasessin isayison teegok buisas teegesena faadasik zatesera taptera tora`a wostonak zagu.
- Tora`assin gero sine bu`isa kassoosin kesona. Sinun tano hanneenti kassoosi girusona.
- Effa effarik oomsi kito faada teegefaafa tora`a wosto sonak zagu.
- Han kassooson heppa keeza kassosonak chinu.

Wol-wolumni mamsu

1. Kassoos awune faarin?
2. Kassoosin awu ariseti?
3. Kassere merok aw aw zagu sholsifa?

Zuutu

- 1-9 faase faadason dilere aru, ajajjbaason odera wosto sholsu.

4^{ssa} Toorban

Kassoni Faada 6: Chiro Chiro

Bu`isaason zuuttambaase biratera yerosonak zaguk “chiro chiro”ifa kaamason kasissu. Kasistona bagoos Assinyaas “Chiro chiro” ifen bu`isas biratoosik biratefat eelona. “sheeru” innanneen duusona. Kassoosi seerak kassobeyay kassoosin kesana. Ekkak kassosona.

Wol-wolumni mamsu

1. Kassoos awune faarin?wuni boor`a?
2. Chiro chiro istefana kabaasik awaktefa? Sheeru istefana kabaasik awaktefa? She`a istefana kabasik awaktefa?
3. Kassoosin awu ariseti?
4. Kassooson kassok awu awu zagiseti?
5. Ajajini oodaawu ke`ininne faarin? ?

Zuutu

- Isa wuzason ma`isire wostok ajajiisik zuunusto akamanon ma`ar.

5^{sha} Toorban

Kassoni Faada 7: Tigiste makena mato

“tigiste makena mato” ifa kassooson kasisuk daakaloki zeem zoonsooson kemera assuni.

1. “Tigiste makena mato” ife girsu kasso kassonir ire mako.
2. Bu`isas zuuttera biinewa odone chimona mato bira tere kuphoni isa kada zagire yeetu.
3. Han kassoosi “Tegiste makena mato”iyana wostosoti wostosson makena makena kabatu wositosoti. “Tigiste” Unoy oomaza isawuzanu makefaanane wostosotiita. Ajajiison ododa beya asu kassosin kesar.
4. Beso: Aafnitiison ukoti iyanane Tigiste makena mato uu beya boor`a bu`isas oomaso biyonoy aaffason hophonawuzaba aafa.
5. Siibason uke bu`isaas kassoosin kesana duuna.
6. Eeysi mato ooma ooma ajaji besoba teetini hopha odoni hopha, ogagani hopha effa effaron ajajefaani kassesefen ka`asta kesay kasseri merer sinana.

Wol-wolumni mamsu

1. Kassoos aakkamba/shootungwa oomsun? Awuni boor`a?
2. Han kassooson merey awagiren(giran)? Mettese bari kito aw daageseran(ren)?
3. Kassoosin awu ariseti?
4. Kassooson merok awna awnezagu malefa?
5. Ajajini oodaawu ke`ininne faarin?

Zuutu

- Ajajiison ma`isire odere wosto sholsu. Ke`ar.

7^{sa} Toorban

Kassoni Faada 8: Kaabare yere waagane feer sinne kasso

“Kaabare yere waagane feer sinne kasso” ifa kassooson kasisuk daakaloki zeem zoonsooson kemoni.

- Machuni awu sina sewa taaru/fillobaase asin assu.
- Bu`isasi kito machuni mato fillera kassosonak chinu.
- Bu`isaas Uuch Uuch sinera tora`a wostefaat wokes woksera diisefaat machuni matofillera kassosonak buroni.
- Zeemme hame sholte dimaasta kar`ar merer sinana.
- Efarik ooma ooma waaga sinna kaaosonak zagu.

Wol-wolumni mamsu

1. Kassoos aakkan? Awuni boor`a?
2. Kassoossin awu ariseti?
3. Kassere merok awu awu zagunik sholsifa?
4. Ajajini oodaawu ke`ininne faarin?

Zuutu

- Ooma ooma kasso kassere atuni zaggu newa kasesune arkissu ma`asholsu.

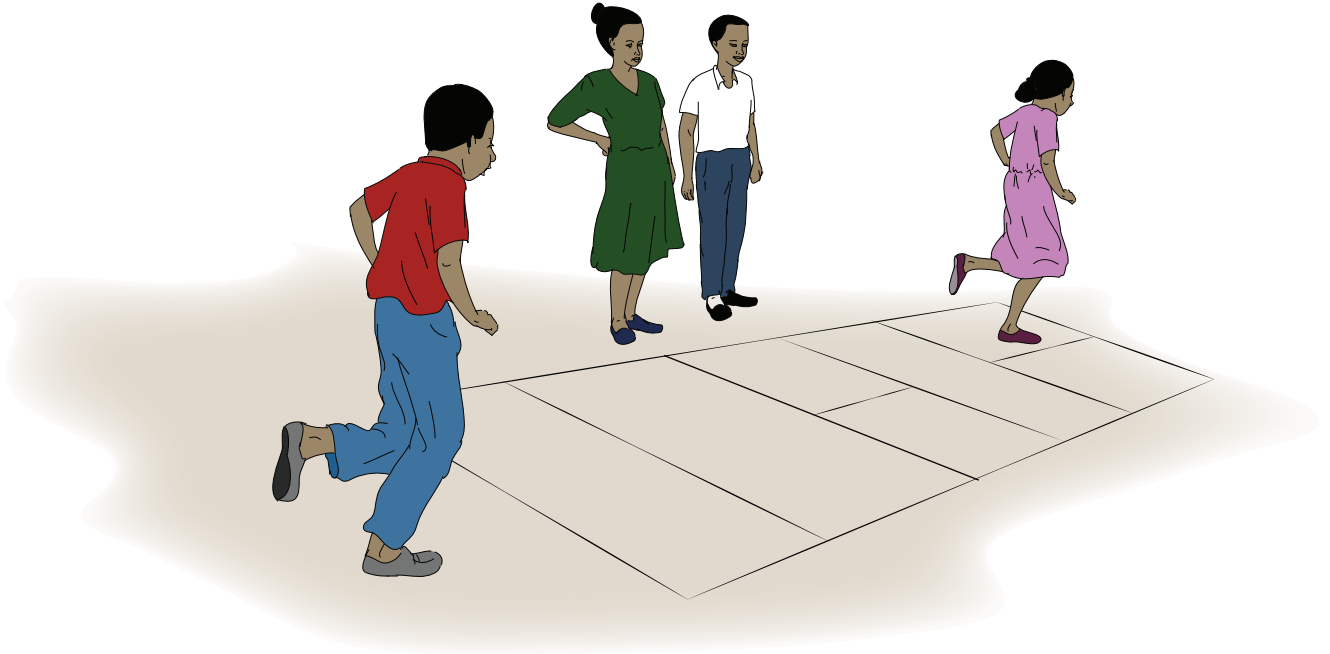
8^{sa} Toorban

Kassoni Faada 9: Kare we kajelo karsa

- Bu`isaason “Kero kisaat tora`a tora`ak kassosonak daast daakaloki suurasi mato wosussuni. Estan isar kassooson gatunir sinne tesuni kabaasik garo shu`a sinbaasta zeemma saaxiniissih`aat shwas faana saaxiniison finna buuchoson yer`noy siibaasta kar`a. (fullaasu.)

- Hepsak sina zagi ha`uk newa ooma kabak orfowolgire ha`uk newa ko`iba kar`e hama. Esbaron heppa wallaisa mangsuba foontonon kassere ko`isir merer sinana. Buucho daasta yer`annawa ha`inazas sholte wuzason icha deyya haatfaanane kassefey kassefay kesfaan oom/oom girira kassona.

Wol-wolumni mamsu

1. Kassoos aakkan? Awuni boor`a?
2. Kassoossin awu ariseti?
3. Kssoon Kassere merok awune awune zagu malefa?

Zuutu

- Ooma ooma kassoni kassok atuni zaggunewa kasesune arkissu ma`asholsu.

9^{sa} Toorban

Kassoni Faada 10: Koppeni Bukalsu

“Koppeni bukalsu” ifa kassooson kassissu daakaloki zeem zoonsooson kemera assuni.

1. Kassooni dimaasta isa ko`ibaastaki buuchhoni mallato kunisuni oomasta dey ko`ini ko`ini mallato buu`ini.
2. Bu`isaason 3-6 sinni tora`ak bagni.
3. Tora`as isarba isarba zeephaha buu`onakzagat buuchosi orfota yerosonak buroni.
4. Tora`asik isarba isarba isa haaronewa koppene kushoni.
5. Bu`isaas isarba isareba koppesik nawa haarokna kasso chimonir sinbaason buroni.
6. Kassoosi ugna haarosik koppeeson haarok daasta bukalsire taamme siiba kataat wolgu sinbaason buroni. Wostoera besuni. Koppeeson ichefana kabaasik karasunoy oodda bukalsusonak yaadassuni. (kiituni.) Oomilmas kassonay tesuni bar tame katire woifaa sinbaason buroni.
7. Kassoos yeronay bu`isaas zuuttera kasseri kesen.

Wol-wolumni mamsu

1. Kassoos aakkan? Awuni boor`a?
2. Kassooson Kassere merok awune awune zagu sholsifa?
3. Han Kassoos faywungwa kashon? Aawng?
4. Atuniisi zagu awu ke`ini?
5. Atuniis zagunak awu zagunik sholsifa?

Zuutu

- Ooma ooma kassoni kassok atuni zaggunee kas kassasune arkissu chimani.

Kassoni Faada 11: Zaknani koppe

“Zaknani Koppe” ifa kassooson kassissu daakaloki zeem zoonsooson kemoni.

1. Bu`isaason 6-10 showwba faana tora`ak bagni.
2. Isarba isarba ocho baason chogerenra Haldane ho`itane feese/faase/ zomosneen huphsunak buroni. Sholsinaas taban baassi kamo koppees aatanak.uni.
3. Tora`aassi faase naangotaason kushubaaso ek sina zeephpha kessa wolgira wophqira/ birira/ zaknonikumbizagira besusunak buroni.
4. Birato isarba isarbaassi koppe kunussoon.
5. Daakalokison assaat wostera besuni.
6. Kasserri merere ko`isubaas koppeeson oom naasa/nawasi/ ochosi kamo aatunewa koppees ochoni shangosi kamo aato beyanak duudo/wolgu/
7. Naas aafernu ochobaason yer`naastan waaria kalefanaknu zakononi kumbi nefaar zagire birire/wophqire/hophna kushusik koppes shangoossi kamo finak yayson wolgunayko`iba sinbaason buroni.
8. Koppe ochobaas sikalosi kamo aatana bu`isaasfayyadametosonay isa kushubaasik kassosonay ko`iba. Sinbaason buroni.
9. Hepsak koppes shangobaassi kamo finna bar in baason orfo wolle biratoosi gera ekalo biyat kassonir sin baason assuni.

Wol-wolumni mamsu

1. Kassoosin akamanon rakkisiy aaffarin?
2. Koppes shangontllssi kamo haatfana kabaasik haretiwa gireseti ? nittok awubeste?
3. Koppees hochontisi tabansi aata beyanak awagu sholsifa?

Zuutu

- Ooma ooma kassoni kassok atuniri zaggudeysuk taptok sholsu.

10ⁿⁱ Toorban

Kassoni Faada 12: Zeenynyinesneen tusto

“Zeenyinesneen tusto” ifa kassooson kassissuk zeem zoonsooso baasi ofoni.

- Bu`isas biratera yerasona yesonak zagu.
- Bu`issin isar kesse ooma ooma atuni shorko wostere besunak chinu. (Besoba,den, daa, sir, gero, sina zagi, orfo zagi ekna hangna shorkere/ra/besunak) zagu.
- Ooma bu`isaas barin/baron/ biyefat eesi mato wostonak chinu.
- Ajajiisi ugnak/kaamason daages kassosin kesona.
- Ko`ibaast fu`iteey kasseri merer sinana.
- Kassooson heppa heppa kasissu ayzagito daaki wuzni dima makosonak argasuni.

Wol-wolumni mamsu

1. Kassoos awune faarin? Aawng?
2. Kassoosin awu ariseti?
3. Kassere merok awune awune zagu sholsifa?

Zuutu

- Ay zagito we faani dimaason assifa kaamaasi kitonon assu sholsu. (Besoba, den daa, denalon, daakalon, sirun geron sina zagi, orfo effa effayson).

12ⁿⁱ Toorban

Kassoni Faada 13: Wolabbai Ay zagin

“WolabbaiAy zagin” ifa kassooson kassissu daakaloki zeem zoonsobasik ofoni.

- Bu`isaas kassoni dimaasta teebari dima zagirahoosat Assinyaasik biisera yerosonak zagu.
- Bu`isas wolabba ayzato ifa baron arubaasewa beyo baase yaadatok mamsuni. Besoba, halda zagi, ho`ita zagi, sinazagi, orso zagi.)
- Dakaloki baron assaat wostera besuni
 - Bu`isaasi dimbaason makaani maktenaaski hamona. Besoba, halda zagi ham ho`ita zagi ham, ekka ekka ...)
 - Nii assinyaas hamona dimaason bureni mato bu`isaas hamonak malefa.
- Wolabas ay zagito arisenanneen orfo ooma shorkoni wostosonak zaguni. Beseba,(EK sina ham, Orfo wolu, ekka ekka).

Wol-wolumni mamsu

1. Kassoosik makte wolabaasikitonon aruk awagiseti?
2. Keentiis Aruni keyaaskin ay wollato mako chimotiro?
3. Wolabni aru awu ke`ni?

Zuutu

- Wolabni aru kesse giruk ke`ifa.

13ⁿⁱ Toorban

Kassoni Faada 14: Mizanani oodde kassoni chima

“Mizanani oodde kassoni chima” ifa kassooson kassissu daakaloki zeem zoonsooson kemera assuni.

1. Ma`isira bestoni buucho dima wosto.
2. Bu`isaason 3-6 kar`ni tora`ak baga.
3. Buuchoosi orfosi bu`isason zuurkutak yeetu.
4. Tora`a tora`asi sinta 5-10 meetiri woksostakeez kadba faana koda kunsu.
5. Tora`aasik teetba teeba kassoni garo garo fulu zood/koppeni) ima.
6. Haadaloki baron kotta buraat wostera besuni.
 - Mizanabason oodda kassoni zoddasta kappeson kunssat taarauna k mako.
 - Kassosoni zodasta koeppson kunsad isarba isarba kassosoni zoddason gandonoy ibarere/rataarunak zagu
 - Koppesi mizananon oodak hep kushukkoppes faana zoodason hopha.
 - Tesuni naas/nawas tora`a tora`asi sinta kuni keez daani kodaason biratere wolire tesuni birato dimaaassi hamanak zagu.
 - Koppes zoodasta gandena naa/nawa isa kaba wolla kassona ixaba faar.
 - Isa kababne kassoni zoodasta kuni koppeeson ha`unoy wolle kabina dimaasta kar`a naawe nawa tusuni naasik/nawak aatuna.
7. Hatera hatefaanane bu`sa isarba isarba isa isa kaba kar`in kassefaananetu kasso(yerona).

Wol-wolumni mamsu

1. Koppeesi mizananon oodde yero we taaru fayanano?Awuni boor`an?
2. Miizana oottera wosustefawuza awune awunemba?
3. Miizanini oodde taaru awu ke`ifa?

Zuutu

- Haldane ho`taneki atuniison isar zagire fayyadamtoos miizanini oode wostok ke`ar.

Kassoni Faada 15: Hoorera faase masa(shaanxa)

“Hoorera faase masa” ifa baron kasissuk haadi zeem-zoonsoosi ugnak asuni.

1. Bu`saaason 3-6 tora`ak bagaat tesire kabuni dimaastaki buuchostan orfo zuurkutak yersona zagu.
2. Tora`asi kitok teetba teetba Acheech fawuzabafoonto shaanxanewa oom shaanxa dey oom ooma wuza tuuma keesha kushoni. Shaanxaas zomeetiri wokkatu duuna.
3. Assira kessa haadaloki ugnaasik wostera besuni
 - Tora`a isarba isarbasin tesuni naas/nawas kabuni dimaastan ek shaanxaasi kitoki eelana
 - Naas/nawas masaski kar`nayse ooma ooma wuza hopho shaanxaasin kodaasi kitonon kisaat ek ooma ooma shaanxasi tesba tesbaasik kesawuzakitonon gaaga. Besoba irsasiison zuutire isa shaanxaasi toptere gaaga.
 - Wostos ko`inanneen naas/nawas/ wuzasi kitonon zuutira arki shaanxaasi shelginayse tesire kabina buucho dimbaasta eelle/lla/ woluna.
 - Buucho dimaastaki oodfe basa/oodfa bari kushuson ta`una.
 - Esta`ina naas/nawas argabak eelak hamosi tesunisa/si/ mato kodaason zuutira/ra tora`abaaski woluna.
4. Kasoos yeronay tora`as zuuttera barisi faase bu`isaas ko`ira wostera ek buucho dimbaasta wolifaanane.

Yaadatoni

- Bu`isaas taptera isa shanxaassin ooma masaai tesba tesbaasik geda chimonak zaguni.

Wol-wolumni mamsu

1. Kodaasin kitonon ta`anon dilokne zuutukne kashongwa fayan? Awuni boor`a?
2. Zeemo aruni kodantiison aakkaagiramba dilesefeti?
3. Hannen aruni keeni kodantiison toptere diloknawa kusukna awagusoti?

Zuutu

- Ooma ooma wuzason akkaba akkabaasik kunsu sholefeni kabaasik ta`anon dananik ke`ar.

14ⁿⁱ Toorban

Kassoni Faada 16: Qalamini kasso

“qalamini kasso” ifa baron kasissuk haadi ugnaasik asuni.

1. “Qalamini kassoni kasisuk bu`isaason 3-6 tor`ak bagni.
2. Tora`as zuutteraateetba teetba zuurkutak sinfaat sinbaason kassoni golossta wolla biira yerona zaguni
3. Zuurkutaasi tesuni dimaasta faase bu`isasikqalamini suuni imak tesuniisik she`a hepsaniisik sama keessaniisik sheeru achesaniisik chiro uushaniisik Burtukkaani issunsaasik wayim xejji kushoni.
4. Biratera kupho dimasta gro shu`a kunsu.
5. Haadki baron kotte makefaat wosterabasu.
 - Ooma ooma qalami teegoson. Besoba She`a irateegebar biratoosiki tora`abaasi tesha har`ana kabaneen haldan ho`ita zagi eelona
 - She`as elfana kabasik ooma bu`isas tora`asin hep hep siner akushu kushune teetni denalo hophefaat biraatosi ganeta katifat ugnassik zoka wostosona.
 - Eelfe/fa/ bar wosuste zokasi sikalo kamo finne biratoosi ganeta kuni kodaason ta`u.
 - Zeemma kodaason ta`l tora`a naxibi/waadba/ danana.
 - Kassos yeronay isa tora`as sholenaasta karfana kabaasik. Es naxibiis/waagason/ bayyanoniis assinnyaas. Besoba 10 naxibi sinanak chimana.

Wol-wolumni mamsu

1. Kassoni kabaasik atuntiison ooma ooma dima zagi soolefaafashorkefeti kabaasik aamma fayaa? Awune awune?
2. Zeemo ooma ooma dima zagi shorkok awagira arisefeti?
3. Atuntiison ooma ooma dima zagi shurkuk awagu malefa??

Zuutu

- Haldane ho`itaneki atuuson isaruk zaggiremiizanan oodde wosussu sholsu.

15ⁿⁱ Toorban

Kassoni Faada 17: Tururuni kasso

1. Eelere Kassoni taga dimani hoosu.
2. Bu`isaasik boobesani eele hophnidilni mako (Wiisanawa poolisina asi kasso.) ire mako.
3. Tururu hopharenefeer sinne/na kassoni nawa/naanin kisson.
4. Daakalokiison assaat wostea besuni
 - Tururu hophnar oomisin eelsire ta`ire hophak kabona.
 - Kassoosi faase bari/sa/kito eele kesak kabosonak malefa.
 - Bi`season koppeni besuk koppees eta sinna ke`inirsinbaason etni doo`a zagira buroni.
 - Bu`isas jururu hophna naa/nawa ta`l faanane koppe hopha feersinfanane merosk aafa oottonawuza.
 - Ekka uu etas`asu tururuk miir`amona dima kalar, uu.
 - Koppeeson oomnik imnoy hophafoo chimasunay hatera hatefaanane 5 sekondi ko`iba.
 - Isa kassinynya koppeeson hophnoy kush kush feen ootte faanane tururuk ootte tora`asemane wo`ltere oomason/sin kabgire hophak kabona.
5. Tururune feersinni/na/ kassoni naanin/nawa foatere kassooson wolle hopsa kasso chimsunan.

Wol-wolumni mamsu

1. Kassoosikabak turuku oottbayak awakseti?
2. Eta hophfefetiyo? Awuni boor`a?
3. Hanneen ooma ooma merok ootto beyak awagusoti?

Zuutu

- Eta ooma ooma merosinfu`er.

16ⁿⁱ Toorban

Kassoni Faada 18: kushuson soolefaafe koppeeson ootu

- “kushuni soolefaafe koppeni ootu” ifa kassoson kassosonak Haldane ho`itane asi kushuson/ogogaasi isar sinne wostonewa taptonek argasira ke`ini bu`saas “6”, “6” sinera tora`a wostosona.
- Tora`a isarba isarbaassi faase bu`isa birato wuza wostesefaat isa naa/nawa ganaebaassi yerefaat sunbaason teegefaafa koppeeson ootuna.
- Sunbaas teegetena naas/nawas koppeeson hophphe wolguna. Koppes zigtena naas/nawas kassosin kesana. Ko`aasta fu`teey merer sinana

Wol-wolumni mamsu

1. Kassoosik giresetiyo?
2. Kassoosin awune awune ariseti?
3. Han kassooson kassok aaffa atunba zaguni?

Zuutu

- Ooma ooma wostooson kushuk hophphe wostokushu zagunak sholsu.

17ⁿⁱ Toorban

Kassoni Faada 19: “Unyuni waar`a”

“Unyuni waara`a” ifa kassooson kasissuk bu`saasiatu zagunak zagu.

Han kassooson kassissuk daakolok zeem zoonsobasason kemaat kasissuni.

- Isa akama kasoni dima mallato kunsuni
- Bu`isasik isarba isarba worita taatonicarqi imaat teebobasi orfoni kiisis (taar`obaasi) arkifash-baas gero her`etera yeronak zagira gedosonak buroni.
- Es carqiis barikitok unyuba sinbaason buroni.
- Haadaloki baron kotta burera assaat wostera besuni.
 - Kassoos sholteny chimte mato taptere showo unyu waar`e hophak.
 - Bu`isaas unyubaas ootnotna mato kalonak malefa. Sinuntano unyu baason kushuk hophphe kala we hophni basa/bari/ kushuuson icha aane sholisifa.
 - Isa naani Unyu ootte faanane oomnikin hophphe/pha/ kasso chimana.
- Unyubaason waatira ko`si tora`a merte sinana

Wol-wolumni mamsu

1. Kassoos aakkan? Awuni boor`a?
2. Unyuni oomni kin hophenewa teetiniison oodne heppuk akka wosto chimani?
3. Atuntiis zagunak awagisefeti?
4. Hannen chaalanon zagusotik awagusoti

Zuutu

- Han kassooson kassesera bu`sas atubaason zaggunak ooma ooma ugnak atubaason shorkusonak sholsu.

19ⁿⁱ Toorban

Kassoni Faada 20: Tururuni ootu.

“Tururuni ootu” ifa kassooson kassosonaka zagifat tururu aakka agifoto makosonak mamsuni.

Han kassooson kasissuk zeeme zoonsobaason kemera assuni.

- Bu`saason 6-8 tora`ak bagenewa tora`as teetba teetba biratera yeerosonak zagu.
- Bu`saas tururuni hopni mallatooson makosonak chinu. Besoba (axishsho, oshshu fikoni mazawo teetni mero, moddani kero, opus, effa effay faaser.)
- Naanggotas isarba isarba isa tururuni mallato hophefaat, zagifana bagooson wostera bessonak zagu.
- Tora`assin isa isa bu`isa shunbak kesonak zagifaat barikitok koppeni ima.
- Tusira dakoloki baron assaat wostera besuni.
 - Koppees tururu sinana. Kassoni bar kassooson gatu koppeeson den ha`aat malla tobaason makona
 - Koppees ha`itenayse mallatooson teege bar barteno oomis/mas/zuuttera fuchcha dimaasta siktosona Es naas/nawas ha`ina koppees malena mato taptere oom geregere hophana.
 - Naas/nawas koppeeson hopfaat hatto kaba yerona oomas zuutera faasenasta yersona. Tururu hophan naas/nawas/ ta`anon feysin/fayson nibira oodda koppeesik ichanak kabona. Kassefa bar`kito ichchonay ogoganeen daa ko`iba. Ha`ite koppes ichfaanane ichche naas “TU” ife kaam mallato danaat tusire teegonir sinana. Sinuntano ha`ibar naasata duusu shakanane kaam mallato “TU” ifa baron hophana.
 - Naanggotaas isarba isarba kassooson kassok “Tururu” ifa kaamas wosustena kaam mallatooson teego beyak kabona.
 - Koppeson ha`ibar tusuni mallatooson teegoni asu sinana.

Wol-wolumni mamsu

1. Tururuni mallato awune awunenmba?
2. Zeemo tururuk ootte asuni aakkagira arisefeti?
3. Tururuni merooson oomaastan awubak dilesefeti?

Zuutu

- Ooma ooma mero/maza/aakka agifato mallatobaason makere assire yeetu sholsifa.

20ⁿⁱ Toorban

Kassoni Faada 21: Zalufni wosto

Kushunewa ochone asi zalufni ficho fuutusta ta`ire/yer`e/zalfa wosussat sitiri kunsire besu. Biira wostera dostosonak daak zeem zoom zoonsobaason kemera wosussuni.

1. Fuutuni oossu
2. Fuutusta ushunewa ochone asi ficho zeem zoonsok wostere besu. (Besoba, kushu, ocho- kushu ocho.)
3. Besuk wostesenawazassi faa ko`ini fichoosi orfo tusira awus yoonitto bu`sason mamsuni.
4. Biisena mato argaba argaba bu`saas zuuttera han zeem-zoonsosi ugnak zalfa wostonak zaguni.
5. Ooma ooma zalfa/ficho ke`eessi faase wuzak wostonak chinuni

Wol-wolumni mamsu

1. Kassoos aakkan?
2. Wosteseti zalfaas/fichoos aamba?
3. Wosteseti zalfaason/fichooson shune`tiyo? Aawung awuni boor`an?

Zuutu

- Ooma ooma wuzason sitiribak madadak kunsuk kodaason ta`ianon danak tesire wostoni aru chimbaason taguk ke`inir sinbaason assuni.

21ⁿⁱ Toorban

Kassoni Faada 22: Durse/ko`u

Ko`u/durse/ifa kassooson kasissuk Aafnewa kushune isar sinne wostoni chima deysusonak assuni.

Han kassooson kasissu han zeem-zoonsoson kemoni

- Zeemma 5 garo garo shu`a zuutton; uuch shu`aassin isayson sama ha`at shu`ason ha`l kushusik acheech shu`asi kitonon argaba argaba taptak daastan kabgaat ha`it shu`aas daasta daastan kabgaat ha`it shu`aas daastakarnofeen geregere hopha. Den ha`ite shu`aas geregere oottonoy daasta wor`faananae. We daasta kuni shu`aason kabgu opifaanane kassefe bar merter sinne kesfaan hepsanir oom gatire kassona. Kassoni bar isa sha`aason den ha`ifet acheech shu`aason argaba argaba hephphe ko`isanane merer sinne hepsa kassok aatana.
- dusustena mato isa shu`a den ha`aat golo zigtonoyfeen daasta faase acheech shu`aassin isa kaba heppon ooma kabak dey heppiison kabgunewa sirusta gere gere isa shu`iisin hopha. Eeyson eeku chima bar keessakaba kassok chimanaa. Den ha`ite shu`aas oottonoy zigtefaanane we shu`aasi kitonon hepobaase kabgu shakanane kassefe/fa/bar merter sinne kassoosin kesana.
- hanbari kabaasik dey hashnu isa shu`a den ha`itefaafatu daasta wor`noy feen daastafaase baron acheechobaase isa kaba kuuchnewa ha`ite shu`aason daasta ta`unoy feen geregere hopha merer vsinniy keez kaba tusobaase suur`noy kasseri ko`isir.

Wol-wolumni mamsu

1. Kassooson shunetiyo? Awuni boor`a?
2. Kassoosin awu daneseti?
3. Kassooson kassok awune awune zagiseti?

Zuutu

- Ko`u/Durseni/ kassoos aafnewa kushune isariuk isa kaba daakiwuzaa wostonak ke`ar sinna boor`a bu`isaas han kassooson aagene aagene zomobaassenane kassosonak malefa.

Kassoni Faada 23: Miir`amonoy Teetni Ooda

“Miir`amonoy Teetni Ooda”ifa kassooson kasissuk bu`isaas ooma ooma kasso kaassesezana kabasik yaara/kabira/kar`ini miir`ama bestonoy feen aakkak yeetu/wolugu chimmateetni oodanimato kassok besira asira assuni.

Ka lello lellishimmina awwonaa yoo illaglasagooma awwaaxxehe.

1. Gimmitik/bechchiyak/15 meriri wokso buucho dima hoossuni.
2. Isa buucho dimaason kabuni dima. Oomaason hamme kar`in dima ira sunsusoni.
3. Bu`isaason 4-6 tara`ak bagni.
4. Tora`aason isarba isarba kabuni buuchosi orfota zuurkutak yeetuni.
5. Daakalokiisi kitonon kotta burera assuni.
 - Buucho hep dimaasi tabansi faadimaas showo shignak tuumma kuniaka.
 - Tora`aisarba isarbari wosiy. Akason ta`unonoy kuni Akaasta fina.
 - Akaason finaniy garogaro waraqata weedy tosha ha`aat barista yer`efinak.
 - Tora`assin isa naa/nawa akaasta yer`faanane (ta`ifaanane) tora`as zuuteratu orfo wolsera hepsa tesu zagira oranon gatusona.
6. Tora`a hepobaase asin isa kaba kassooson gatusonak ajajo
7. Kassooson zeemma ko`si tora`a merer sinana.

Wol-wolumni mamsu

1. Kassoos awune faarin?awuni boora?
2. Kassoosin awu ariseti?
3. Kassooson awunaawune zagiseti?
4. Miir`amsin fu`toni aagene aagene arunik malefay aamba?

Zuutu

- Aka finfeni kabaasik bira kutaasi ugnanon kar`a finfeni kabaasik kassefeni kabasik yaadatera oodda biira zagunik malefa.

23ⁿⁱ Toorban

Kassoni Faada 24: Ugunni Gakku

“Ugunni gakku” iste kassooson kasissuk haadki zeem-zoonsooson kemera kasissuni.

1. Bu`isa zuutambaase asik fulufulu chookki kusefaa t elngano zoocha sinnoyiro daasta buu`onak zaguni. Buuchoni bar atubaasi dichaneen kixxesinu suurason kemera wosussuni.
2. Haadaloki baron kotta buroni
 - Buu`osona buuchos ochoni ugnatu sinana.
 - Ooma daasta fay ugnatu sinana.
3. 1-5 kar`oni bu`isa shunbak kesonak zagifaat ugnaasta bira-kuta kalera kasosonak zaguni.
4. Bu`season zuuttambaase dimba dimba hophera yersonak buroni.
5. Isa naanik koppe hophphe achoni ugunta yeronak ushoni.
6. Kassos futone faar zagu ira buroni. Bu`isas kassosonay bare bare koppeni ha`unewa hophnek. Kasosonay33 ochoni ugnaasta sinbaason assuni.
7. Haadi baron kotta assat wostera besuni.
 - Kassoos sholtenay. Bu`isas kuphira ochoni ugnaastan ooma ochoni ugunta kesot hamonak.
 - Chimena mato koppe ha`usonak nee hophonaknee kabosonak sholsifa. ES kabasik birakutazoogunasin teeni ooda sholsifana boora uguntan shaatosona malefa. Isa kadaasik dey bu`saas ugunta kassefen bira kuta yaara ki`anak(ta`unak) kabguna. Bu`isaas koppeeson hophanak eeelfana kabaasik.
8. Naas/nawas/ bira kutak kichefana(ta`istefana) kabasik bira kutaasewa naasna/nawase wostobaason soolosona.
9. Kassooson 5-15 deqiqa kasissifat ganebaassi deyto ooma koppenewa “Bira-kutne”bu`saasi shunak deysuk kassooson akamanon ma`a shootu zagire kasissu chimsuna.

Wol-wolumni mamsu

- Birakuta zoogifana kabaasik aakkagi?
- Birakutni ugnaastan ochoni ugnaasta kasso(kutu) awu ke`ifa?
- Zomoneesneen kassefata kabaasik ugunni bettotan aakkagira teetneeson fu`ota?

Zuutu

- Ugunni tesha/siita/ kasso bettota katir. Sinna boor`a bu`isaas tirafikini seerane teetbare oodera bettosin fu`osonak malefa.

Kassoni Faada 25: Daason Mangsifa wuzasikito

“Daason mangsifawuzani kito”ifa kassooson kasissuk haadaloki zeem-zoonsoosik ofoni.

1. Bu`season daa mangsifawuza uus awu uto mamsuni.
2. Daason mangsifawuza uu diimbaason masa baassi gedo shakaat daasta sikefese/ ha`isefe asuni meya ira assuni
3. Han kassoossi 1-3 kar`oni bu`sa shunbak kesera daason mangsifar sinera kassoosonak chinira buroni.
4. Fu`teses bu`season 5-8 showoba faana tara`ak bagni.
5. Kassoni dimaasi fashta/ko`ita/ isrba isarbaasta isa isa baaldi tora`a isarba isarbasik kunsaat tora`as isarba isarba baaldisi orfo yersonak zaguni
6. Daason mangsifa bu`issasikitok diimba tuma kerexiti ootuni.
7. Haadi bari kitonon assaat wostera besuni.
 - Daason mangsuni bar kassoni dimaasta kuti faat aatte aatte diima ha`una.
 - Fu`itana bu`isaas chimena mato diimaason kephefaafa tora`abaasi baaldisi gedosona.
 - Kassoos ko`unay diimaas zuuttera baalddissi gettera ko`ifaanane..

Wol-wolumni mamsu

1. Diimaason aytane aytane ha`isefeti kabaasik nittok awu bestefa?
2. Ke`eni ke`enissi daasta kunse diimaason zuutu awu ke`anan?
3. Ke`eniison kapsire kaymisre oodak isarni isarniis awagunik malefa?

Zuutu

- Diimaason aytane aytane ha`u ke`eson kiinsira. Mero kabgir eekina boora ke`entiison kaymsira oodosotik sholsifa.

24ⁿⁱ Toorban

Kassoni Faada 26: She`a, sheeru, chiro, Tonaasi kito

She`a tona, sheeru tona, chiro tona ,kasissuk daakaloki zeem-zoonsobaason kemoni.

1. Bu`saas kassoni dimaasta teetba teetbari dima foonak zagu.
2. Haadi barikitonon makere assaat wostere besu.
 - She`a toona, sheeru tona we chiro tona ira teego
 - She`a uu “yero! Shorkossin geregere kaltere faatista miizanne oodde foo uu”.
 - Sheeru uu nibira ibarera taaruwa/we uu
 - Chiro uu hamma/hamme/ ire bishkilitik we birakutak hamar zagire fuchcha dimaasta rakkoba foontonon kutunak /shorkonak/ mako. Bu`isaas ooma bu`isaasneen ki`onotna mato ayzagi hamonitto mamsu/mako/.
 - Tusira yooni tonaas ajajtona kabaneen bu`saas tesuniisi mato shorko, yero we dimbaasta mizanibaason oodera wostonak zagu
3. Hatto kabanon ooma ooma qalamini suna tegegese fafa kassooson kassosonak zagire dosussu.

Wol-wolumni mamsu

1. Tonaasi kito teegtefana kabasik geregere shorko, ibarere kutunek nawa yerokne rakkatesetiyo? Awuni boor`a?
2. Zeemo han tonaasikitonon arisefetiyo? ayik?(aytak)?
3. Hannen han tonaasi kitonon arira teetniison bettosin fu`ok yaadatera fayyadamtoni?

Zuutu

- Uguntaki tirafikini bettoni kephuk (yeetuk) tonaasi mallatonon ulfinsu sholsu.

Kassoni Faada 27: kushunasi waa`ano biyoti

Kushunasi waa`ano biyoti ifa kassoson kassossonak zagat alda wee ho`ita shorko tagunak zaguk dakalo faa hugnasik zaguni.

1. Bu`isason hep hepik bagini.
2. Hephisikitonisin isays assinynyaa sina kasera kasso gatunak zagu.
3. Tena isonba isonbasin isayi tusto sinbasi mato kassoson gatuna.
4. Dakaloki faa hugnasik kabigera/eelsira besuni.
 - Hamti/hamosoti ifa kaamason iffani kabasik hopni baar zuutera basa siyason bechchiyak isa kunu maateri woka zangnsatan ho`ita kushu zaguk kabusona.
 - Zangnsa kito ho`ita kushuson den kabguk nawa daa kesuk naa ka`usi foyatesena wolabak kushubason shorkuson.
 - Yetuti isefanakabasik/isefenakabasik tustonibar zuutre zengnsa wostono solera zomobasakitonin ho`ita kushubason besuni.
5. Isa wee hep deqiqani soltok/dilitok yersoti huni.
6. Kuhambase asi kabasta bu`isaas biyasedifar sinbason gazguni.

Wol-wolumni mamsu

1. Kassoni kabasik ooma ooma wolabak shorkok zomontisi kushunon byefatikabasik awu sina besta?
2. Hazozo ho`ita wee alda shorkok awu zagira arisati.
3. Alda wee ho`ita shorkoni chimnitison taguk awu zaguti.

26ⁿⁱ Toorban

Kassoni Faada 28: kang-kaashe

Bu`sason gero kisaat tina tina sinonak mako. Argaba argaba isay mamsir oomis wolgir sinefaat isay “kang kaashe?” ifena kabaasik oomis “kaashe” isara kassoosonak assire mako. Besoba

1. Mamsunibar: kang kaashe !

Wolgunibar: Kaashe

Mamsunibar: Taa gaanasi zalsin issas

Foochera maastentar amabto

Tayssi akama aka faar.

Taa oombe?

Wolgunibar: Burtukaani

Mamsunibar: aritwa! Una.

2. Mamsunibar kan kaashe!

Wolgunibar: Kaashe

Mamsunibar: taa gooruni kayosin isar.

Atunaas maya fashnaas chiro

Taa Oombe?

Wolgunibar: Kaarti

28ⁿⁱ Toorban

Kassoni Faada 29: Hetni dana/aakkamto/

“Hetni dana” ifa kassoson kasissuk betto kar`fana kabasik fu`tosona ugnaason (koppooson) taggusonak daakaloki zeem-zoonsobaason kemoni.

1. Buisaason 6-10 kar`ni tora`ak бага.

2. Tora`asi bu`sa isarba isarba birato dima wostosona zagu.

3. Tora`a isarba isarba “dookterini” akka(wosto) hophpha kasissoniron shunbak kesonak mamsu.
4. Dookteriisik isarba iasrbak koppeni ima.
5. Bu`isaas aaffarne aaffarne asi meroni mallato makosonak(teegosonak) ajajo.
6. Haadaloki bari kitonon kotta assifaat wostera besuni.
 - Koppees etaasi doo`aktu yerona.
 - Fu`tana bu`isaas merok ootte bu`isaasi doo`aktu, yerosona.
 - Merok ootte bu`isaas daasta kaannera yersona.
 - “Dookteriis” bu`isaasik isarba isarbasik halda kamo ho`ta zagi “heta” ha`une.
 - Hetaason hophay kabire/ra/ yerona.
 - Hetaas zigtefaanane naas/nawas kaanera kutuna oomis dey koppeesi Haldane ho`itane zagi feeseey kaannosona.

Wol-wolumni mamsu

1. Kassoni kabaasik kushutiissin koppees ziginanneen atuntiissi aakagi?
2. Zeemo betto kar`a arifawo? Miir`amsin fu`itok awugiseti
3. Isa miir`ama kar`in ta`anon koppoba dano shakati awu sinosotinne faarin?

Zuutu

- Mero aaffane aaffanne kar`fana kabaasik geregere haakiminiki hamnewa ajajamte hetaason maktenamato yadaterere hophha sholsifa.

29ⁿⁱ Toorban

Kassoni Faada 30: Tusobaase faa kayma

“Tusobaase faa kayma” ifa kassooson kasissuk teetni atuni kaymaason gasasusonak daakaloki zeem-zoonsosik ofoni.

1. Booro(chookkik) ho`itanon bestoni tesire kabuni dima buu`a.
2. Bu`isaason 4-6 kar`ni tora`ak бага.
3. Bu`isaas tesuni buucho dimaasi orfo yersosonak mako.

4. Tora`a isarba isarba sinta 5-10meetiri wokso 4 kayimni oodni dima asmane faaron daasta buu`e suurabari kunsu.
5. Kaymni oodni kodani suura uuchon(5) suuraba oossu.
6. Bu`isaas kayimni oodni kodasi kitonon isarba isarba sunbasewa ke`ibaase makosonak zagu. Besoba, haniis ha`ini burushi, ha`niison woorire kaymsuk ke`ar.
7. Asma/agagge/ isarba isarbaass teetba teetbari kaymni oodni kodani suura kunsu
8. Tusire daaki baron makere assaat wostere besu.
 - Isa kaymni wosto teegtefana kabaasik tora`a isarba isarbaskin isa isa naa/nawa/ wostoosik sholsu koda faana asmaaski taptere eelonak mako. Besoba, Kushuni maso istenanneen Saamuna faana “Agaggeeski (asmaaski) biire eela”ire mako.
 - Asmaask(daastaki buuchera kuni suuraski kar`efana kabaasik i isa ochobaason sir gedera 5 sekondini kaba ushubaason masedifar, ha`baason wooridifar... effa effar sinna bestosona.
 - Estan ek/den/ kabuni dimaasta wolifaat orfoba zuurkutak yerok makten wostosonak(zagusonak) hoorera yersona.
9. Wostoosik zagtoni kaymni oodni wostosi kito
 - Ha`ni wooru
 - Somni pilo
 - Atuni maso
 - Difinni kaymsu/ki`u
 - Kushuni maso.

Wol-wolumni mamsu

1. Wonna wonna zagifeti kaymni wosto awune awunen?
2. Denaloki eechera tichche fayyani wostoosi kitonon wostoniis awu ke`ifa? (ke`iba aamba)?
3. Hainitiison apun apun wonaas kaymsifeti?
4. Kushuntiison massefeti aagemba?

Zuutu

- Teetniri kaymni ooda fayyaniisik sholsu. Aagene aagene kayiniison oodanik malefa..

32ⁿⁱ Toorban

Kassoni Faada 31: ayyanni wonni wosto

Ayyana ayyanaasi wonnikito zagtefa wostonewa sholsubaase asin bari wonni wostone/ kassone/ faar zagira kassosonak zagaat, ES kabaasik yaafa wostosi kitonon korira/dilera/ arusonak mako.

- Aayyanni wonaasik maytesefa mayni kito. Dubbiyoniri kasso, gaama, suru... hoossu.
- Aayyanani wonak keeba keebassi wosustefa wostoosi kitonon bu`saas ka`usiki zoomobaasi kitok makefaat wol-wollosonak zagu.
- 5-6 kar`oni bu`sasik tora`ani zuutu.
- Tora`aba tora`abaasik isa ayyana kissefaat es ayyanaasik aro wosto wosustefato barnefaar zagira kassosonak zaguni.

Wol-wolumni mamsu

1. Wonna wonna zagifeti kaymni wosto awune awunen?
2. Denaloki eechera tichche fayyani wostoosi kitonon wostoniis awu ke`ifa?(ke`iba aamba)?
3. Hainitiison apun apun wonaas kaymsifeti?
4. Kushuntiison massefeti aagemba?

Zuutu

- Teetniri kaymni ooda fayyaniisik sholsu. Aagene aagene kayiniison oodanik malefa.

“O” Ka`uni Aruni Pirogirami

Tichni Zuutto 3: Wostere Dostoni

Kiso

Gach Giru	67
Wostoni Faada 1: Teetni assu	68
Wostoni Faada 2: 1 ^{sa} – 9 ^{sa} Faase faadasiktonon faassu	68
Wostoni Faada 3: 1-9 faase faadasiktonon faadsu	69
Wostoni Faada 4: 1-9 Faase Faadason kaamak teego.....	69
Wostoni Faada 5: Faadasewa faadtoni wuzase asin koosu.....	70
Wostoni Faada 6: Irsasini Hophnewa barik fayyadamtone	70
Wostoni Faada 7: Faadasi duktonon huphsu	70
Wostoni Faada 8: Tora`assi Ferfer ire wosto	71
Wostoni Faada 9: Faadasi kitonon kaama odera tichu	71
Wostoni Faada 10: teetni argasu.....	71
Wostoni Faada 11: Yo`i faadason Tuunu	72
Wostoni Faada 12: Asunin Argasunewa Miir`one.....	72
Wostoni Faada 13: Wololgoni Tesa	73
Wostoni Faada 14: Faadasik Suurani Kabgu	74
Wostoni Faada 15: Saantiminewa Birrini nootine.....	75
Wostoni Faada 16: Muura murawuza ki`i ki`ira hate hatestan arki ariski zagi madadak kunsu	77
Wostoni Faada 17: Kodaason bifabak kunsu	77
Wostoni Faada 18: Daakiwuzasiktoni Sunnewa ke`baase kotte mako	77
Wostoni Faada 19: Kaam Mallatoni Dilo	78
Wostoni Faada 20: Koontannewa Zeem-zoonsone	79
Wostoni Faada 21: Zuuttowuzni wosto.....	79
Wostoni Faada 22: Wostebiinizasiktonon Wosto.....	80
Wostoni Faada 23: Qalamini Hoossu	80
Wostoni Faada 24: Zuutto wuzasiktono Hoossire biya	80
Wostoni Faada 25: Kayosiktono Kaygu.....	81
Wostoni Faada 26: Daakiwuzasi kitoni dimni tagunon hoossire biya	81
Wostoni Faada 27: Kaamni dilonewa feretune.....	82

Wostoni Faada 28: Tuuma wolumni wosto.....	82
Wostoni Faada 29: Wor`fawuznewa chimawuzne asin safaro/hoosu.	83
Wostoni Faada 30: Yerobasik hoossu	83
Wostoni Faada 31: Kato Kato Wuzasikitonon kelo/tusu/	84
Wostoni Faada 32: Wolbnewa woksobase asin dilo	84
Wostoni Faada 33: Ke`eson aru.....	85
Wostoni Faada 34: Daakiwuzasikitonon faybaasik hoossu.....	86
Wostoni Faada 35: Kushunewa Aafne asi isar sinaason taggu.....	86
Wostoni Faada 36: Daaki wuzasi kitonon madadak kunsu	87
Wostoni Faada 37: kaam-mallato,kaamnewa kasho kasho tuuma-wolumne asin tichu	87
Wostoni Faada 38: Wolabni dilo.....	88
Wostoni Faada 39: Tirafikini Bettosin Teetni ooda.....	88
Wostoni Faada 40: Miir`ama katuni akamanewa garo garo kaabare yere waagasi kitosin teetni fu`o.	89
Wostoni Faada 41: Diinqo kar`ni bettoossin teetni ooda.	89
Wostoni Faada 42: Waraqatni shapa wosto.	90
Wostoni Faada 43: Daaki wuzasi kito faana dimaason dilo	90
Wostoni Faada 44: Ooma ooma sinbaason newa isa barne faar sinanak zagune	91
Wostoni Faada 46: Wonassi Zagtoni wosto	93
Wostoni Faada 47: Huphe chowni/ wuzni mako.....	93
Wostoni Faada 48: Torbanni wonaasi kito.....	94
Wostoni Faada 49: Goorgu kayoni ferere kapsu	94
Wostoni Faada 50: Muuni Muu.....	95
Wostoni Faada 51: Bu`isaasi wostonon zuutu	96
Wostoni Faada 52: Wonni faada	97
Wostoni Faada 53: Muuni muuni kabak oodtonak sholsifa fayyani seerasikito.....	97

Gach Giru

Han zuutto tichaassi ooma ooma teetnirewa tora`anire asi wosto bu`saas hatera hatefaanane isa wonaasik isa wosto wostosonak aruni matsaafassi maker.

Arinynyaasa aruni matsaafaasta faase ajajiison kemaat arinyaasi kito aajajamtena baron ma`isira wostosobaason kemoni. Ajajiisi ugnak wosto daageyson kemera argasuni. Es arki wostera dosto, wol-mekamni wollasi kabak neen ooma ooma wostoni kaba arisena baron deysira arusonak, ke`ebaasneen ooma, kam-mallato, kaama faadasikitonon dilera tichuk, suurasta qalamini woshshuk kushubaason kotonaknawa yaadatera gasasune asin ke`ana.

Han zuutto tichaasi wostok chinuni koppo faaser. ES koppoossikito bu`isaason gatira wostera dostosonak imter sinna boor`asik faa bu`isaasi chimta kamo malena ugnak daysire assu chimsuna.

1^{sa} Toorban

Wostoni Faada 1: Teetni assu

Bu`isaas argaba argaba kabifaafa tochoosta faaxuma teetbaason asina mato nitto deye isarniti isarniti teetnitison ka`ussiki zomontisik assusoti ira burefat haadaloki zeem-zoonsobaason kemera zoonsuni.

- Bu`season shunbak kesera zomobaasi sina yerosona zagu.
- Naas/nawas faaxumani tochossin odena baga/mato/ teetbason assusonak chinu.
- Isay teetbaason assifena kabasik oomis/oomasi kito shaakkira odosonak mako.
- Es ugnaasik bu`isaas zuutera argaba argaba teetbason assusonak kiituni.

Yaadatoni:

Bu`isaas tetbason assisefana kabaasik. Tuuma suna,woggaba/neebe/ keru meeni suna,shunfanawuznewa oomtefana wuzne kotta makosonak chinuni.

Wostoni Faada 2: 1^{sa} – 9^{sa} Faase faadasiktonon faassu

1^{sa} - 9^{sa} Faase faadasiktonon faassu. Kaamak isarba isarba teego.

- Wostoni faada 2, 1^{sa} - 9^{sa} Faase faadasiktonon faassu. Kaamak isarba isarba teego.
- 1-9 faase faadaasiktonon teego kaamak. kaama kaamak isarba isarba teego
- Bu`isaas teegt faadaasi kitionon odesena mato kaambaason teggira isaruk teegosonak zagu.
- Bu`isaason heppa kaamak faassaat bu`isaassin shunbak kesinron mamsira kissat zeemma faadisena ugnaasik faadusonak zaguni.
- Eeysi mato bu`isaason 4-6 sinni tora`ak zuutat argaba argaba faadusonak zagu.

Wostoni Faada 3: 1-9 faase faadasikitonon faadsu

1-9 faase faadason faadusonak han zeem-zoonsobaason kemoni..

- 1-9 kar`a faadak ke`ini koda besoba Iskiribto, irsaasi, korki, barikitori kushusi waa`a,fulufulu hi`o effa effawuza oossu.
- Faadaasikitonon hophera isarba isarba zeem-zoonsoback teegefaafa faadira dostosonak chinu.
- Bu`isas faadason heppa heppa kaamak teegera kesera hepsak dey oomanon shunback kesera zeemmati ugnaasik faassusonak zagu.
- Effa effa ugnak bu`saason 4-6 karni tora`ak zuutafe argaba argaba faadusonak zagu.

Wostoni Faada 4: 1-9 Faase Faadason kaamak teego

1-9 faase faadasi kitonon kaamak teegosonak haadaloki zeem-zoonsobaason kemera wosussuni:

- 1-9 faase faadasikitonon hopho faadni petto waraqata/Dose/hoossu..
- Faadasi petto waraqatanon ammanon bestona dimta kunsu/suuta/.
- 1-9 faase faadasikitonon dichawuzak besit tega kaamak isarba isarba teego.
- Bu`isaas kaambason teggira teeget faadasikitonon isarba isarba teegosonak zagu.
- Bu`isaas faadaason heppa heppe kaamak teegsat bu`saasi ganesin shunbak kesniron teegera kisifaat oomasi mato faadasuna zagu.

3^{sa} Toorban

Wostoni Faada 5: Faadasewa faadtoni wuzase asin koosu

1^{san} - 20^{sir} faase kaama sikitonon korkik weedy effa ooma ooma wuzak tuulere faadason. faadtoni wuzasikitoneen isa kixxe sinanak nawa faadtonakna daakaloki zeem-zoonsobaason kemera wosussuni.

- Bu`isaason 4-6 karni tora`ak duusuni.
- Tora`a tora`assi 1-20 kar`ni kato kato faadni petto waraqata/dosi/ newa faadtoni wuzane besoba showo korki. Garo garo shu`a, hi`oni gaana effa effaza ima.
- Bu`isaasi kito tora`ak sinera faadasikitonon faadtoni wuzasikitoneen faadusonaknewa koosunakne zagu.

Wostoni Faada 6: Irsasini Hophnewa barik fayyadamtone

Irsasini hophnewa fayyadamtobaase dostosonak 1-20 kar`a faase faadasikitonon woshushusonak daakaloki zeem zoonsobason kemera wosussuni.

- Bu`isaas zuutera irsaasi hophonak zagu.
- Ma`a irsasini hophni ugna besire makat 1-20 kar`a faase faadasikitossin isa faadason kara zoodasta chookik woshshire besu.
- Kuhambase bu`isakito 1-20 faa faadason buchosin kesonoy woshushu dostosonak zagu.

Wostoni Faada 7: Faadasi duktonon huphsu

Dukuk wosustera hoore 1-20 kar`a faase faadasikitonon tusire tichuk dostosonak daakaloki zeem zoonsobason kemera wosussuni.

- 1-20 faase faadasi kitonon dukire hoossu
- Bu`isaas zuuttambaase irsaasi hophonak mako.
- Dukuk hoosiste 1-20 kar`a faase faadasikitosin isa faadason kara zoodasta chookik tusir`e ootire besu.

- Bu`isaas zuuttambaase dukuk hoorera 1-20 kar`a faase faadasikitonon ugunbaason gakkunoy buuchoson gakkunoy huphsusonaknewa tichusonak chinu.

5^{sha} Toorban

Wostoni Faada 8: Tora`assi Ferfer ire wosto

Bu`isaas tora`a tora`ak biratera duusonak zagaat “shunefana kasso” makosonak mamsu. Tora`asik zeenyibarin arki kushuk foyato. Shaakkire gasasire odo. Kaskas/ferfer/ ire/ra/ wostera dostosonak daak zeem zoonsobason kemera wosussuni.

- Bu`isaas 4-6 kar`ni tora`ak biratera duusonak zagu
- Bu`isaas ganebasin tora`ason zeenyunirin foyatosonak mako.
- Bu`isaas shunefana kasso besoba, aacho, maarabinaason biyar?, gaaduta fillo effafaron faatesefat kasistefana bagobaasewa awuni boor`a shuneto makosonak mamsu.
- Bu`isaas shaakkira gasasira odosonaknawa ferefer isera/kaskas ira wostosonak chinu.

Wostoni Faada 9: Faadasi kitonon kaama odera tichu

1-20 kar`a faase faadasikitonon kaamak maktefan bu`saas heppa heppa tichu dostosonak zaguk daaki zeem-zoonsoosik efon. kemera wosussuni:

- Shunera kesoni bu`sa burera kisaat faadas maktefen kara zoodaasta tichiusonak mako.
- Bu`isaas zuuttera irsaasi hophonak ajajo.
- 1-20 kar`a faadasi kitonon isarba isarba kaama maktefen tichusonak mako.

Wostoni Faada 10: teetni argasu.

Bu`isaas biratera duusonak zagifaat “teetni wolgire argasuni ma`inewa sholsubaase” wolumsuk arubaason tagusonak daakaloki zeem-zoonsoson kemera wosussuni:

1. Bu`isaas ka`uussi faasegedo biyonak wonna wonna zagtefawuzasi kitonon suurak besuni. Besoba kushuba masesefen, Aaffassi masesefen, caa`mma taar`efen, muu maasefen, besifa suura sawaasta suutni.
2. Wonna wonnati wostoosi kitonon wostosonak isarba isarba teetbaason argasuni ugna aruni keyassin arira dostosonak. Ashangullitti, somni piloniwuza, mastoti/ofilali/, burushi.

3. Teetni argasuni ma`newa ke`bare mako.
4. Bu`isaaswonna wonna teetbaason argassonak chinuni wostooosikitonon wostera arusonak chinu. Besoba, kushuni maso, maynimaya, somni pilo, effa effa wuza teetbak wostosona zagunewa chinune.
5. Somni piloknewa atuni masone bu`isaas ka`ussi ahangullittisik wostera dostosonak zagu.
6. Teetba chimera wostosonawuza aaffarne aaffarne dajera artosonak barikitok beso zagu.

6^{sa} Toorban

Wostoni Faada 11: Yo`i faadason Tuunu

Bu`isaas yo`i faadasikitonon tuunuk tichu dostosonak daaki zeem zoonsobaasik ofoni.

- Woste aruni matsaafassi yo`i faadasikitonon tuunuk besifa buucho ooma oomanon hoosu. Besoba haadaloki zagda yero buuchoson kemoni.
- Bu`isaas yo`i faadaason tuunira tichira faadni tichu dostosonak zagu.
- Effa effa ooma ooma zagdayero buucho dima tuunuk 1-20 faase faadasi kitonon tichira dostosonak zagu.

1		3		5
	7			10
11		13		15
				20

7^{sa} Toorban

Wostoni Faada 12: Asunin Argasunewa Miir`one

Bu`isaas Asu aakkak miir`amona matnawa aakkak argastona mato wol-wollosonak chinaat kessa daakaloki zeem-zoonsoosi ugnak offoni:

- Bu`isaas 4-6 sinera tora`ak wol-wollosonak duusu.

- Asu aakka mir`amonak newa argastonaknak kotte assire mako. Besoba- Asu me`ak (mechok) faassok, sinnoy esha wollak, wostoni aatamok makak gandok miir`amo chimana. Asu miir`amefanane argasuk, fayson bagere imme muuk erisuku, liqessuk,ganderin kabguk argasu chimsuna.
- Hatto tora`as asu aakkak miir`amefenamato haa`i baasdey aakkak argasu chimani baga wol-wollosonak zalufni besu.
- Bu`isaas wol-wollosonak wuzason ka`uni zomobasik katunak ugunni besu.
- Ko`ibaasta mayak geepto atubaasikito bar bari kitonir sinbaason burefaat biyak chimoniy tanse meyaneeen haakimineentano oom asu biyanak we ta`unak aane sholsifa sinbaasonnawa oone oone eeshshire we giddisire biyak/ta`uk/ rakkisaanane tanesemeyak we Assinyani meyak maksonak sholsu sinbaason assira buroni.

8^{sa} Toorban

Wostoni Faada 13: Wololgoni Tesa

Bu`isaas wololgni tesasikitonon zalba zalbaasik/akka baasik/korira makoosonak ugunni ootuk han zeem-zoonsoosi ugnak zeenyuni.

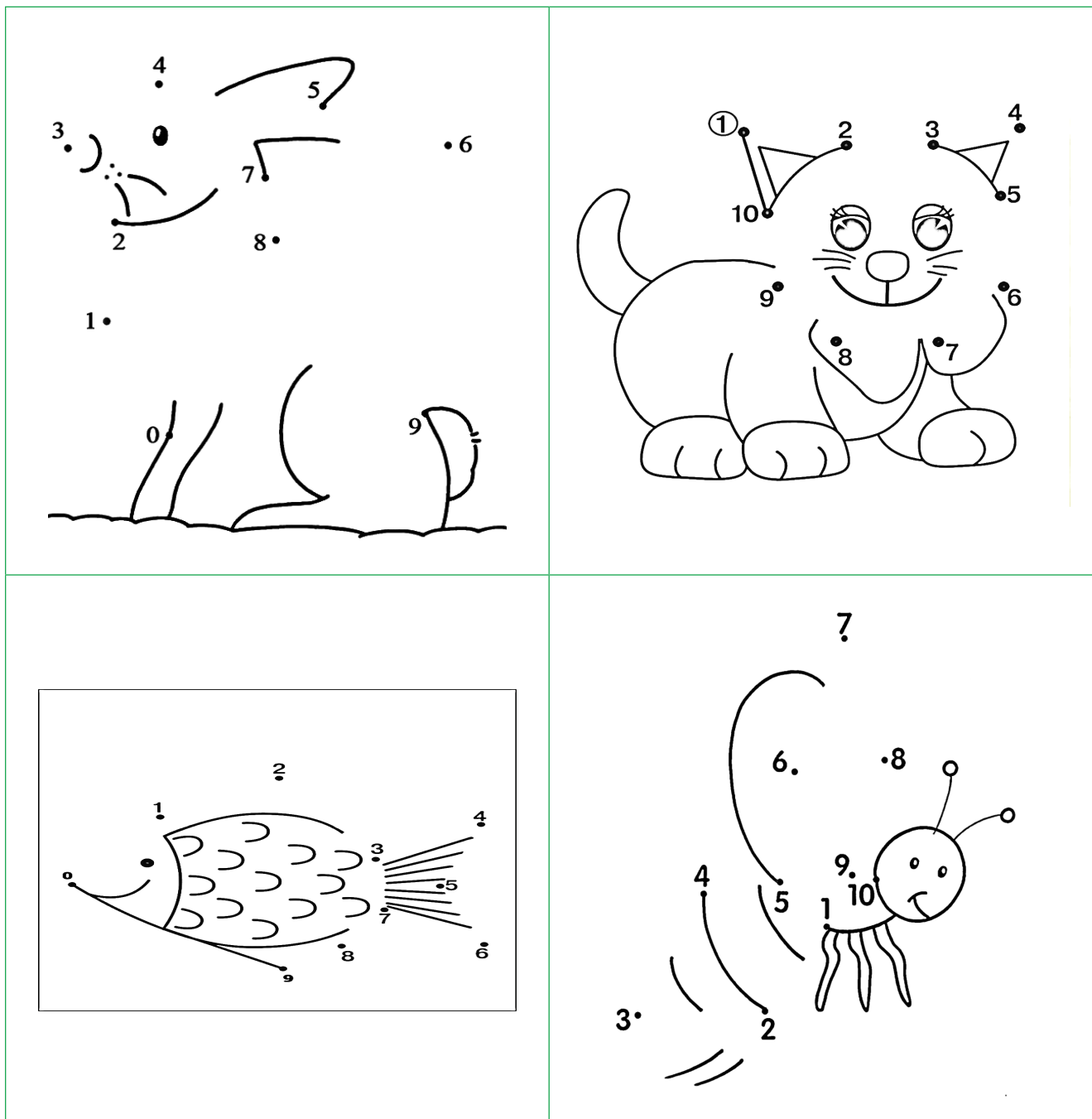
- cBu`isaason tora`ak duusu.
- Wologoni tesni chowa kawunsire kotte mako.
- Petto petto wologoni zalni suur faana waraqata besoba- birakuta, Aropilani baaburi, gaari, faza, bu`ilo, gaala, hanya effa effa wuza tora`a tora`asik ima.
- Bu`isaasikito keez waraqata, Wo- wololgo, Fa- faza, Bi- bira kuta, A-Aroppilani, H-Hanya,effa effaron ootu.
- Bu`isaasikito petto petto wololgoni tesni suurason akkaba akkabaasi mato madadak dususonak zagu.
- Tusira dey effa effa ugnak wololgoosi zalanon han kabnirewa dubbiyonire isera madadak kunsusonak zagu.

Wostoni Faada 14: Faadasik Suurani Kabgu

Bu`isaas faadason bare bare huphsuk isa kotba faana suura kabgusonak haadaloki zeem-zoonsobaason kemoni.

- Faadasikito hoosiste suurason bu`isaasik ootuk.
- Bu`isaas faadasi sinta/teshta/ faase dukusikitonon bare bare huphsira suura wostononak zagu.
- Ooma ooma tesni qalamini irsaasi bu`isaasik suurason kabgusonak ima.

11ⁿⁱ Toorban

Wostoni Faada 15: Saantiminewa Birrini nootine

Bu`isaas saantiminewa birrini nootise asin tora`asik imaat garostan den arkiski toolosonak daakaloki zeem-zoonsooson kemoni.

- Haadalo faase saantimisiewa birrini nootise asin shelgu/suuraabaason kabgu/.
- Isa dude,hep dude,sumuni,shilinggi 1.00,5.00,10.00,50.00wa 100.00 birrini nooti hoossira zagu.
- Duudesewa birrise asin bu`isaasik tora`ak ootuk garostan den arkiski zeem-zoonsok madadak kunsusonak zagu.

13ⁿⁱ Toorban

Wostoni Faada 16: Muura murawuza ki`i ki`ira hate hatestan arki ariski zagi madadak kunsu

- Ooma ooma arkuba/atoba/ faana muura wuza yerobarewa kuulbarek oor oor oossu.
- Bu`isaason tora`ak bagge duusu.
- Ooma ooma kuulbarewa yerobare faana muura hi`oosi kitonon tora`aasik haa`a
- Bu`isaas ooma yeroba faana muuraawuzason kawuna, bu`isa, ganeya, kuula isera madadak kunusonak/ zaphonak/ zagu.

Wostoni Faada 17: Kodaason bifabak kunsu

Ooma ooma bifaba faana kar`osi kitonon bu`isaasik ootat bifabaasik korusona/dilosonak daaki zeem-zoonsobaasik wosussuni:

1. Ooma ooma bifaba faana karo`o hoossu
2. Bu`season tora`a tora`ak bagge duusu.
3. Ooma ooma qalamiba faana kar`oson tora`aasikitok haa`a.
4. Kar`osikitonon qalamibaasik, she`a, sheeru, sama, kara, foro effa effaron hophooson orba oorba madadak kunsusonak zagu.

Wostoni Faada 18: Daakiwuzasikitoni Sunnewa ke`baase kotte mako

Ke`eessi faasewuzasikitonon hopho suura teshshera bu`saas sunbaasewa ke`fanauzase makosonak mamsuni. Besoba- silki, kupho, kubbayya, kana, angacha effa effawuza han zeem-zoonsosi ugnak wosussuni.

1. Ke`eessi faase wuzasi suuranon hoossu.
2. Suurason amma dimta suutte yeetu.
3. Muura wuzak besifet sunbaasewa ke`fanawuzase asin makosonak zagu.

Wostoni Faada 19: Kaam Mallatoni Dilo

Kaam mallatosikitonon besifaat kaamak teegosonak zagifaat daakaloki zeem-zoonsobasik wosussuni.

1. Toorbaniisi kaam-mallatosikitonon besuni. Besoba ,(a,n,e newa s)ne asin bu`isaasik kaambasonneen fichobaasonneen asin assu.
2. Kaam mallatoosikito isay oomastan awubak ooma ooma sinito wol-wollosonak zagu. Kaamaason assu
3. Feressifa kaam mallatoonen huphsera makefana Besoba-(na,ne,ni,no,nu),(sa,se,si,so ,su).
4. Bu`isaasikito kaam mallatoosi fichonon/kar`onon/isastan oomason hoossire biyak kushuk taptira arunak zagu.
5. Tichcho kaam-mallatoba faana waraqata bu`isasik imat bu`isasikito kaam-mallatoosikitonon heppa heppa irsasik woshshira karusonak zagu. Besoba “na,ne,ni,no,nu”.
6. Karayera kuula baron zomobaasa/si/ kitonik /tok/ besira awu sinbaason makosonak chinu.
7. Duku dukuk tichche kaam mallatoosikitonon bu`isaasik haa`a kushefani dukusikitonon tusira huphsunak zagu.
8. Kopuktera thichche kaam-mallatooson(na,ne, ni,no,nu) ifa barikitonon hopho waraqataason bu`isaasik haa`a imat bu`isaas kaam-mallatoosikitonon argaba argaba buucho dimaastan shaatonoy qalami woshshonak zagu.
9. Ooma ooma kar`osewa kaam-mallatoose asin ooma oomawuzak wostonewa tichchune dosussu. Besoba- Korki, hi`onigaanak,fashak, kibiritini hi`ok, garogaro shu`ak..
10. Akani qalamiison fayyadamtok kushubak taptira arisena kaam-mallatoosikitonon tichire dosto.
11. Bu`isaas (na, ne, ni, no, nu.) ifa kaam-mallatoosewa zalbaason/tesbaason/ fichobaasiknawa sunbaasonna dilera feretusionak zagu.
12. Bu`isaas kaam-mallato, (na, ne, ni, no, nu) ifa kaam-mallatoosi zalanon zagira ta`a ta`anon feretusionak mako.
13. Arisenaysewa feretisena kaam-mallatoosi kar`onon warqataasta tichusonak chinu.
14. Bu`isaas tichisena “n”ni zalaasikitonon heppa heppa tichira dostosonak kiitu.

14ⁿⁱ Toorban

Wostoni Faada 20: Koontanewa Zeem-zoonsone

Daakwuzasi ganesi faa koontanewa zeem-zoonsobaase arusonak daakaloki zeem-zoonsobason kemera wosussuni.

- Showo wuznewa ooma ooma bifaba faana wuza besoba koppe gaana, korki, kawisa, ji`omeetirini kicho, anto, garogaro shu`a effaffawuza hophera yoosonak ajajo.
- Tusira bu`isaason tora`ak bagni.
- Estan ooma ooma arkubarewa hatobare faanawuza faattoniwuza gedda tora`a tora`aasik haa`ini.
- Tusira isa barne faar sina barikitonon isabarista koonsira zuutosonak zaguni. Besoba, kakaaku, shupha, inya, miisku, effa effar sinawuzason isa dimta zuutu.
- Awubatak isa barne faar sinitoo mamsifaat wolgusonak chinuni.
- Ooma ooma faadtoni wuzasikitonon/isabarnefaar sinnoyison/kissera kunsusonak bu`isaason chinu.
- Awubatak ooma ooma sinito mamsaat wolgusonak chinuni.
- Tusira dey ooma ooma koontanak zuutisena wuzasikitonon zeem-zoonsok kunsiseto mamsuni. Wolgusonak dey chinuni. Besoba- garo, hatto, inya/akam/ istefa hoossuni wolumni ugnaasik makosonak ugna ootuni.
- Ko`ibaasta daaki wuzani ganesi faa koontanewa zeem-zoonsone ifa yaaddosi tuzanon assun zuutuni kabasta kotta assira buroni.

15ⁿⁱ Toorban

Wostoni Faada 21: Zuuttowuzni wosto

Faadtoniwuzanewa wochune ootaat faadtoniwuzason wochusi gedda taar`at zuutowuza uu awuto arusonak daakaloki zeem-zoonsoosi ugnak wosussuni.

1. Faadtoniwuzanewa wochune hoossu.
2. “Zuutowuza” uu awuuto bu`isaasik kotte mako.

3. Wochuusik oja wostera barisi gaagge besuni.
4. Faadtonak hoorera faasewuzasonnawa wochu/gaaduse/asin bu`isaasik kushuni.
5. Bu`isaas biyena mato faadtoni wuzasewa wochuse asik ooma ooma zuuttowuza wostera besusonak zaguni.

Wostoni Faada 22: Wostebiinizasikitonon Wosto

Ichma toshak biraar ira biratoniwuza, waraqatak merkebinewa jetine wostere besuk, we dey wosussk haadi zeem zoonsoosik wosussuni.

- Ichma toshnewa waraqatane hoossuni
- Toshaasik biraar it biratefat ma`sira shorkoniza, waraqatak merkebinewa jeettine fawuza wostere besu.
- Bu`isaas biyena ugnaasik wostera besusonak zaguni.

16ⁿⁱ Toorban

Wostoni Faada 23: Qalamini Hoossu

She`a ho`aneen chiro toshaneen moo`e miiska aka barisi gedde ti`uk qalamini wosussire dosussuk haadi zeem-zoonsobaasik wosussuni.

1. Ho`a, tosha, fura, aka, guufo saani/saato/ gimad/mammasa/ hoossu.
2. Denaloki ugnaasik aakka wosustefato wostera besu.
3. Denalo tichaassi makte wuzasikitonon ki`e/moqoyere/ ti`ire/gimadak ichche/ tassire kisire besaat barikito dey wostera dostosonak chinuni.

Wostoni Faada 24: Zuutto wuzasikitono Hoossire biya

Bu`isaasi kitok ooma oomawuza kushaat hater,arkir, isa kixxe/kixxe sinana/isera hossusonak zaguni. Daakaloki zeem-zoonsoosik wosussuni.

1. Muurawuza, ji`omeetirini kar`o, wochu,tora`ani bu`isaasik haa`e ima.
2. Bu`issasi kito imte wochuusik oja /zuuttowuza/wostosonak zagu.

3. Tusira kar`o kar`oosi ganesin garo garooson isa keez kadniwuzo huphsefanaasta/isa keez ma`izeni/, Isa biratera kuphowuza, Isa 4 ma`izeni gedonak zagu.
4. Hepsani ojaassi/zuutuni wuzassi 5 muurawuza gedonak zagu.
5. Estan wostesena hep ojesena ojasikitonon teshe teshe kunsaat barikitosi faasewuzason faadusonak zagu.
6. Estan aaffa ojaas showo faadtoniwuza hophphaasewa aaffar garo foodtoni wuza hophito mamsuni.
7. Estan aaffar arkubaasewa aaffar hatobaase hoossukbarisi fawuzasikitonon faadire showobaasik dilera makosonak chinuni.
8. Han woste aruson heppa keeza wosussuk zuutowuzason wostoknewa hoossire biini ugunaason arusonak chinuni.

17ⁿⁱ Toorban

Wostoni Faada 25: Kayosikitonon Kaygu

Ho`a, akanewa awuni chaarefne danna taara lastikisi wee ooma kawuna kudas kayoson kaygu chimosonak argasuni. Haadaloki zeem-zoonsobaasi ugnak wosussuni.

- Ho`a laastikinewa akane hoossu.
- Ho`ini hoossunewa lastikini saanissi geda.
- Calla meeni gaana besoba, Appiyo, gedde ho`ibaase chaarefa faana dimasta duusu.
- Wonna wonna aka ushaafe ferere kapsifet dichbaasewa beybaase biya.
- Ko`ibaasta bu`isaas zuuttambaase tokena baron kutifaat biyonak zagifaat barebare biyera arusonak zagu.

Wostoni Faada 26: Daakiwuzasi kitoni dimni tagunon hoossire biya

Ooma ooma arkubarewa hatobare faana koda imaat arkisewa hateyse diisena dimaastan aafar diina dimaas arkuniti we hatonitto biyera makosonak zaguni. Wostononak chinuni.

1. Ooma ooma arkuba we hatoba faana koda tora`a tora`ak ima
2. Kodaason tarabeezasta teshe teshe kunsu. Besoba daptarineen matsaafaanneen.
3. Kudasikito kunna dimason biyere/ra/ tagadima maksonak chinuni.

Wostoni Faada 27: Kaamni dilonewa feretune

Arisena kaam mallatooson biyefaat barikitok wosuste kaamasikitonon kaama korira makosonaknewa feretusonakne zaguni.

1. Bu`season arisena barikitonon na,ne,ni,no,nu istefabarikitonon ek teshaneen daa zagineen tichuk bu`saas madadak feretusonak zagat kaamakneen kor`okneen dilera arusonak zagu.
2. Arisena kaam mallatoosikitok wosuste kaamason daaki wosuste wuzason suurasneenkoonsire kotbaason arusonak zagu.
3. Kaam mallato (a, n, e, s, i)k sheqaneen daa zagineen tichat bu`isaas madadak feretusonak zagu. Besoba (ane,ne,esa,ese,ise...)
4. Koto koto kato kaam mallatok (a, n, e, s, i) non barebare huphsafa/fe kaama wostononak zagu.
5. Wostena kaamasikitonon heppa heppa feretusonaknee tichusonaknee zagu.
6. Feere ooma ooma ugnak kaam mallatosi dimanonsoolefaafa ek teshaneen yeed zagineen tichusonaknewa feretusonakne chinire assu.
7. Kaam mallatosikitok showo kaama wostononak zagu.
8. Arisena kaam mallatosik wosuste kaamasikitonon daakiwuzaknewa wostokne asi suura hoosafe/fa kotbason arusonak kotte mako.Besoba "sina"ifa kaamasik asuni suurata sinbaason besu.
9. Argaba argaba wostesena "kaamasikitonon"feretusonaknawa feressukna chinu.

Wostoni Faada 28: Tuuma wolumni wosto

Arisena kaam mallatosikitok wosuste kaamasikitok kasho kasho kaamak "tuuma wolla"tichusonaknewa feretusonakne zaguni. Kaamasikito tuuma wollaassi showonoy hep wekeez sinanak malefa.Haadaloki zeemzoonsobason kemera wosussuni.

- cBu`sason arisen "a, n, e, s, i" kaam mallatosewa barikitok wosuste kaamasikitonon kaambason yaadatosonak zagu.
- Arisena kaam mallatoosikitok wosuste kaamasikitok kawuna kasho tuuma wolla wostononak zagu.(Ne naa, ne sii...).
- Wostesena tuuma wollaason heppa keeza feretusonak zagu.
- Argaba argaba zomobaasa/si sina wostena tuuma wollason feretusonaknewa feressuusonakne chinu.

18ⁿⁱ Toorban

Wostoni Faada 29: Wor`fawuznewa chimawuzne asin safaro/hoosu.

Bu`saas wuuktefawuznewa chima wuzne faadtefana Bagobaason arusonak daakaloki zeem zoonsobaason kemera wosussuni:

1. Kubbaya ,xaasa ,aka hopho laastiki newa fuutu/garo garo shu`a hoossu.
2. Bu`season tora`ak duusuni.
3. Bu`saasi sina hep isa kixxe kubbayanewa aka tuunto laastiki aka hophonon duusu .
4. Estan isa kubbayaasik laastiki laastikini aka hophossin kitak aka tuunuson.Hepsani kubbayason akaba foonto zaguson.
5. Tusira dey kubbayaasi gette akason ek ooma akaba foonto kubbayaasi shelguson.
6. isa kubbayyassikn den ooma kubbaysi akason shelgsefanakabasik kubayyaasikito isa kixa aka hophpaason besira assuni.
7. Tusira isa xaasason ooma isa kubayya zagira kubbayyssi aka tuunat dn xaasassi shelgauni. Eekat bu`isaasik xaasassi tuma shakubaasonawa xaasas kubbayyastan arkubaason assuni.
8. kubbayya xaasa, akahophni taastiki haa`a kesifaat niibesini ugnaasik akason ketefaafa shelgisefafa ichcha biyonak zagifaat worfa wuzanewa ichma /chima/ wuzane asin safaroni ugna arusonak zaguni.
9. faafad dey safarani kodaasi arkunewa atone asin arusonak zaguni.

Wostoni Faada 30: Yerobasik hoossu

Yerobak arkuni wuzasi kitonon ichcha/hoossira/ biyonak zgauni. Daakaloki zeem-zoonsobaasik wosussuni.

- Bu`isaason keez tora`ak бага.
- Showo ooma oomamuurawuzak besoba- dicha ganeni wuza. Kawunawuza hoosu.
- Isa tora`asik dichanon hepsani tora`asik ganeniron keesa tora`asik kawuna sino yeroba faana hatto hattomuurawuza kushoni
- Tora`asin isa naani/nawa kisira teegere arki dichassin kisunak ajajoni.

- 2satora`aasin isa naanin/nawa/kisira dichawuzasi sinta/teshta/ kawunaason kunusunak mako.
- Ko`ibasta 3ssatora`aasin isa nawa/naanin teegera kawunaason anki hep muurawuzasi sinta/teshta/kunsunak zagu.
- Eeyisi mato tor`a zuuttanbaase asisi faa bu`isaason wostosonak zagire dica, kawuna, ganenir sinbaase asikaam-kotbaason geda arusonak zagu.

Besoba::

Assinynyaas keez tora`aasin argaba argaba muurawuzason kunsisefana kabaasik hanisi mato zaguni.

19ⁿⁱ Toorban

Wostoni Faada 31: Kato Kato Wuzasikitonon kelo/tusu/

Ooma ooma kato kato wuzasikitonon kolok/tusuk dimnewa atobare arkubare asissi faase ooma ooma sinnase asin arusonak zague. Haadaloki zeem-zoonsobaassik wosussuni.

1. Bu`isaas tora`a tora`ak zuusonak zaguni.
2. Hoorera faase kicho kichowuzasikitonon tora`a tora`aasi haa`a. Besoba- haadlo faase kichoznewa techumni zuutto tichaassi faadba 5/uuchista/ biire fayyadamto chimsuna.
3. Zeemma dakaloki kar`osson buisa isarba isarbaasik haa`e ima. Kolosonak/tususunak/ argasu. Zeemme ko`isiy merer sinbaasonmako.
4. Bu`isaastora`ak kelera tusira naaphosonak makten wostesena baron zomobaasik besunak zagu.

Wostoni Faada 32: Wolbnewa woksobase asin dilo

Dima woksobaasewa ayzagito assifa kaamasikitonon/ta`so wokso,sir, barsta, den denaloba daakalo.../ ifa kaamaasi kitonon dilera arusonak zeem-zoonsobaasik wosussuni.

1. Suura, xarapheeza, koppenewa xaarmusine hoosu
2. Bu`isaasi sinta barikitok bestona mato xar`apheezasi ganeta. Koppeeson kunsune, estan han xarapheezasta diy aamba. Ire mamsune.

3. Xarapheezasi siita/oota/diy aamba. Ire mamsuto.
4. Xaraphezasi ganeta koppeestu faar. Xarapheezasisiita/oota/ diis dey xaarmusi ireburoto.
5. Tusira dey hep koppe bu`isaasi sinta isayson ta`isira hepsaniison woksira duusat bu`isaasik aaffar ta`iso aaffar wokso sinna mato mamsuni. Estan wolguba kushoto.
6. Heppa heppa ooma ooma dima zagi daakiwuzasikitonon kunsaafa ayzagi sinaasewa wokso we ta`iso sinbaase asin mamsire wolgire zaggire assuni.

20ⁿⁱ Toorban

Wostoni Faada 33: Ke`eson aru

Bu`isaas ke`ebaassi faasewuzasikitonon testerewa asu wostenawuzne isera dilosonak haad zeem zoonsobaason kemera wosussuni.

1. Bu`isaas ke`e ifa kaamas awuto arusonak ma`isire assu.
2. Ke`eessi ooma ooma testewuza foosobason arusona bagok assu.
3. Testewuza istefas asu wostera kisifen biinoni testo wuza. Barikito kaaba faana wuzanewa,kaaba foonto wuzne. Besoba-/kayo,kaabareyere waaga,aka,ho`a,shu`a,awa,baakura, assa, siru,ipuwa,gumala,geya,shaaru...effa effaasi kito.
4. Bu`season kut biyak gero taamme besire ke`ebaassi fawuzason biyera arusonak zagu.
5. Kes kuti biyera wolisenayse biyenawuzason wol-wollosonak zagu.
6. Kayo ifa barisi, hi`o kuwa,ooma ooma kaya goorgiyoni kayo gaanna maastefawuza,bo`a karoti,meenizala foosobaason assu. Ooma ooma faase wuzason wollera makosonak chinire deysire assu.
7. Kaabare yere waaga ifa barissi keeri waaga buur`uni waaga, fulifawuza, kasa, garo garo kaabaare yerewuza,akassiki kaabareyerewuzasikito zuuttera sinbaason malefanaugnak assu. Keeri waagni beso, kana, angacha,ako, miya...buur`uni waagasi beso,eeto,mewu,maja,bowa... effa effaysikito.
8. Asu wostenawuzasikitosin keya, ugna, zoka, xarapheeza, koda, maya, muu sinfen oomaasikitonon bu`isaasikito maksonak chinu sholsifa.

Wostoni Faada 34: Daakiwuzasikitonon faybaasik hoossu.

Ka`uussi faase daakiwuzasikitonon fayba/kashoba/ assifa kaamaasikitoneen akamanon faya uk hoossusonak daaki tusuni zeem-zoonsobaason kemerra wosussuni.

1. Bu`isaas biratera duusonak zaguni.
2. Estan arkuba atobakne kar`obakne/fichobakne/kixxe sinawuzasikitonon ooma fayba faana hi`o we ooma wuza bu`isa diisenasta ganebassi kunsuni.
3. Tusira bu`isaas kesfaafa hopa kushubaasta kunsafa heppa heppa hoossira biyonak zaguni.
4. Estan fayarewa kashere asin dilera makosonak chinuni.
5. Tusira isa kixxe sinaarewa kisa teas sina bifaba faana feestali hoossuson.
6. Dey ooma ooma fayawuza barisi gedni.
7. Ko`ibaasta bu`isaas arga argabak kesfafa kushubaasi hophpha kabgaafa kunsafa hoossira biyonak zaguni.
8. Ko`ni ko`yasta kasho/faya/ aaffato diletaafa makosonak chinuni/chinune/.

21ⁿⁱ Toorban

Wostoni Faada 35: Kushunewa Aafne asi isar sinaason taggu.

Bu`isaas ooma ooma wuzasikitonon wostosonak Afnewa kushune asi isar sinne wostoni taguk dakaloki zeem-zoonsobaasik wosussuni.

1. Garo garo shu`a, chama, hi`onewa waraqatane hoossu.
2. Fuutuusta besifa kushuni waa`aasik asma keya, haaro effa effayson wosussu.
3. Chamak disti, saani,saato, taafita, waagni karo effa effayson wosussu.
4. Kibiritini hi`o keya,ugna, wostosonak zagu.
5. Waraqatak ooma ooma dukui maalato, buucho,ji`omeetirini kar`o,keya,ashangullitti, poosta,effa effayson wosussuk aafnewa kushune asin isar zagire wostoni chimason taggusonak zagu. Malefa.

Wostoni Faada 36: Daaki wuzasi kitonon madadak kunsu

Ooma ooma dakiwuzasikitonon assifa isa wuzba foonato, Tuuma, garo arki effafar isera hoossira maksonak zaguto.:

1. 4/Acheeche/ isa teas lastikini aka hopowuza hoossu.
2. Isa kodaassi akani tuunu hepsan kodaassi ganebaassi kar`ni aka geda. Keessaniissi 1/4(acheechissin isa kushu) aka. Acheechsason fawuzaba foontonon beya.
3. Bu`isaason tora`ak duusonak zagu
4. Aka hopho/aastikiison acheecho baase bu`isaasik haa`a ima.
5. Bu`isaas ayaba foontoostan ek akaba tumassinawa ek akaba tumassin ek akaba foonto zeem-zoonsobak madadak duususunak zagu.
6. Ko`ibaasta bu`isaasik daaki wuzasikito seeraba hophpha madadak duunaknewa hatere arkire sinbaason hoossuni uguna yaadassuni.

22ⁿⁱ Toorban

Wostoni Faada 37: kaam-mallato, kaamnewa kasho kasho tuuma-wolumne asin tichu

Torbanni kaam-mallato (a, n, e, s newa i)asik kaam mallato kaam newa kasho tuuma wolumne tichusonak zeem zoonsoson kemera wosussuni.

- Torbanni kaam-malatoosikitonon zalbaason gedda daakaloki besosi ugnak besoni eboosi ugnak dukto duktooson huphsira kaam-mallatooson heppa heppa tichusonak zaguni.

a		a	a	na		na	na
e		e	e	ne		ne	ne
i		i	i	ni		ni	ni
o		o	o	no		no	no

- Torbanni kaam-malatoosikiitok daakaloki kaam-mallatoosi ugnakkaamason heppakeeza tichusonak zaguni. Besoba na...nana, ne...nene ni...nini no...nono effa effarik nawa yo`l kaama-mallato tuuniitafa tichusonak zagu.besoba Asunisuna. Af—Zar—nashsho Afi, Zarfinashsho. Waagni sunaassin,----ko, Ako, ka---kana
- Torbanni kaama mallatoosi kitonewa zalbaase asik wosute kaamasik kasho kasho tuuma wolla heppa keeza tichusonak chinuni. Besoba 1,ne naa,2.ni no3.nii noononi
- Buissas sunbaason naafun kaba kara tichusonak,sunbaassi faase kaam mallatooson yaadatosonak nawa tichusonak na chinuni.

Wostoni Faada 38: Wolabni dilo

Inno ayzagi faanitto daakiwuzas bestefana dima ay zagito makosonak haadi zeem-zoonsobaasik asuni.

1. Xarapheezasta ooma oomawuza kunsu.
2. Xarapheezasta kuni wuzason bu`isaas biyefaat ay zagi kunitto makosonak chinu.
3. Isa naanin/nawaa/ teegere sinbaason ek wolire/ra/ yeronak zagu.
4. Diise bu`isaasi ganesin isy sunbaason teegonk burefaat teegte bari ayzagito besunak zagu.
5. Ay zagito besifa suura sawaasta suutfaat bu`isaason teegefaafa argaba argaba Oo ayzagi yeretto, diirto,feerto suurason biyefaat makosonak chinu.
6. Hep bu`isa teegok kodaasi ganesi yerosonak zagifaat oo halda zagi oode ho`ita zagi feerto ooma bu`isaason mamsuk wolgusonak zagu.
7. Tusira dey isa naanin/nawa/ woksira oomaason ta`isira yeetaat ganeni bar yerena kodaaskin oo ta`isto we dey oo woksoto makosonak ooma bu`isaason wolguba makosonak mamsire daageyson assu.

Wostoni Faada 39: Tirafikini Bettosin Teetni ooda

Bu`isaas fayya nagani oodni seerason arusonak daakaloki zeema-zoonsosik ofoni.

1. Bu`isaas tirafikini betto karnoyfeen teetbaason aakkagira oodosona mato tanse meyanon mamsira yaasefaat makosonak zagu.
2. Bu`isaas ugnaason kar`a finefana kabasik tirafikini seerason arusonak assu.

3. Tirafikini tonaas she`anon tonsifana kabaasik birataasi kito yerefaan asu ugna kar`e fina chimar sinbasonawa sheerunewa chiro tonne oor tontefanana kabasik yerosonir sinfen birakutaasi kito kutusonir sinbaasonassu.
4. Ugnaasta koppeni kasso bettota/adagata/kitir sinbaason yaadassu.

23ⁿⁱ Toorban

Wostoni Faada 40: Miir`ama katuni akamanewa garo garo kaabare yere waagasi kitosin teetni fu`o.

Bu`isaas betto katuni waagasewa garo garo wuzase asissin teetbaason fu`o chimonak daakaloki zeem-zonsooson kemoni.

- Bu`isaas miir`ama katuni wuzasin teetbaason aakkaka oodosona bagobaason keeri meyaki mamsira yaasefaat ka`uussi makosonak zagu.
- Saar`fawuzasinawa betto/miir`ama katifawuzasikitosin/kaabaeryere waagassin teetbaason aakkagira oodosona mato assu/besoba, gachawa , kana, zawa, effafar./
- Dupniwuzassinawa mero teshshefawuzasikitonon dilere/ra/ bu`isaas teetba oodosonay aakkato wol-wollosonak zagu. Besoba- Boto,Zaarmo, koksanimeroni kolacho,zawa effa effsysikito.

Wostoni Faada 41: Diinqo kar`ni bettoossin teetni ooda.

- Bu`isaas ooma ooma geya ootifawuzasi ganesin. Elektiriki newa akane asi bettoossin teetbaason aakkagira oodana mato tense meyanon mamsira ka`ubaassi katusonak zagu.
- Ooma ooma geya ootifawuzasi kitonon hopho beyaonak, kibiritik kassosonawuza aafa`sinabaason assu.
- Elekitirikini shibooson hopho beya, Arkironnu fochcho shibo betto/miir`ama katir sinbaason assu.
- Inya war`fa aka, omara,keemto inya aka aka tuuma dii baar melita her`etere kasso effa effasta wol-wollosonak mako.

Wostoni Faada 42: Waraqatni shapa wosto.

Waraqatani shapa wostosonak nawa huphsusonakna zaguk kushuni waa`ini taptere wostoni chimni taguk daakaloki zeem-zoonsobaason kemera wosussuni.

- Waraqatta, waraqata naaphoni wuza chila we maasa, molqo/caada/, maqasinewa maasmeriyane hoossu.
- Waraqatason tuggire buu`ifaat kar`a.
- Kate waraqatason artine faaron wophqaat isa amariison ooma armartiisneen huphsire waraqatason shapa wosto.
- Bu`isaas biyena mato kato kato waraqatason kalabati/amartine faar zagira wophqifaat isa amartiison ooma amartiisneen tusira waraqatani shapa wostosonak zagu.

Wostoni Faada 43: Daaki wuzasi kito faana dimaason dilo

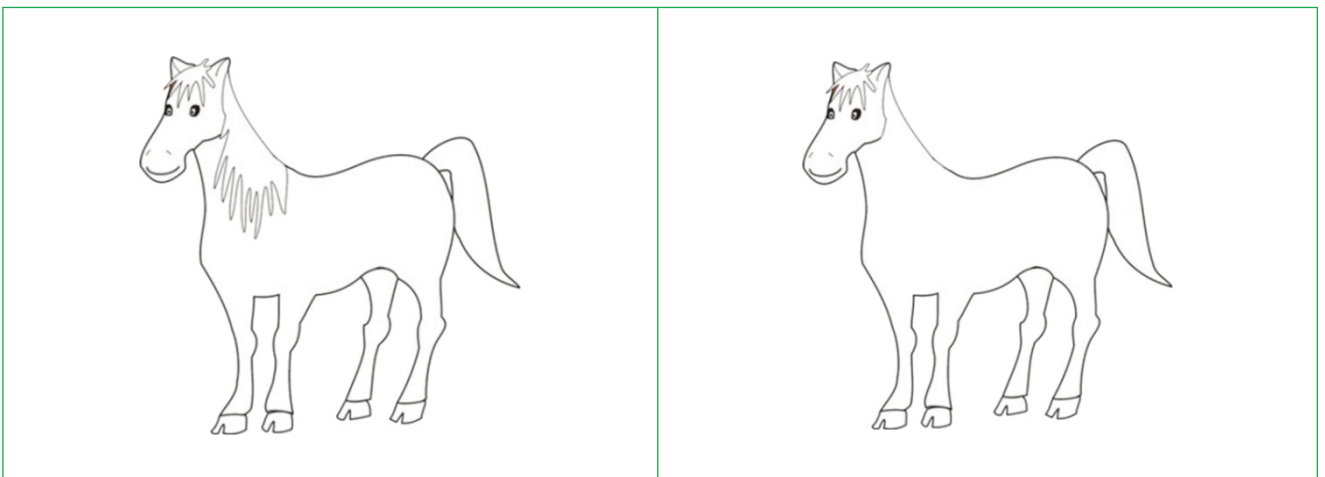
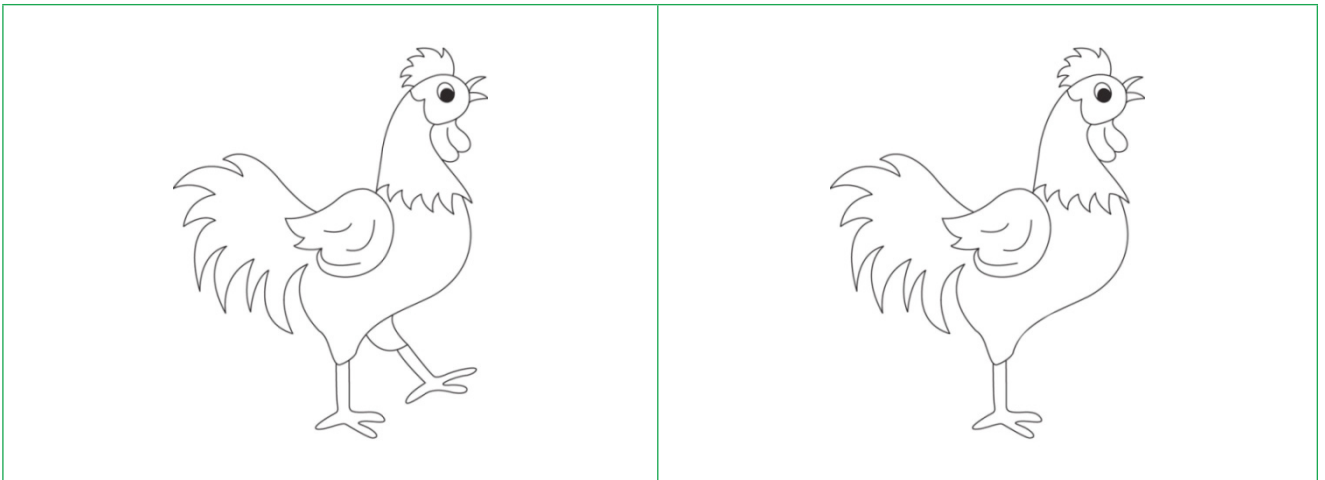
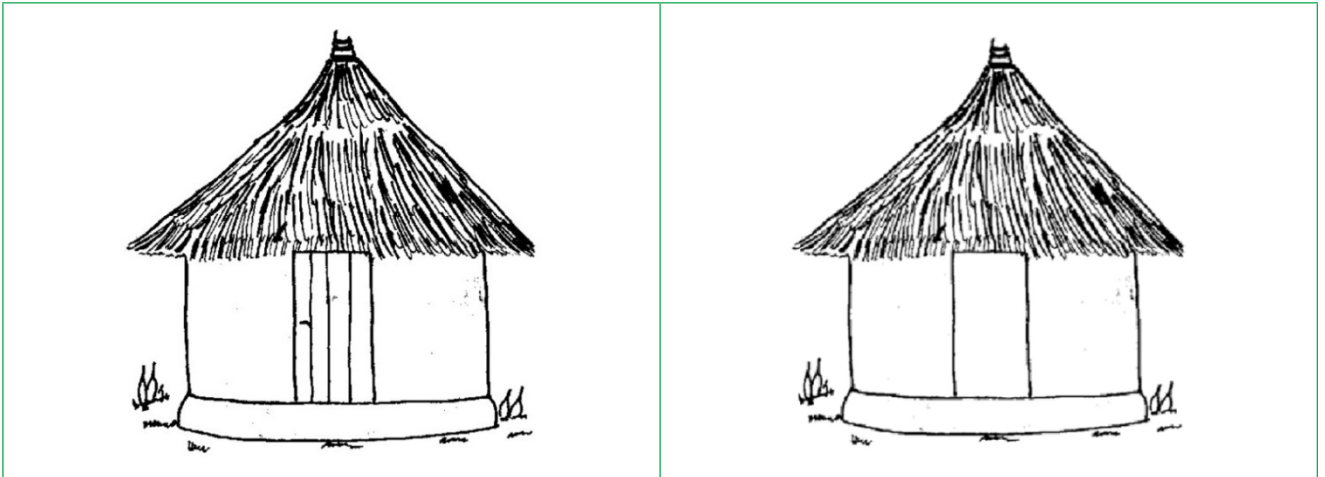
Ka`ussi faase kudasikitonon hophera sitirik madadak duusonak nawa diisena dimbaasi ugnak daaki wuzasikito ayzagi diisetto mak chimonak zeem-zoonsobaason kemoni.

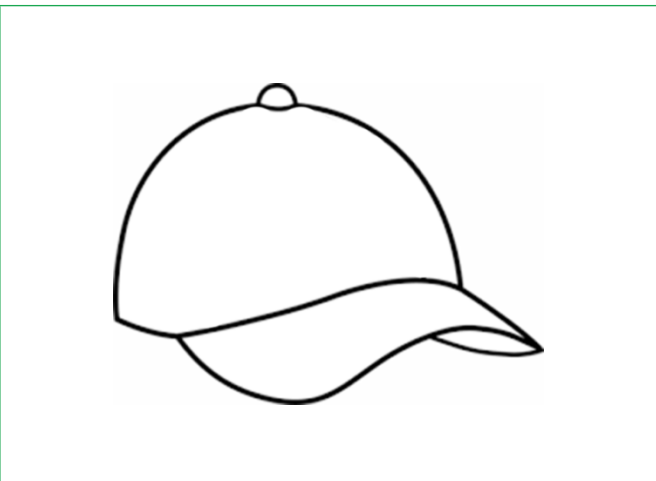
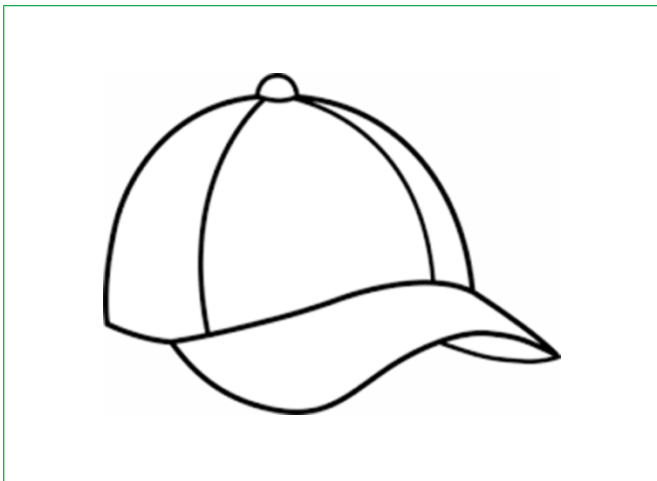
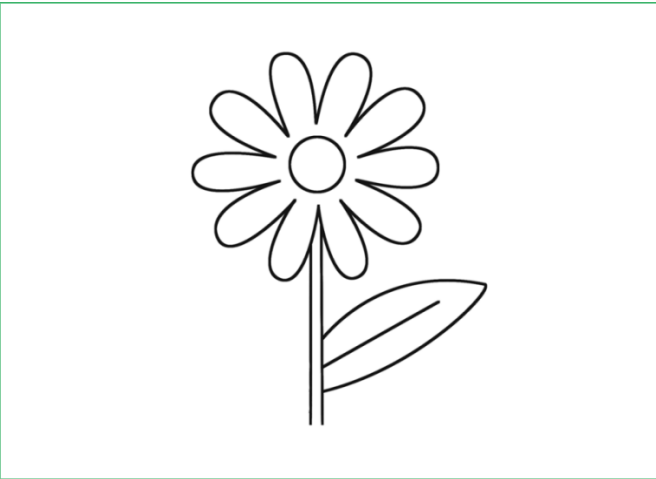
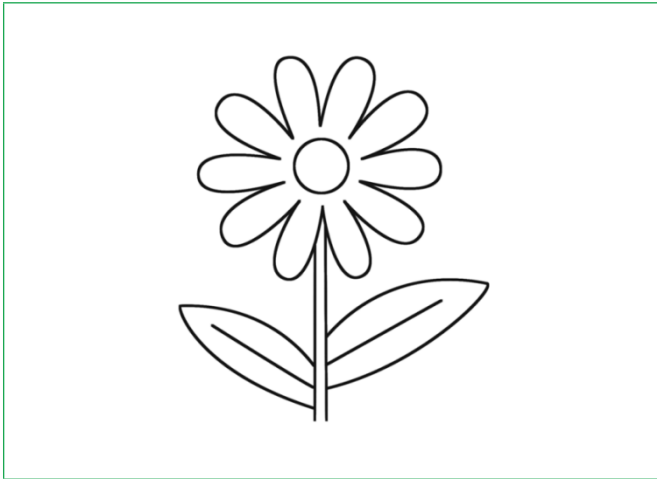
- Ka`uussi faasewuzasikitonon sitirik/madadak kunsu.
- Daakiwuzasikitonon biyefaat faasena dimbasi ugnak ooma kodaasikito ayzagi ditto, sinazgi, orfo zagi, halda zagi, ho`ita zagi, effa effaron aakkak makosonitto assire mako.
- Daakiwuzasikitoni fooson bu`isaas faasena dimbaasi ugnak ay zagito sina zagi, orfo zagi halda zagi, ho`ita zagi ekka ekka isera makosonak asire makosonak zagu.
- Daaki wuzasikito diisena dimaasewa ooma kad dey faasena dimaasi ugnak sinana, orfon haldan, ho`itan ooma oomanon ekka ekka isera makosonak zagu.

Wostoni Faada 44: Ooma ooma sinbaason newa isa barne faar sinanak zagune

Isa barnafaatenawuza bus hatto ooma ooma sinba faana hep suura faydamtok hophpha yo`iwuzason yaadatok korisera wolla/kesera/ isabarne faar zaguk daakaloki suurasikitonon fayyadamtoson.

25ⁿⁱ Toorban

Wostoni Faada 46: Wonassi Zagtoni wosto

bu`isaas wonaassi zagtoni wostosonnawa wonaassi faase kabni assuni ugunaason dilosonak daakaloki zeem-zoonsobaason kemra wosussuni.

1. E`iso, too, waaliin, wass woosustefa wostooson suurak besifaat wol-wolumsuni.
2. Wonna wonnati mkaaba foosobaassin aruni keyaasi feeshefana kabaasiknawa keer sinefana kabaasikna awu wostesefatoo mamsuni.
3. Suura hoossifaata barista bestefa wostoosikitonon biyefaat barne faatenaasneen koosusunak zaguni.
4. Wonaason biratoossi kunsaat biratoosi oone oone burtukanine faatena woshshaat aafa kabana faar to mamsat assuni.
5. Waalson dey biratoni kunu wostefaat kara qalami woshshuk newa baakkura dey wostefaat aaffa kabato mamsat assuni.
6. Estan kaba makefa/assifa/ mallato kabbaasi wosustefa wostooson besifa suuraneen koorlsuk hoossuni ugnak assuni/kotta buroni/.

26ⁿⁱ Toorban

Wostoni Faada 47: Huphe chowni/ wuzni mako

Bu`isaas keebasi, keebasi aruni keebassi hazonawa haawungna huphe wuzaason makosonak zagu daakaloki zeem-zoonsobaason kemoni.

1. Bu`isaason aruni keyasi masarasi kuti biyosonak zaguni. Kut biini kabaasik masaraassi faase ooma ooma wuzasi kitonon yaadatera biyonak zaguni.
2. Yooni wonti wonaasik hazo ayi hamma kut biini? Biini wuzasi ganesin awune awune yaadateseti ira mamsuni
3. Tusira dey bu`isaas zuutambaase keebassinawa ke`ebaassin hazonawa haawungna barikitioniista kar`awuza shunbak argaba argaba zomobaasik makosonak zaguni.

27ⁿⁱ Torban

Wostoni Faada 48: Torbanni wonaasi kito

Tobanni wonaasi kitonon dilera arusonak daakaloki zeem-zoonsobaasik assuni.

1. Tesubaastak kaam-mallatoos wonasi sunanon hopho sunba faana torbanni wonaasikitoni suna hophozaada we taga waraqata hoossu./besoba- ka, kajelo. Ka,karsa, a, arbi, gu, gudda... ekk ekka/.
2. Torbaniisi wonni kitonon hopho kara zooda bu`isak bestona amma dimta suutaat teegosonak zagifaat /teegsafa/ wonasikitonon arusonak zagu.
3. Torbaniisi wonni kitonon zeem-zoonsobaasi dilera arusonak zagu. /besoba, kajelo torbaniisi tesuni wonna sinfat torbaniisi aruni tesuni wona. Karsa torbaniisi hepsa wona ekka ekka/. “Torban” istefay torbanissiki naafun wonaasikito isa barista ootera barikitosin 5/uuchis/ aruni /wostoni wonaasikito heppiis aayyann wonasikito. Barikito tinnanewa gudanetu istefa. ira buroni.

Wostoni Faada 49: Goorgu kayoni ferere kapsu

Ooma ooma ,gooruni koyoni teas medebita we xaasasi siun mesto garo gawusi tokosonak zagifaat irbawuza wostera besusonak haadi zeem-zoonsoosik ofoni.

1. Goorgiyo kayoni tokni dima koda oossu.
2. Medebi we meeche/ho`a kodaassi tuunire duusu. Buktoni zalni hoossu.
3. Butefana mato bukke besifaat bukonak mako.
4. Wonna wonna zagusonawuzason besoba akani ushu, ooddeferere biya sholsu sinbaason mako.
5. Wonna wonna dichbaasewa beybaase zomoosneen biya malefa sinna boora chinuni.

28ⁿⁱ Toorban

Wostoni Faada 50: Muuni Muu

Bu`isaas ooma ooma teas muu maara fayyaba ugnaba danna dichosonak assuk han zeem-zoobsobaasik ofoni.

- Daakalok wosiyaas niir sinna boor`a nii yaadatefaat muus ke`ifanawuzason arusonak kawunsira kasho ugnak assuni.
- Tichaas neen hopho/zatoba/ faana mamsuson mamsi faafa wolgusonak chinuni..

Dichuni muu/Almi migiboch/

Ooma ooma wo`ito muun fayyasinak akmanon sholsuwuza.

Teetnison ma`isira fayyak oodak zagunik ooma ooma teas muuni muu sholsifa. Kaar bo haydire t`ttuniisik sholsifa giido/ugna/ imfen. Protiniis dey meganiisewa woriniise asin zagunak zagir.

Muuson shuphsifa fochoni wuzasikito dichoni bu`isaasik akamanon ma`ar, sinfen vaytaminisewa maidinise dey fayya sinanik argasirewa meroson kephira wolgunire.

Han ooma ooma teas muussin bestefawuzasikito fayyadanani isaruk wosteser.

Zuutto muusikitosin isastan chaala ma`auzba faar. Sinuntano kasho ugnak kawunsira assuk malona mato muuskito hophena/nixire negerisik.

Muusi middibisi girisey, bu`isaas ooma ooma ugna /giido/ imar. Atu tuunira kuulsira dichunire mero wolgunire isteratu teegtefa.

Ugna imfa/kaarbo haydireti/ istefa muusi ke`a/ma`a/

Ugna imfa muu/karoboydiretini muus kassonik eelanik wostonik aru arunik ugna imar. Ugna/ giido/ imfa muuson ruuzissin, zagokin, boqqolokin, zokorokin, shukkaarikin, shonkorakin, eesaskin, zayitikin, imatakin, waashshame usakin, ochcholonikin effa effaskin bester.

Atuni kuulsira fatira dichifa/Protinini/ muusike`a

Atuniison kulsira/fatira/ dichifa/protinini/ muusin dichanik newa fayya dananik naa/sinanikna ke`ifat atuniison zeephphe muurasuni wosto woster.

Atuniison,kuulsire fatire dichuni muuss/protinini/muuson dananiy. Ashakin, akokin, as akin, kewakin, appiyokin, too`mmakin, ochcholonikin, keesakin,ergoshaabokin nawa ooma oomaski bester.

Mero kalfay/vaytamininewa ma`idinine/ asi ke`a

Mero kephira wolgifa muusikito ke`ifanay ha`iniison meganisonnawa atuniisonna zaga fayya zagir.mero kephira wolgifa muusin salaxakin, qoostakin, fur`ni bo`aaskin, dabukin,toshnikitoskin,gaanaskin besoba, mangokin, muuzikin, paappayyakin burtukanikin effa effa gaanaasi kitokin bester.

29ⁿⁱ Toorban

Wostoni Faada 51: Bu`isaasi wostonon zuutu

Bu`isaas ooma ooma kaba hosisena wostoosi kitonon isa barista hoossira suurani matsaafa hoossu ooma arinyanyaasen soolosonak haadi zeem-zoonsobaason kemera wosussuni.

1. Bu`isaas ooma ooma kaba wostesenaasin suuraason tichisenayson kar`esenayson suutesenawuzason.naaphesenawuzason zuutuk wosto.
2. Zuutte wostooson isa dosiissi taar`era zuutusonak argasu.
3. Hoosiste suurani matsaafaason zomosokitononheen soolere biyosonak zagu. O`ibaasta wostesenawuzasikitonon isa tuulere kunsuni kodaast sitirik madaasik zaphpha kunsusonak zagu.

Wostoni Faada 52: Wonni faada

Attamte/Tichchera/ faa isaneeni wonni faadni ticha teshshere wona faadtefan baristan asbaasewa wonbaase asin dilera besusonak daakaloki zeem-zoonsobaason kemera wosussuni.

- Woggaassifaase asire keeze/13/ assaasikitonon zeem-zoonsobaasik dilera makosonak zagu.
- Isa assaassi apun wona faaser to isarba isaebaason kotte mako.
- Attamto isa woggani wonni faada ta`isire barista asbaasewa wonbaase asin dilera besusonak zagu/chinu/.

30ⁿⁱ Toorban

Wostoni Faada 53: Muuni muuni kabak oodtonak sholsifa fayyani seerasikito.

Muuni muuni kabaabasik odtonak malefa fayyani seerasikito/besoba, muunoy faagedoneen maara kessaneen kushuni maso. Maara kesni kodaason masse taamme diifana dimaasta duusu. Effa effa wostosikitonon wostera dostonak dakaloki wostoni ugunaason kemoni.

1. Akanewa saamunane/bednane/hoossu.
2. Bu`isaas ka`ussin gero kesonak zagu.
3. Kushuni haatire saamunani woshushu. Seerabaasik wor`ire masere besu.
4. Tesubaasta shunbak kese bu`isaason tusira bu`isaason zuuttambaase kesera argaba argaba kushubaason masera dostosonak chinire argasu.
5. Ko`ibaasta muunoy faagedoneen maara kessaneen kushuniison akakneen saamunakneen/bednakneen/wonna wonna masosonewa maasena kodaason masosonak yaadassire mako sholsifa.

“O” Ka`uni Aruni Pirogirami

Tichni Zutto 4: Techma

Kiso

Gach Giru	102
Techumni Faada 1: Suurasi kitonon naapha	103
Techumni Faada 2: Suurasi kitonon tusire naapha	103
Techumni Faada 3: Suurasi kitonon woshshu	105
Techumni Faada 4: Atusi kitonon Suurason woshshu	106
Techumni Faada 5: keeri waagasi kitoni Suurason qalamini woshshu	107
Techumni Faada 6: keeri meya wosto wostesefen besifa Suurason qalamini woshshu	109
Techumni Faada 7: Ooma ooma waagni Suurason qalamini woshshu.....	110
Techumni Faada 8: Ooma ooma kayoni Suurason qalamini woshshu.....	112
Techumni Faada 9: Chamak keeri waagni kar`o wosto.....	113
Techumni Faada 10: Duku dukuk kaam mallatoni kejo	113
Techumni Faada 11: kar`oson chamak wosto	114
Techumni Faada 12: Waraqatasikitonon kar`a	114
Techumni Faada 13: Chamak kaam mallatoni wosto.....	114
Techumni Faada 14: Kar`oson kar`e kejo.....	115
Techumni Faada 15: Garo garo kicho wuzak we fiicho wuzak/Tangramik/keeri kodaasikitonon tesire oo`e kisu	115
Techumni Faada 16: Dosik kar`oni wosto.....	116
Techumni Faada 17: Kaam mallatooson kar`newa tusire kejone.....	116
Techumni Faada 18: Ji`omeetirini kar`o wosto	117
Techumni Faada 19: Faadasi kitok Suurani kabgu	117
Techumni Faada 20: Ko`usewa naanggotbaase	118
Techumni Faada 21: Kayosi dichni tocho.....	119

Gach Giru

Techumni wostoni kabaasik bu`isaas ooma ooma fichoba faana suurasi kitonon kar`era naaphosonaki ooma ooma suura kabgusonak newa, qalami woshshusonakne, chamak besuniwuz(a moodeli) wostononak, waraqatason wophqunewa kar`e ooma ooma kar`o(ficowuza) wosto chimonak zagton kaba. Techumnikabas bur`usni daaki wuzni gatire tesuni kaba.

Han tichaasi zuuttosi(xirazissi) wostonon wostok chinuni koppo faaser. ES koppoossikito tesire gatunir sinna imter sinna boor`a wostere assuni kabaasik aruni keeni keenisi mato, ke`essi faase wuzasi ugnak ma`isire taggire fayyadamto chimsuna.

3^{sa} Toorban

Techumni Faada 1: Suurasi kitonon naapha

“Suurasi kitonon naapha” ifa baron wostonak daakaloki zeem zoonsobaason kemera wosussuni.

- Omma ooma suura wostera wonba aatfa kuni gaazexaasin, matsaafassn, Metsetiissin effa effassin kar`e oossu.
- Bu`isaas tora`abaasik sinera suurasikitonon inya taga kaartoniista we sawasta naaphonak zagu.

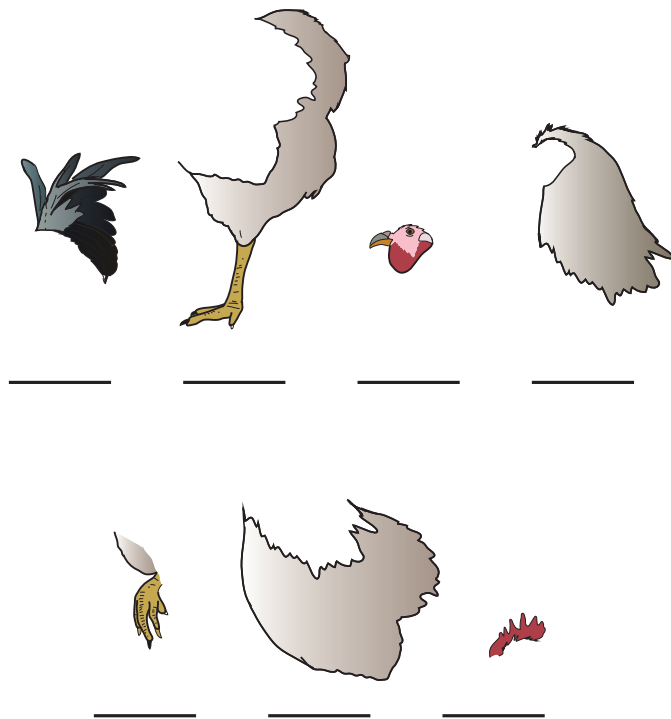
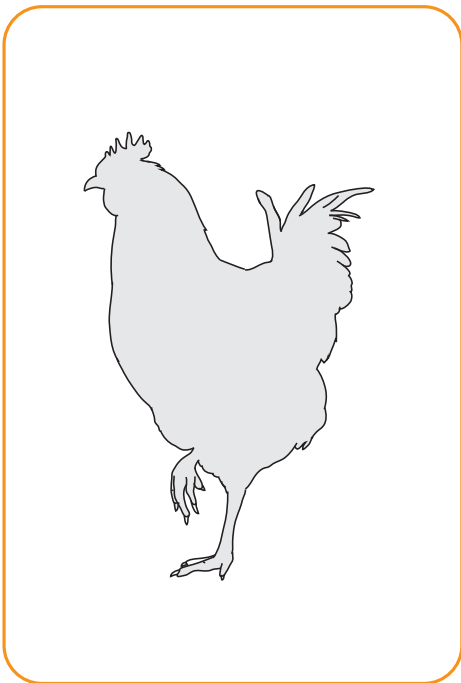
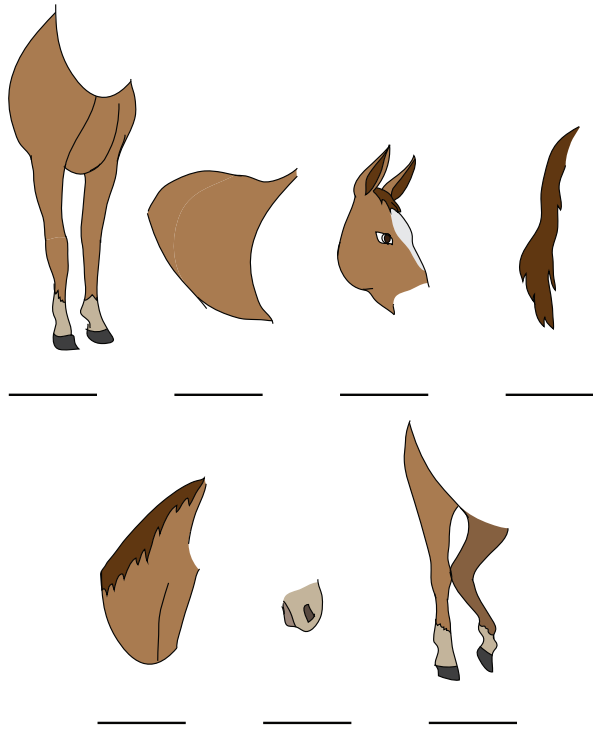
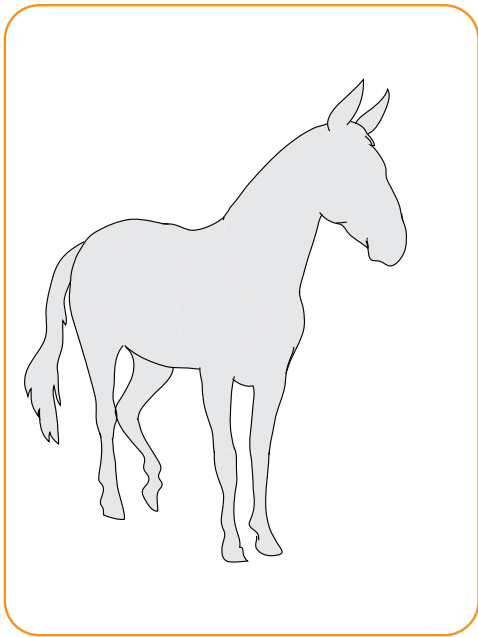
4^{sa} Toorban

Techumni Faada 2: Suurasi kitonon tusire naapha

Ke`eessi faase ooma ooma tesa suura ooma ooma fichobak/kar`obak/, naaphak hepp heppa wostera dostosonak haadaloki suurasi kitononi besosi ugnak zeem zoonsobaason kemera wosussuni.

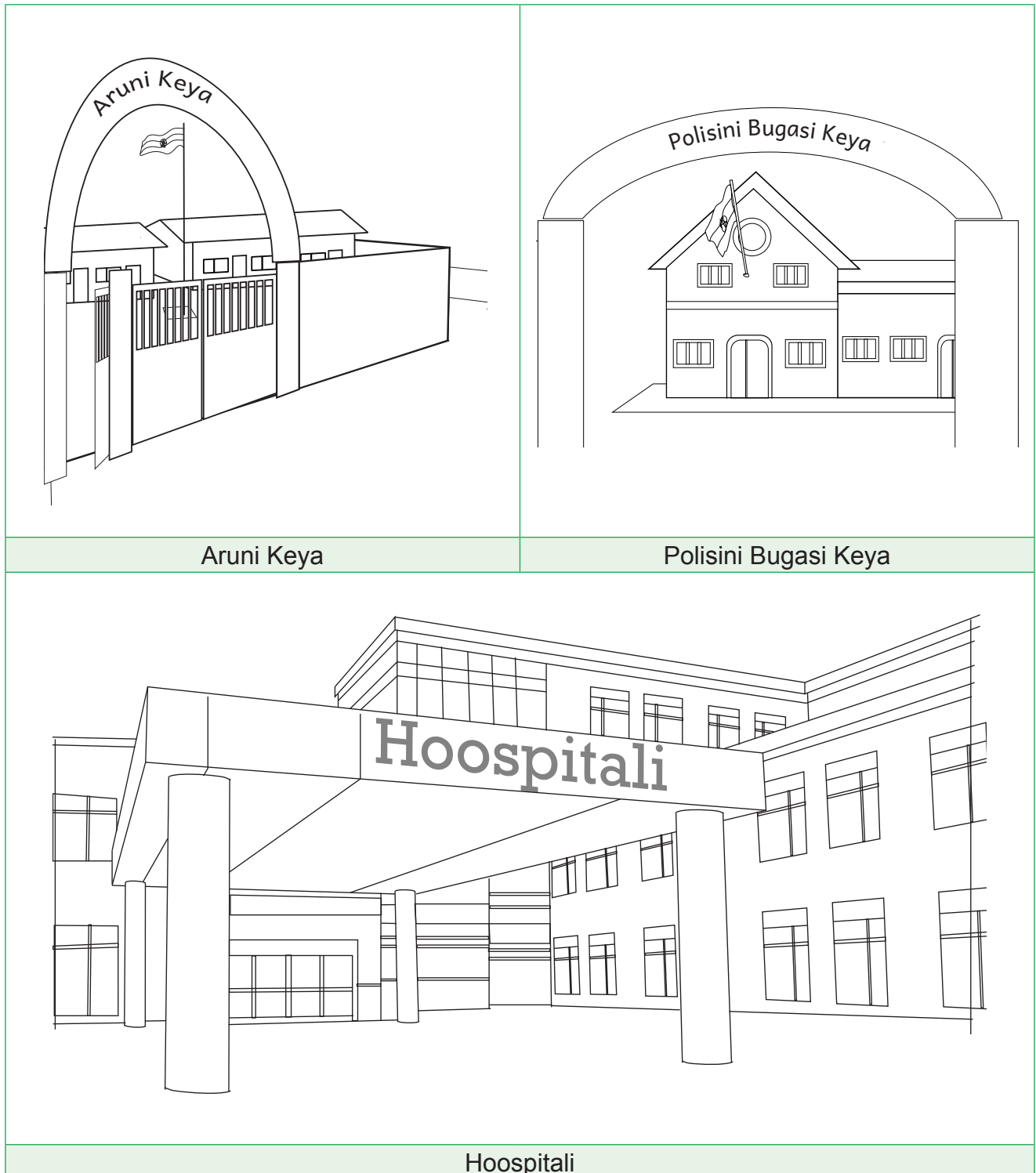
- Katoniy wostera wonba atatfaan kuni, gaazexaassin, matsaafassin, metsetiissin, wonifaadaasin we kalan deriissin... effa effawuza bu`isaasik tesuni kar`ooson besu.
- Bu`isaas tora`abaasik ooma ooma kor`ok kate suurasi kito kotba faana ugnak tusira keiosonak we isa baritsta uphsusonak zagu.
- Ta`anon uphsiretusire isarbista ootira ko`isi tora`a kasseri merer sinana. Besoba, daakaloki hep suurasi ugnak kar`a chimsuna. Bu`isaasi kito dostet hamefana kabaasik katoni wuzason shoosire faysit(arkissit) hama chimsuna/sholsifa/.

Techumni Faada 3: Suurasi kitonon woshshu

Arinyyaasa woste aruni matsaafafta ke`ebaassi faase ooma ooma ma`a sholsu dimaasikitoni suurasta bu`isaas woshshira dostosonak zaguk handaakaloki diise suurasi kitoni besosi ugnak ooma ooma fayida imfa wostoni keyasikitoni suurason kushefaat irsaasik we ooma qalamik woshshira dostosonak zaguni.

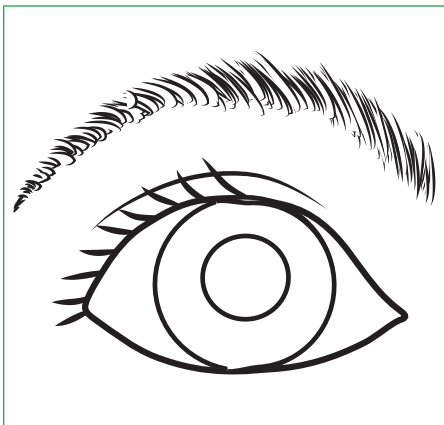

5^{sha} Toorban

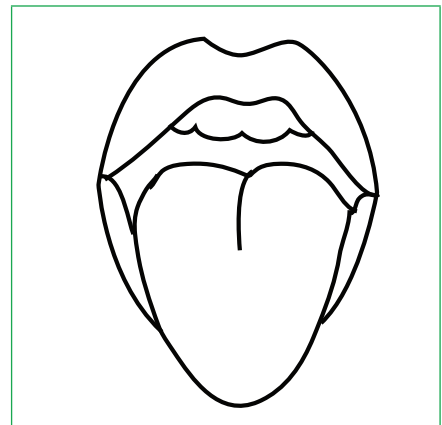

Techumni Faada 4: Atusi kitonon Suurason woshshu

Arinyyaasa woste aruni matsaafafta ooma ooma atusikitoni suura qalami woshshusonak handaakaloki suurasi besoni ugnasik wostonak suurasi kitonon kushefaat wostira dostosonak zaguni.

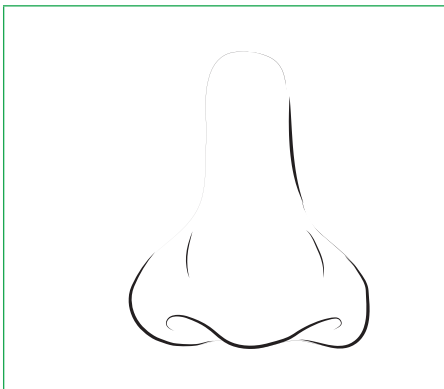
Aafa

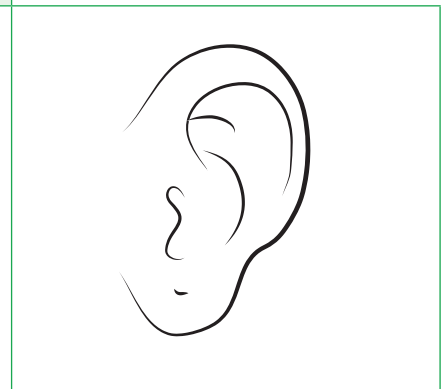
Terma

kushu

Siya

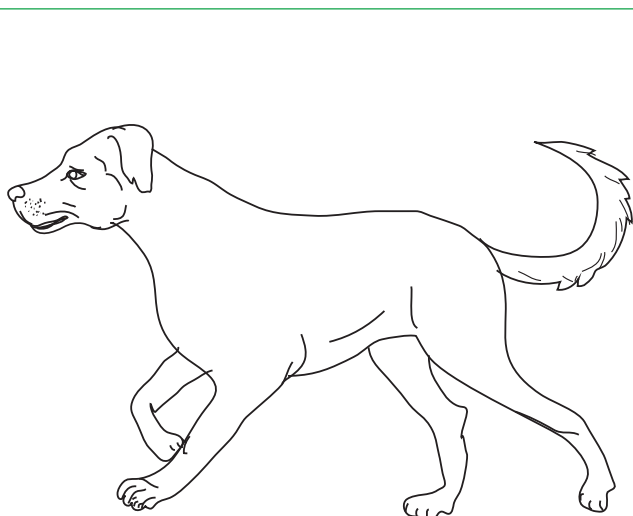
Odo

9^{sa} Toorban

Techumni Faada 5: keeri waagasi kitoni Suurason qalamini woshshu

- Arinyyaasa woste aruni matsaafafta ooma ooma waagni suurason qalami woshshusonak han daakaloki suurasi besoni ugnaasik wostosonak suurasi kitonon kushefaat wostira dostosonak zaguni.

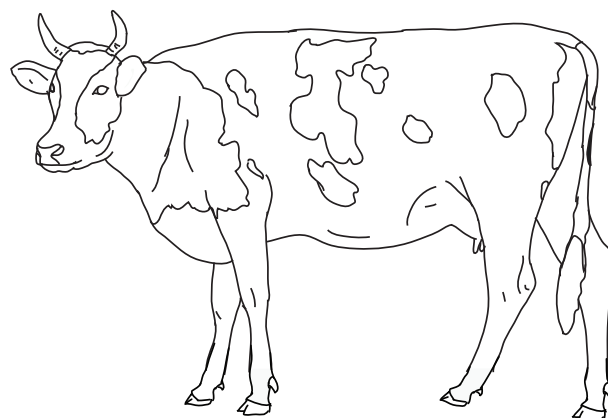
Kana

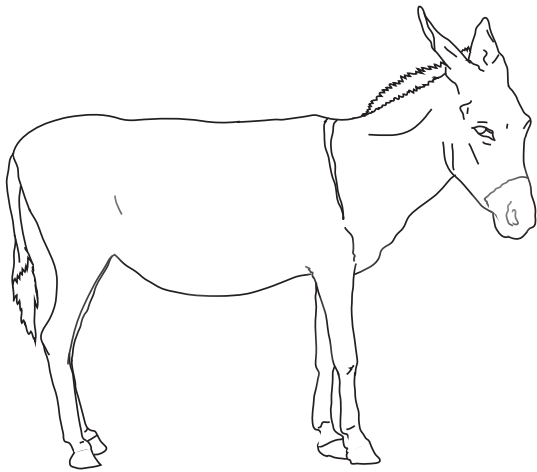
Angacha

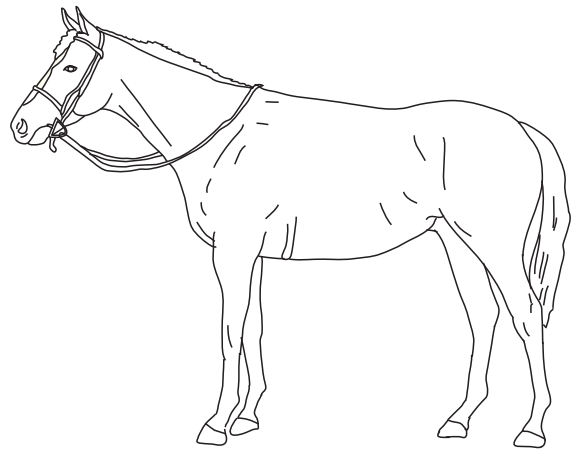
Ako

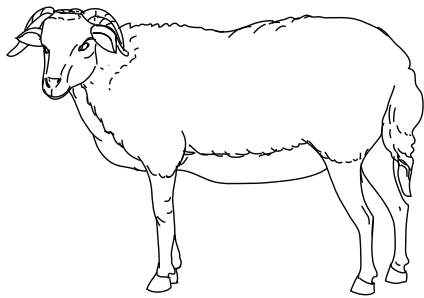
Miya

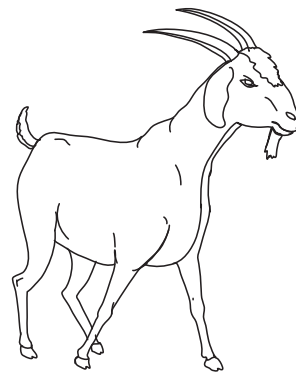
Hanya

Faza

Fantui Korbessa

Fizo

10^{sa} Toorban

Techumni Faada 6: keeri meya wosto wostesefen besifa Suurason qalamini woshshu

Arinyyaasa woste aruni matsaafafta keeri meya wosto wostesefen besifa suura qalami woshshusonak zaguk han daakaloki faase suurasi kitonibesodi mato wostosonak suurason kushefaat woshshira dostosonak zaguni.

Aba

Into

Ayo

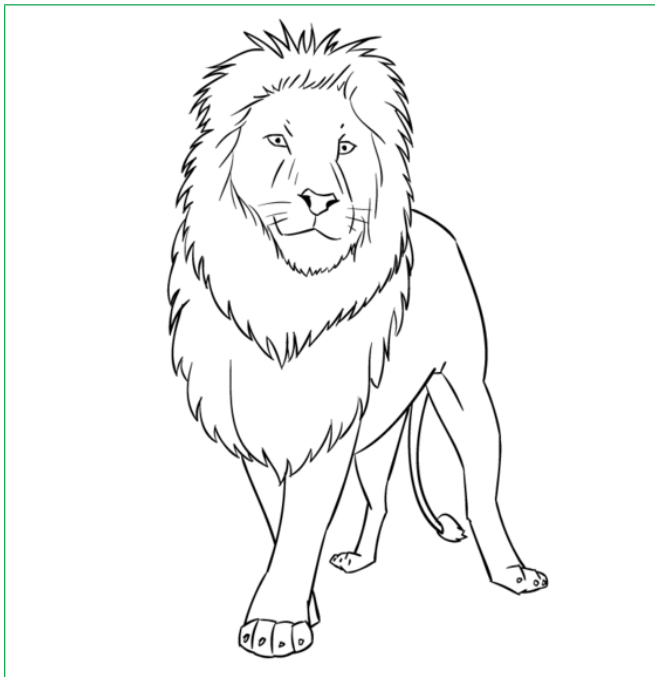

Eet

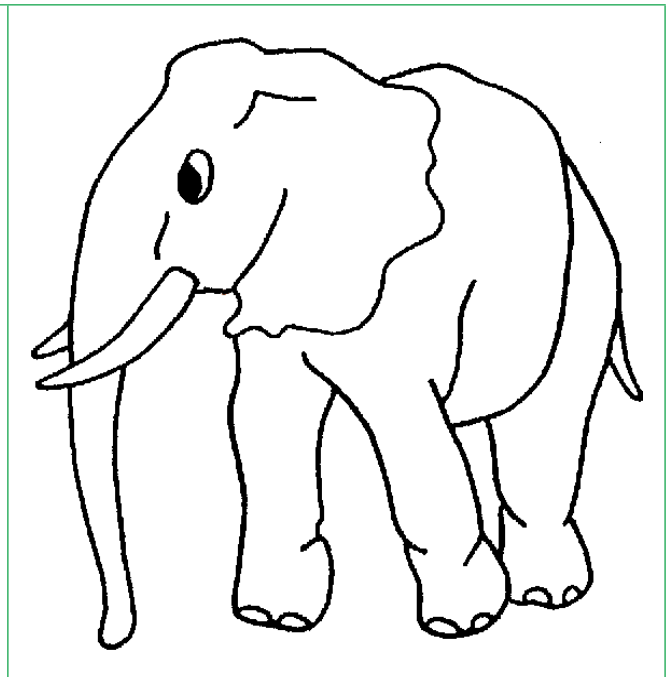

Techumni Faada 7: Ooma ooma waagni Suurason qalamini woshshu

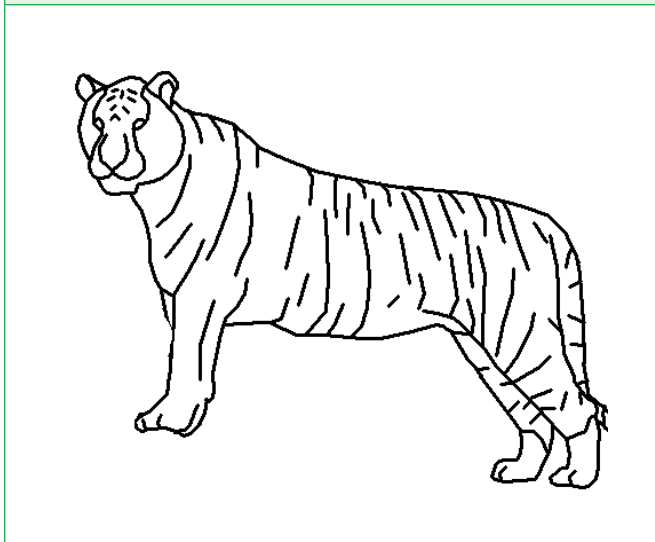
Arinyaasa woste aruni matsaafasta ooma ooma waagni suura qalami woshushtonir han bari daakalo faase suurasi besoni ugnak suurasi kitonon imat /kushat/ woshshira dostosonak zaguni.

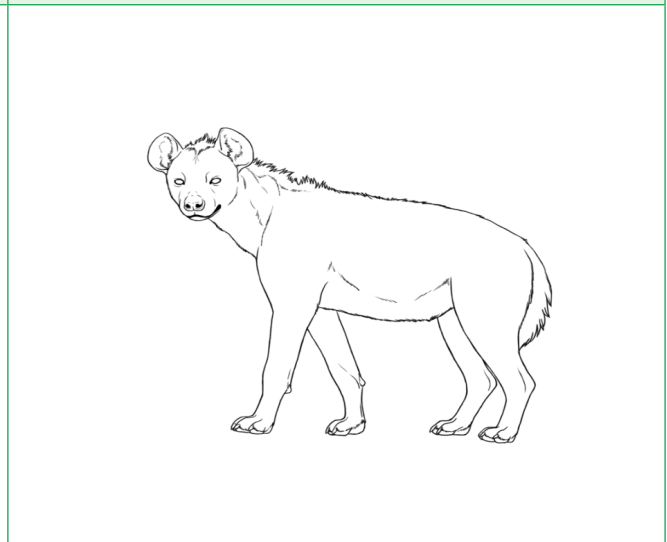
Eeto

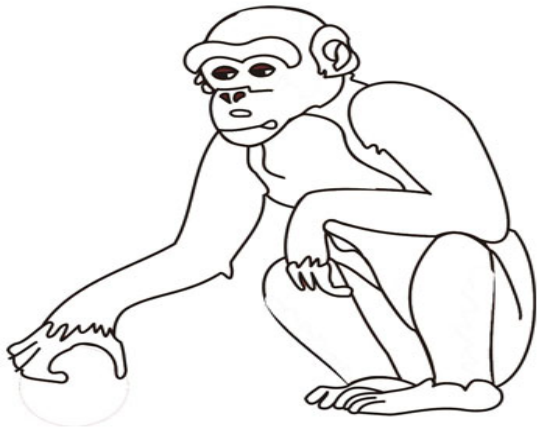
Zakno

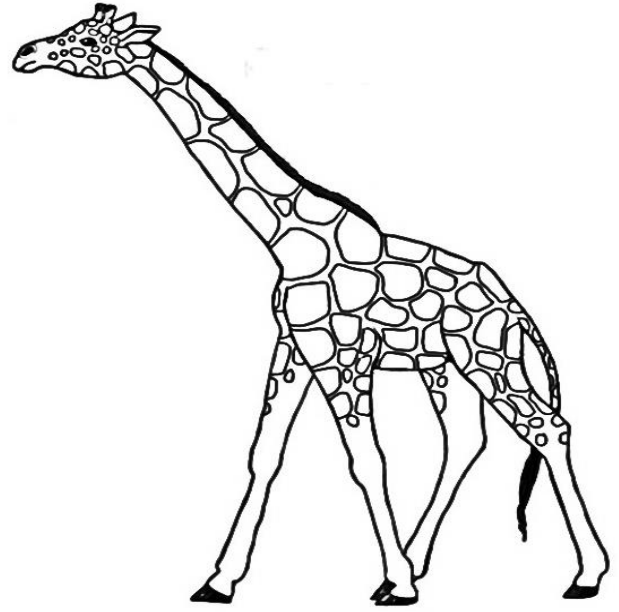
Mewu

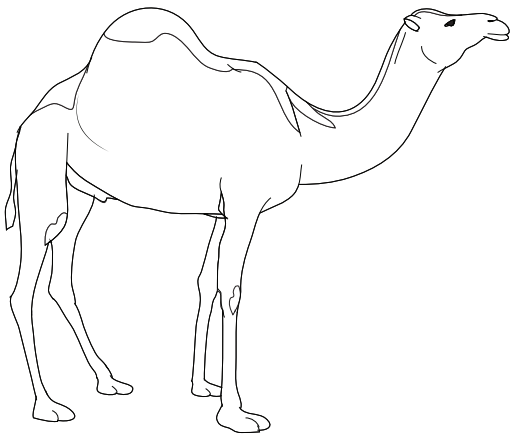
Maja

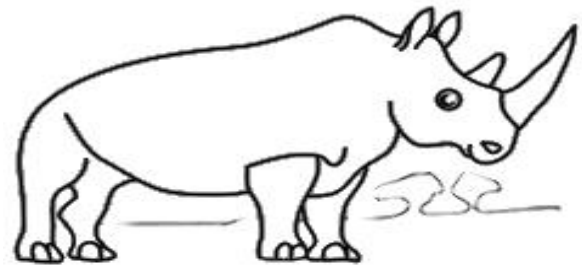
Zaanynyo

Suuta gocu

Gaala

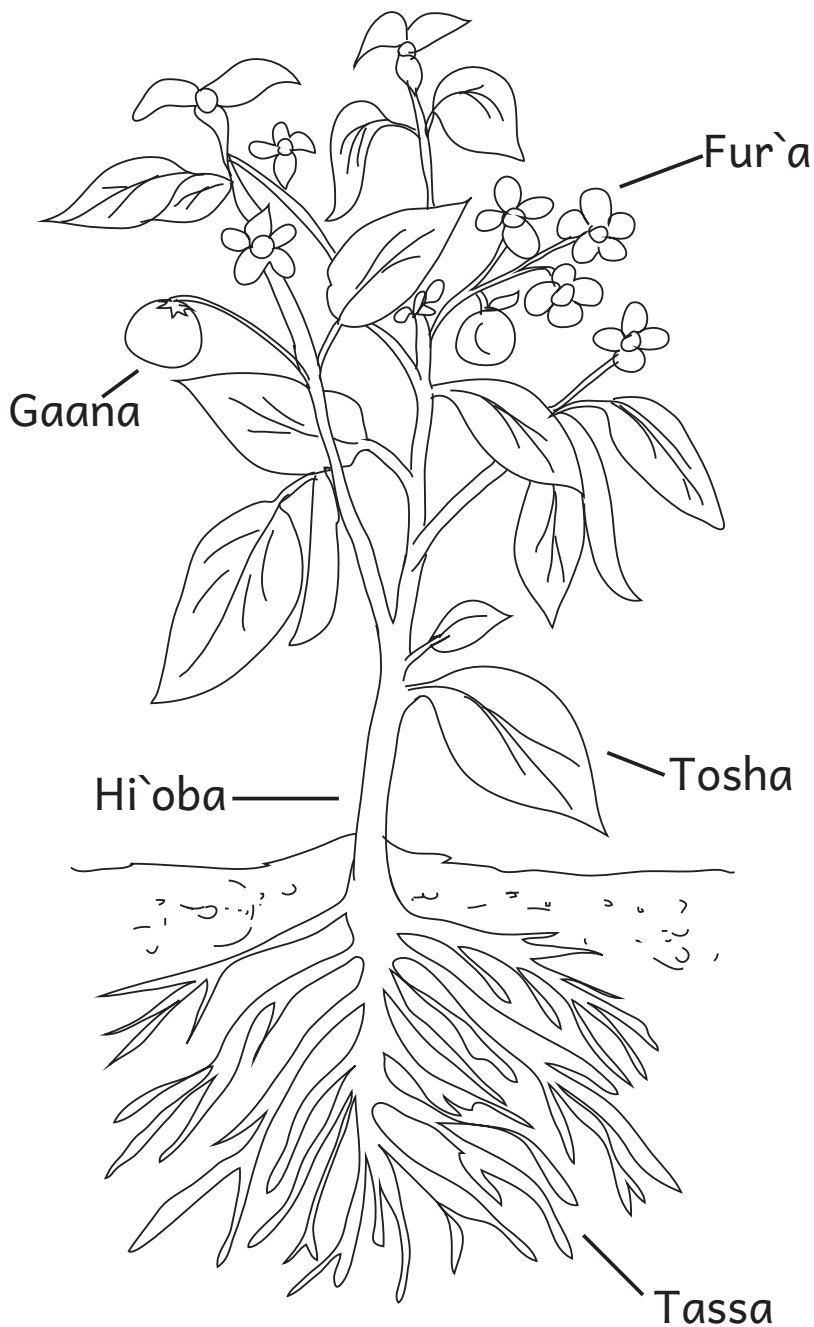
Awurarisi

11ⁿⁱ Toorban

Techumni Faada 8: Ooma ooma kayoni Suurason qalamini woshshu

Arinyyaasa woste aruni matsaafafta ooma ooma kayoni suurason biyefaat hi`obaason, toshbaason tasbaason nawa fur`baasone qalami woshshusonak hand aakaloki diise suurasi kitoni ugnak wostosonak suurason kushaat woshshira dostosonak zaguni.

Techumni Faada 9: Chamak keeri waagni kar`o wosto

Bu`isaas bukesto wo`ak keeri waagassin isaro korirafichobaason/kor`obaason wostera dostosonak han daakalo faase suurasi besoni ugnak wosussuk zeem-zoonsosi zalfak wostera dostosonak zaguni.

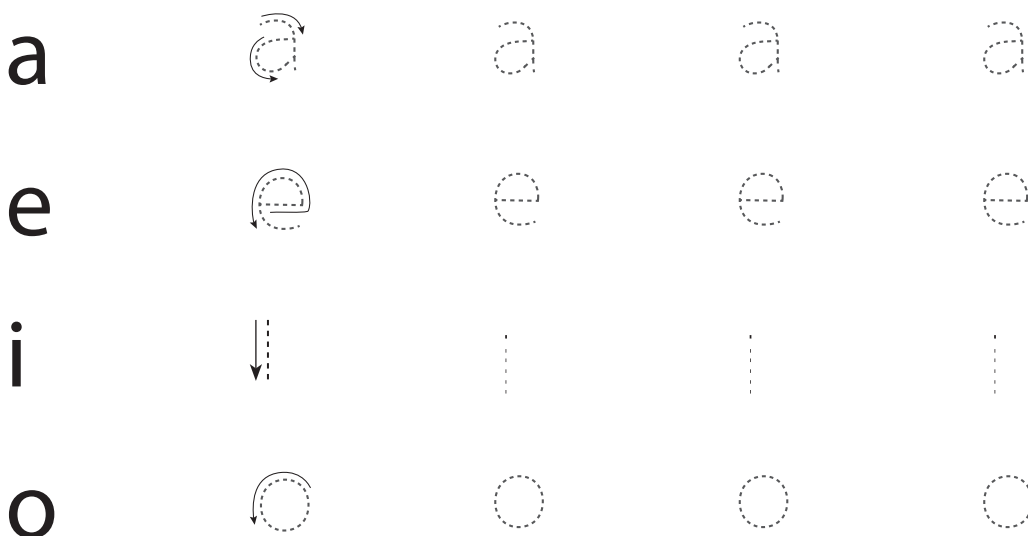
- Kar`oni wostok/oo`ak/ sinni wo`a faandiman ke`e ke`eessin sholere hoossu chamaas akowonata.
- Chamak keeri waaga aakka wosustefato wostere besu.
- Bu`isaas shunefana waagaso korira suurabaason wostera dostosonak zagu.
- Ko`ibaasta wostesena kar`o/fichooson/ka`uni zomosik besunak zagu.

13ⁿⁱ Toorban

Techumni Faada 10: Duku dukuk kaam mallatoni kejo

- Arinyaasa woste aruni matsaafasta duku duku wosuste barikitonon wostera dostosonak argasuni.
- Arinyaasa woste aruni masaafasta kuni baron han bari daakalo kuni bari besosi ugnak duku dukuk wosuste buuchoson huphsire tusuk ooma ooma kam-mallato wostera dostosonak argasuni.

Techumni Faada 11: kar`oson chamak wosto

Bukesto chama bu`isaasik kushafaat sholsefana keeri koda wostosonak zaguni.

Heppa heppa wostera dostosonak chinuni. Estan wostesena koda awuke`fato mamsuni. Daakaloki zeem-zoonsosi ugnak wostosoni.

1. Chamni oosu/wo`ine akane bukessir kassu/
2. Bukestera kata chamason bu`isaasik haa`e ima.
3. Chamaasik keeri koda aakka wosustefato wostera besu.
4. Bu`isaas biyena mato sholsena keeri kodaason wostera dostosonak chinuni. Tusira awuk ke`ifato imfana bu`ibaason mamsuni.
5. Wostesena kodaasi kitonon zomobaasik bessosonak mako.

15ⁿⁱ Toorban

Techumni Faada 12: Waraqatasikitonon kar`a

Qalamisi waraqatani kitonon bu`isaasik kushat maqasik ka`efaaforo waraqataast naaphosonak zaguni. Haadaloki zeem zoonsobaason kemefaaforo bari ugnaasik wosussuni.

1. Qalamiba faana warqatasikitonon maqasineen hoossu.
2. Bu`isaasik haa`e ima.
3. Qalamini waraqatasikitonon maqasik kar`e foro waraqatasta naaphe besu.
4. Bu`isaas biyena mato qalamini waraqataasikitonon maqasik kar`a foro waraqatasta naaphera dostosonak zaguni.

Techumni Faada 13: Chamak kaam mallatoni wosto

Bukesto chama bu`isaas kaam-mallatooson wostosonak zaguni. Daakaloki zeem-zoonsosi ugnak wostosoni.

1. Chamni bukessire kassire hoossu.
2. Chamason wochire fidelini wostok hoossu.

3. Aakka wosustefato wostere besu.
4. Bu`isaas biyena ugnaasik kaam-mallatooson wostera dostosonak zagu.

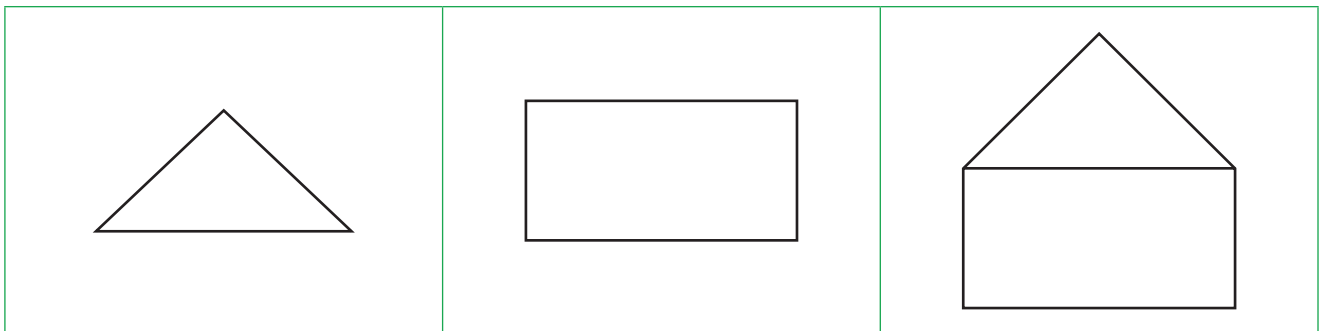

Techumni Faada 14: Kar`oson kar`e kejo

Ooma ooma kar`o kaartoniista wostefaat biri ugnaasik kar`e katebari kitonon tusira dostonak argasuni zeem zoonsobaasi ugnak wosussuni.

1. Kartoninewa maqasina hoossu.
2. Dakaloki besosi ugnak ooma ooma kar`o kaartonikin wostefaat bari ugnaasik buuchoson/ masmariison/ ooddebari ugnaasik kar`a.
3. Kate kar`osikitonon isaruk tusire wostere besu.
4. Bu`isaas biyena ugnasik kartoniison kar`era shunefana kar`o/wuza/ wostosonak chinu.
5. Wostesena kar`osikitonon ka`uni zomobaasikitok aw wosteseto besira maksonak chinu.

Besoba,

Techumni Faada 15: Garo garo kicho wuzak we fiicho wuzak/Tangramik/keeri kodaasikitonon tesire oo`e kisu

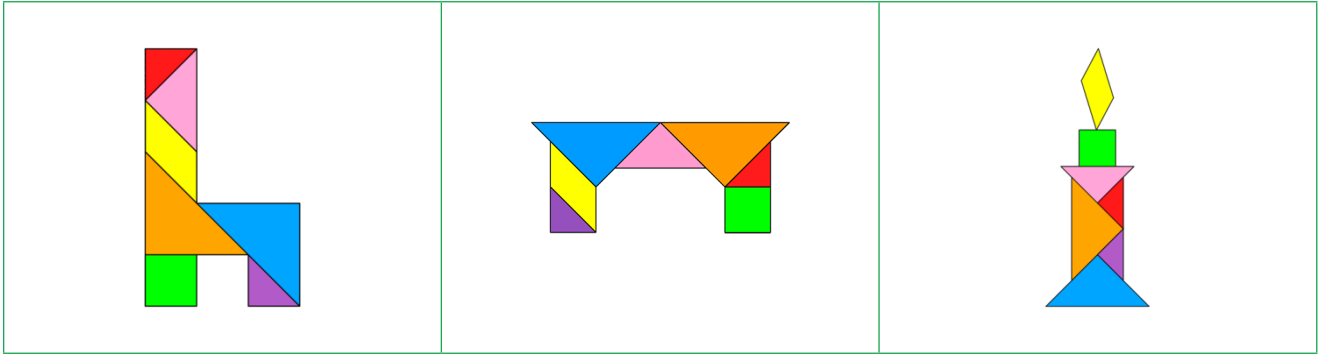
Kichera ficho wuzak ooma ooma kar`o tusera keer`a keer`ikoda wostosonk argasuni.

Zeema zoonsobaasi ugnak wosusuni. Tangiraminison(kichera ficho wuzason hophera haadalo imte besosi ugnak ooma ooma (kodani kar`o) wostosonak zaguni.

1. Garogaro kicho/ficho wuza
2. Kato kato /kicho kichozaason bu`isaasik hootu.
3. Daakaloki besosi ugnak kicho kicho wuzasik ooma ooma kar`o aakka wosustefato wostere besu.
4. Bu`isaas biyena ugnaasik shunenawuza wostera dostosonak zaguni.

5. Wostesena kar`osi kitonon ka`uni zomobaasikitok bessusonak zagu.

Besoba:

17ⁿⁱ Toorban

Techumni Faada 16: Dosik kar`oni wosto

Kuula/uda/dosi waraqataneen chila/maasak kato kato waraqataason dosiista naaphak kar`oni kisunewa naaphne asin wostera dostonak zaguni.

1. Kuul/udadosini warqataneen maasanen hoossu.
2. Daakiwuznewa bu`isaasonne tora`ak duusat haa`e ootu.
3. Denaloki maktebarewa suurase asin hophpha kato kato waraqatasikitonon dosista naaphe besu.
4. Biyesena ugnaasik kar`oni kisunewa naaphne dostosonak zaguni.
5. Wostesena wuzasi kitonon ka`uni zomobaasikitok besu.

18ⁿⁱ Toorban

Techumni Faada 17: Kaam mallatooson kar`newa tusire kejone

Kaardanne kitaabamu fidalluwwa muransamaa edansimminne sholle'aalli sagalluwwa sheeqqaramona hara`me. Zeemma hooroni wuznewa zagtoni wuzne.

1. Kardiista thicho kaam-mallato,maasa maqasi(far`ar`a)oossu.
2. Bu`isaasik kardista naaphto kaam-mallato,maasasewa maqasiise asin ootu

3. Kaam mallatooson kar`a tusire naaphphe kasho kaama wostere besu.
4. Biyena mato kar dista tichcho kaam-matatoosikitonon kar`ak newa taphsukne kasho kaam wostonak wosussire dosussu.

27ⁿⁱ Toorban

Techumni Faada 18: Ji`omeetirini kar`o wosto

Waraqataasikitonon wophqire kar`e ooma ooma kar`oni wosto ma`isusonak ji`omeetiri istefay awuto assunik daakaloki ugnaasik ofoni.

1. Waraqata, masmari, maqasi, irsaasi, laaphphisinewa effa effa suurani wosok ke`ifa kodasi kitonon hoossu.
2. Waraqataasi ji`omeetirini kar`o/ficho/besoba. Biratera kuphowuza, keez kadni wuza Acheech kadni wuzanewa effa effa kar`o tusire taphsuk malona mato waraqataason wophquknewa kar`akne aakkak hoossusona mato besu.
3. Ekinayse bu`isaas biisena ugnaasik waraqataason wophquknewa kar`nek kar`o wostonak zaguni.

30ⁿⁱ Toorban

Techumni Faada 19: Faadasi kitok Suurani kabgu

Faadason hophera suurason wostonak haadaloki ugnaasik wosusuni.

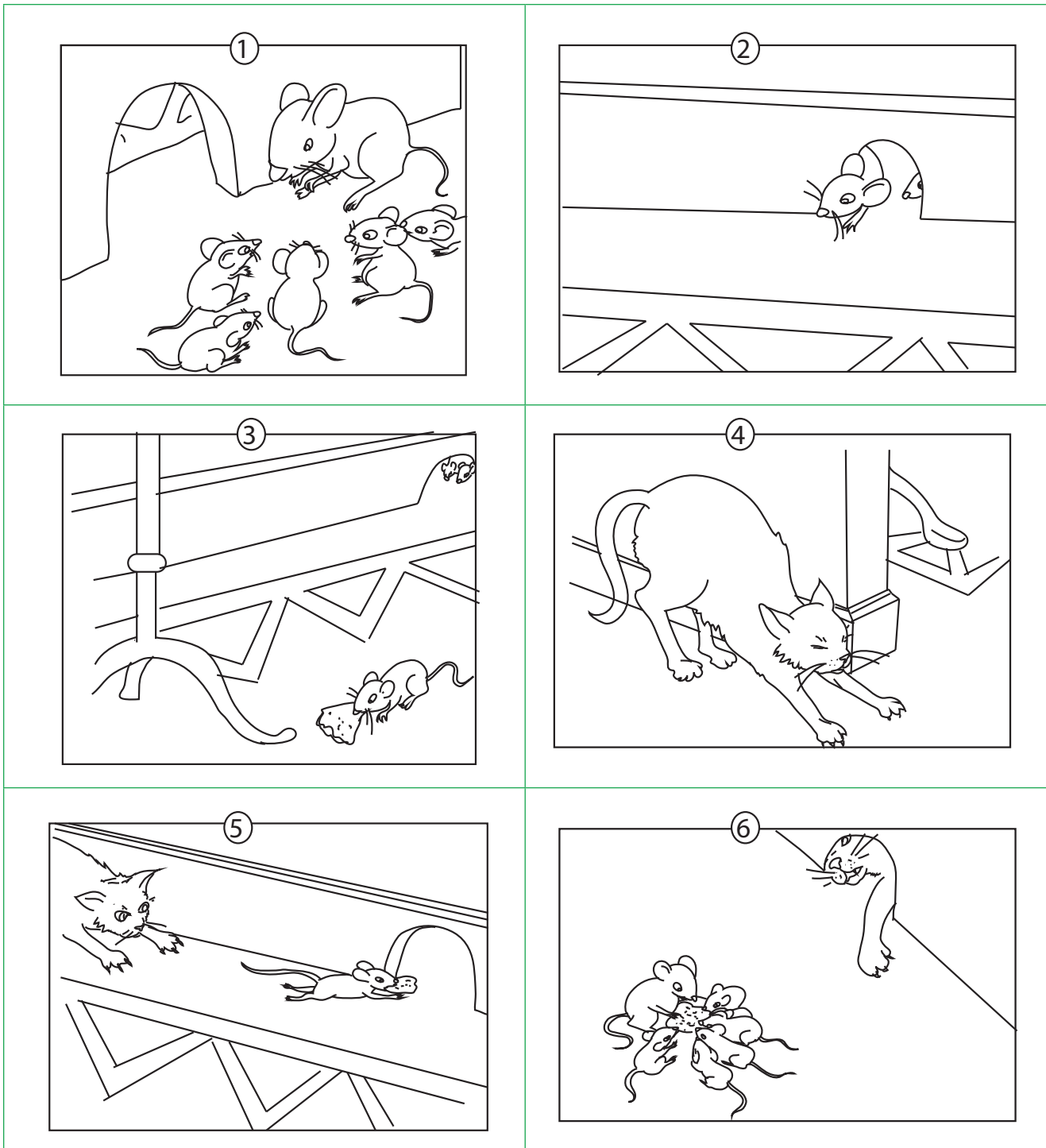
1. Bu`isaas zuuttera karkissira faada “3” sonnawa “8” ne dabtaribaasta tichusonak zaguni.
2. Faada keezisik asuni odo faada “8”sik Angachani suura kabgusonak besuni.
3. Suurason ooma ooma kaba heppa keza kabgusonak zaguni.
4. Suura kabguni burushik qalami woshsusonak chinuni.
5. Oomanon dey ke`ebaassi faase wuzasikitosin shunenayso suurak weedy kar`ok wostera teshe besusonak chinuni.
6. Niyyatesenawuzasi kitonon suurak besu chimonak wosto kushoni.

31ⁿⁱ Toorban

Techumni Faada 20: Ko`usewa naanggotbaase

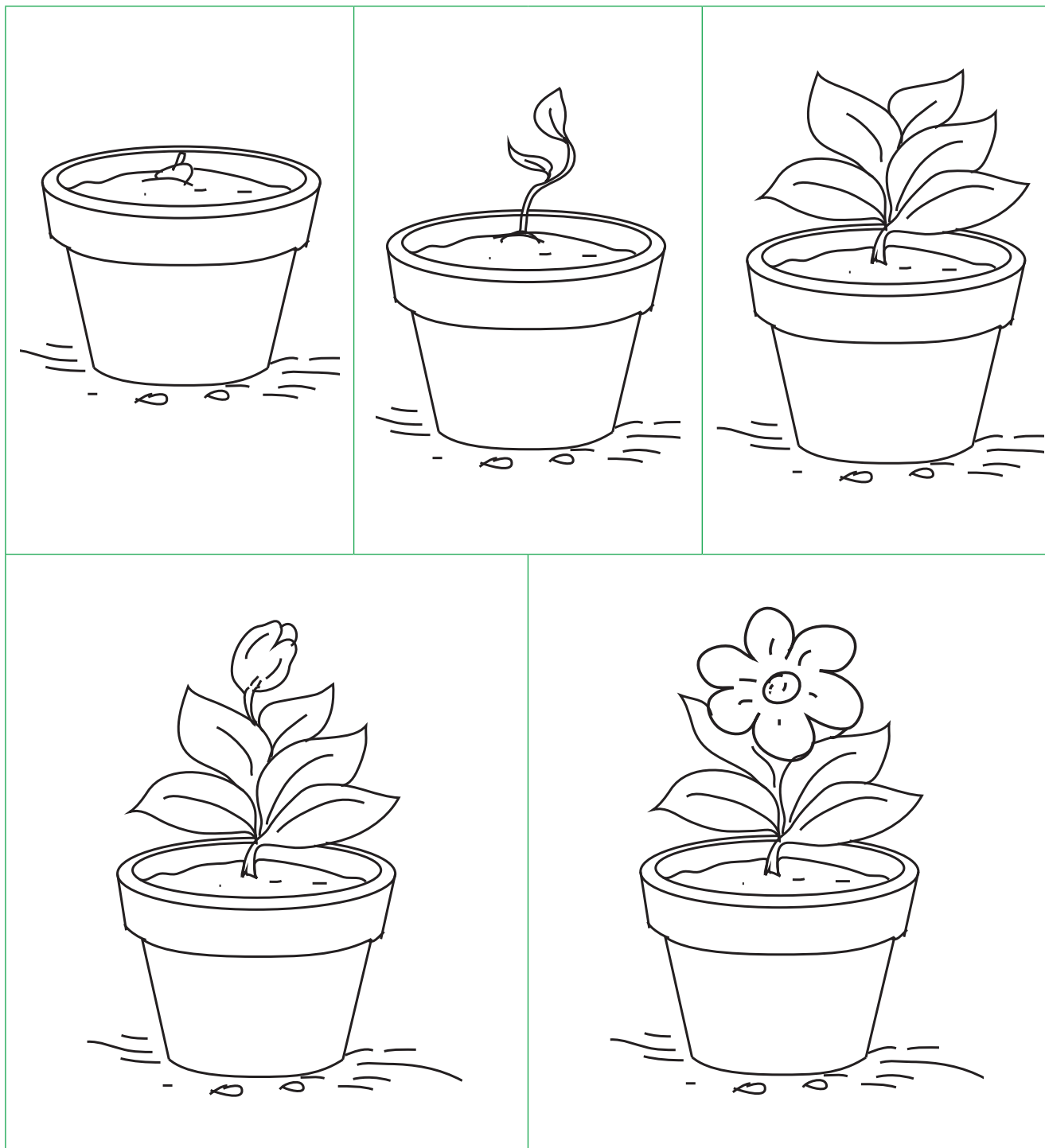
Haadaloki suurasikitonon issunobase asin tusobaase bu`isaasik haa`a kushefaat qalami woshshusonak zagifaat suurasikitonon tocho mammaksa makosonak aragasuni. Ko`usewa naanggotbaase asi suura.

Techumni Faada 21: Kayosi dichni tocho

Haadalo madadak diise suurasikitonon bu`isaasik kushefaat qalami woshshusonak zagaat suurasi ugnak tocho we dey mammaksa makosonak argasuni.

“O” Ka`uni Aruni Pirogirami

Tichni Zutto 5: Ka`Ussi Zagtoni Kassosi

Kiso

Gach Giru	124
Kassoni Faada 1: nitok awu beste.....	125
Kassoni Faada 2: faadni Koonsu.....	125
Kassoni Faada 3: oomooma waggani asuni kaamni korire dilere kisu”	126
Kassoni Faada 4: Keer’e Kasso	126
Kassoni Faada 5: Zuutte wuzasi kitonon hoossire (kixxeesire) biya	127
Kassoni Faada 6: Miir’ame asunin ke’a (argasu)	128
Kassoni Faada 7: keeri meeni wosto.....	128
Kassoni Faada 8: Gabani kasso	129
Kassoni Faada 9: Kaam mallatoni waxi.(shilago).....	129
Kassoni Faada 10: Kodani faadni madada (zuur-kutaa)	130
Kassoni Faada 11: kaam –mallatoni filloni kassa	131
Kassoni Faada 12: Doominoosik faadasi kitonon uphsu.....	132
Kassoni Faada 13: fichosewa Qalamiise asin koonsu.	133
Kassoni Faada 14: kaam mallatooson sholo.....	133
Kassoni Faada 15: fichooson sholsina (malena dimbaassi geda).	134
Kassoni Faada 16: kich tichni masa	135
Kassoni Faada 17: ke’eniison keer`ani.....	136
Kassoni Faada 18: Asu wostnawuza	136
Kassoni Faada 19: daas awu ii.....	137
Kassoni Faada 20: Sunnaassi faase kaam-mallato.	138
Kassoni Faada 21: kushuni waa’ini kasso.....	138
Kassoni Faada 22: Kesni uguni sholo	139
Kassoni Faada 23: “kaam mallatooson Tusuni kasso	140
Kassoni Faada 24: wo`ito gaana	141
Kassoni Faada 25: Zuuttere kajelonon shunar.....	142
Kassoni Faada 26: Barne feer siinne kasso	143

Gach Giru

Han zuutto ti chaassi (grirazissi)Ka'ussi zaguk chinuni koppo faaser. Han aruni ka'assik kassos Torbaaniissi arusona aruni chimaason zaggu zaggu ko'ibata. Arki assuni ugna. Arkironnu Kasson Kito zagtona boor'a Bu'isasi Kito tora 'ak arunewa woston asi aru' arani chimne wa gimmiti baason zaggasona.

Zeemma kassoni bu`isaas teetba teetba kassoosi seeranon arusobason gaziguni. kassoson malo ugnbaasik kassosonewa kasso beyase teshshona ke`ibarewa miir`ambare assuni.

Estan kassoni kabasik ta`isera kemafat sholsu sina niyanyiison kushoni. Kassoos teetba teetba bari assuni ugna imtena boor`a katmak obaason we ajajibaason kemoni.

Han tichaasi zoottosi wostoni wostoni wosto chinuni koppoba faaser. Han kopposi kito tesire gatire sinna boor`a oomaso malena mato ma`isire taggire fayyadamo chimsuna.

1^{sa} Toorban

Kassoni Faada 1: nitok awu beste

Bu'sasi kito giranewa dajone asi siro dilera kissonak han zeem zoonso baason kemoni.

- kassoos sironi ugua sinbaason baroni
- Bu'sasi Kito biratera Kuphoni Kixxe wosteefaat sinbaason Kara zoodaski biyera duusonak Zagu/mako.
- Ooma ooma barikitok beste wuzason bari kitoni soroson makosonak mamsa besoba . (gi'a,giisto gamtato ,digo ,giro)
- Haada loki bari kitonon make fet wostere besu
 - Haa'l baason suurani besu.Besoba giro gi'u (giisto)'gamtato ,digo effa effaas.
 - Bu, sasi Kito suurasi sironon biyera makosonak, gammatosonak chinu
- Aarinnyaasi kito zaattera argaba argaba ooma ooma siroba wostera bessosonak zaga.

Wol- wolumni mamsu

1. Kassoos awune faarin? aakkak?
2. Kassoossin awu ariseti?
3. Kassoon Kassok awu zaguk sholsifa?
4. Awune awunemba girsifa?

Kassoni Faada 2: faadni Koonsu

Faadni Koonsu Ifa Kassooson Kassok Haadaloki Kassosi Kitoni Zeem Zoonsonen Kemoni

1. Bu'isasi Kitonon Showoba 4-6 Kar'oniron Tor'ak Duusu
2. Faadasi Kitonon Tora'a Asik Haa'e Ima
3. Kato Kato Faadasi Kitonon Zagda Yero Baachosta Faase Faadasi Kitoneen Koonsak Kassooson Ba'isasik Besu
4. Bu'isasi Kito Biyena Mato Faadason teegefaafa Koonsusonak zagu

Wal-wolumni mamsu

1. Kassooson shunetiyo? Awuni boora?
2. Kassooson kassok Awne awne zagu sholsifa

4^{sa} Toorban

Kassoni Faada 3: oomaoma waggani asuni kaamni korire dilere kisu”

ooma ooma woggaasi feese asusa kitoni kaamni dilereb Kisu” ifa Kassooson kasissuk haadaloki zeem zoonsohaason Kemoni.:

- zeemma ooa ooma woggani asuni kaama ossaat bari kito korusonak mamsu .(besoba gayma asunirom na’oniron; shupho bur’u sniron arganniron ,mashkariron newa effa effayse asiron.
- Eeysi mato ooma ooma woggani asuni Kaamane faaron Kissoso nako zagu
- Daaga Bu’isasi Kitosin bari kito shune mato gayma/ Aba weintoni Kaamame faaron wollosonak chinu ooma baak diise bu’isasi kito ooni Kaamato mako sonak zagu

Wol- Wolumni Mamsu

1. kassoos awane faarin ?Awani boora’a?
2. Kassoosin awu ariseti?
3. kassoon merok awagu sholsifa?

7^{sa} Toorban

Kassoni Faada 4: Keer’e Kasso

“keer’e kasso” ifa baron kassok daakaloki wostoosi zeem-zoon sonon kemoni

- Naanggotaasi kito 3-4 kar’onir isa tor-a’assi foosonak zagu.
- Keer’ak argasuuni ooma ooma kodaasi kitonon besoba laastik,kopukto kawana kicho kicho zooda ‘bu’isa hi’otora’asik ima.
- Bu’isasi kito tora’abaasik sinera ooma ooma wuza keer’onak zagu.
- Keer’ena wuzason ka’ubaasi bu’isak besusona ajajo.effa effarik wosussu.

Wal-wolumni mamsu

1. Kassooson awuna faarin?
2. Kassooson merok Awne awne zagu sholsifa?

8^{sa} Toorban

Kassoni Faada 5: Zuutte wuzasi kitonon hoossire (kixxeesire) biya

“Zuutte wuzasi kitonon kixxeesire biya”ifa kassooson kasissauk daakaloki zeem zoonsooson kemoni.

- Ji’o meetiriisi fichonon ,garo raro shu’a ‘dakiwuzni/kayoni gaana/effa wuzasewa hep hep wochu tora’ak Kunsaat haa’eima.
- Bu’isaasi kito imte wochuusik hep ma’o we zuuttera taato hi’o wostonak zaga.
- Tusira hep ma’oosiklaato hi’osi kitok sholsena faadaason ,ji’ometirini fi cho, kar`o keez wee acheech teshba faanawuza wostonak esbarisi, garoraro gaanaason’ shu’ason effa effawuza sir gedonak zagu.
- Estan wostesena wuzason ojera teshe teshe kunsusonak zagat, barissi faase wuzasi kitonon faadusonak zaga.
- Baristan kessa aaffar showo faattoni wuzba foobaasewa,garo wuzas ,hater we aaffar arkir sinbaason wol-wollosonak zagu.
- Zuutte wuzasi kitonan hoosis era ka’ubaasi bu’isak makosonak chinani.
- Han woste arason heppa keeza wostesera zuutto wuzason wostonewa hoossune asi ugunaason arasonak zaguui

wol-wolumni mamsu

1. Kassoos awune faarin? Awuni boor`a?
2. Kassoossi nawu ariseti?
3. Kassooson zeemm ko’isir merok awa –gunik sholsifa?

9^{sa} Toorban

Kassoni Faada 6: Miir’ame asunin ke’a (argasu)

“Miir’ame asunin ke`a “ifa kassooson kasisuk daakaloki zeem zoonson kemoni.:

1. Bu, isassin isay miir’ame asuni mato besoba burcigo kar’nari mato katba mettanni mato effa- effar sinera wostosonak.
2. Oom zomo baasa kito ugunne aatfet miir’a-mere feen/miir’amera/feen biyenar zagisera/ re/zeemereawu sinbaason arusonak mamsusonak mako.
3. Sholsaanane tansemeyak makosonak zagu.
4. Miir’ame bu’isasin keeri meya yilire kar’ere ke’osonek zagu.

Wol- wolumni mamsu

1. Kassos awne faarin ?awuni boor’a?
2. Kassoosin awn ariseti?
3. Kassooson mero amu aw zagu sholsifa?

11ⁿⁱ Toorban

Kassoni Faada 7: keeri meeni wosto

“keeri meeni wosto” ifa kassooson kasissak daakaloki zeem zoonson kemoni.

- Bu’isaassin tora’a tora’ak sinera ooma ooma keeri meeni wostooson haa’oson (Intoiron, Abaniron ,naanggat nironewa effa effayse asin).
- Ha’esena baron keru meeni wostoni mato basso wosussfe mato wostosonak zage
- wostera dostesena mato ka’ussiki zomobaasik wostera bessosonak zagu’.

Wol-wolumni mamsu

1. kassos awune faarin?Awuni boora’a?
2. kassosiin awu yaadatera ariseti?
3. kassooson kassere merok awu aawu zagu sholsifa?

Kassoni Faada 8: Gabani kasso

“Gabani kasso” ifa kassooson kasissuk daakaloki zeem zoonsoson kemera wosussuni

- Bu’isaasin tora’aba tora’abak haa’ibaas chiipsunir oomasi kito waagonir sinonak zagu
- chiipsinynyani meya chiipistoni ooma ooma Birrini nootini ima
- Chiipsinynyani meya chiipistoni ooma ooma wuza hophera yoosonak mako /ajajo) besoba. Iraasi’liskiribto, kibiritini keya ooma ooma teas tosha ,garo garo shu’a effa-effate namuza)
- Tusire bu’isasi kito sholsena kodaason mamsira waagos onak chinu Ane/.

wol wolumni mamsu

1. kassoos awane faarin? Awuni boor’a?
2. Kassoossin awu ariseti?
3. Kassooson merok awune zagu sholsifa?

13ⁿⁱ Toorban

Kassoni Faada 9: Kaam mallatoni waxi.(shilago)

“Kaam- mallatoni shilaqo” ifa kassooson kasisuk haadaloki zeem zoonsoson kemoni Bu’isasi kito makte kaam mallatooson aru baasewa makte kaam –mallatoosik gattefa kaamaason hasabo chimonak zaguni. :

1. “biyosoti !isa saani shilakd taaki faar.nittoossin apunimbe shilaqgo mee?haniis kaam-mallatoni waqi(shilagol hash shilagooson kaatuna.estan aafnasi kitono simefaat isa kaam mallatooson bokosuna. Nitto dey shilago kaatuni asune feer sinoti. shilagooson bechchu soti. Sawusa gedtifetine faar / feer)sinoti. Tusira nii shilaqoosin kaam-mallatoosi kardinon sirun kisira tauuna nik kashoni.
2. Kardiista(petto warakataasta) aro kaam-mallato faar to bu’isason mamsuni. Tusira bu’isas kaam –mallatoon arusonak “han kaam –mallatoosik gattefa kaama oombehasoni ?” ira mamsani
3. Bu’isasi kito effatena effatena kaam- mallatoosik teegtefa ‘showo ooma ooma kaama teegosonak mamsuni. bu’sasik han bar rakkisaanane hatto besoba kushera argasuni.

4. Bu’sasi kito biyena ugnaasik argaba argaba saatossiki ooma ooma kaam- malla-tooson kabgusonak chinani.
5. Bu’isasi kito Aruni ka’ussi biiratosonak nawa kabugsena(bokossena) kaam-mallatoosik gattera teegtefa aafarne aaffarne asi wuza dahnosnak zaguni.
6. Bu’isasi kito kaamason aru gatisefana kabaasik (kaamasi shilagonnon/wxinon) hoossusona.Aruni ka’uussi faase arinynyasi kitoni sunaask teere wosto chimsuna.

Wol-wolumni mamsu

Ba’isasi kito kam-mallatoni shilaqoni (wxini) kassooson kassok ooma ooma kaam –mallatooson korisrea /dilesera)kaam- malla toosik gattefa kaamasi kitonon teegosonak mamsuni.

Kassoni Faada 10: Kodani faadni madada (zuur-kutaa)

“Kodani faadni zuurkatal (madada)ifa kassooson kasisuk ooma ooma kodanitesa zalba zalbaasik kunsu chimonak (dostosonak) zagani.”kodani faadini madada”if a kassooson kasisuk daakaloki zeem zoonsobaason kemera wosussuni

Bu’isaasi kito kardibaasta /petto waragata asa faar zagira ka’ussi barne faatena faada hopho koda zuutisera faadni madada (zuur kuta)wostosona.

1. “Isa kasso Kassonir!” iyat tukabaasta faadba faana petto waragata imana.pettoos besifana wuzqasi kitoni showoson zuutu alefana wuzasi kitoni showoson zuutu malefa. besoba kardiis tukabaasta isa wuza faa’fanane isa kodas hep wuza faa fanane hep koda zuutusotir sinana zuuttamnittse arisetiyo?
2. faadni pettoosi kitonon wolgira jmefaa tbu’isas kodaasi kitonon Zuutusunak zagani.
3. Isa kaba eeksenanneen pettoosik nawa koda baasikna faadni madada tesusunak (wostosonak) argasuni.“ Aaffa madadaasimba zeemnir? faadassin akamanon atey aaffarin? Kodaassin akama miinca faada zuutiy oombe?
4. Isa faadni petto faasena bu’isas hanneen yaasera dimbaasi ko’ini halda tesha kodaasi tesha faadba sondaasta kun susona.
5. Tusira hep koda zuutisena baron(pettobaason nawa kodabaasonna tesuni kodasi kitoni ho’ita tesha kunsussonak ajajoni.

6. Pettos zuuttam baase daasta madadak duusona kabaneen heppa heppa wosusson.
7. Pettoos kinawa kodaaskina besifat faaduson. besoba 1sa faadasi ettoki besifat issoon uson. Estan bu'isaas zuutisra kodaaski besifat sunbaasik teegoson. estan dey hepsa faadni pettoosta besisefat tusira hep kodaski besisefat sunbaason teegoson
8. Han baron eekira kesenayse bu'sas kadaasi kitonon duunak malena dimta duusasonak buroni

Wol- wolumni mamsu

Bu'isasi kito pettobaasta faadason ka'ussi effa effa faadba faana faana kodaasi kitonon zuutira faadni madada /zuurkuta/wostosonak mamsani/boroni)

Kassoni Faada 11: kaam –mallatoni filloni kassa

Kaam mallatoni“filloni kasso”ifa baron kasissuk haadaloki zeem-zoonsosik zoonsus toni::

1. Acheech – kadni (ma'izenini)xar'apheezani suura daasta ka'ussi wo'ak (chookik) kabukson. Besoba
2. Tusira kassoosi seeranon kotta buronihaye kassooson kassoni fillesefeti kabaasik kadbaasta loobaastal isa kaam- mallato fillosoti fillesefeti kabaasik kaam mallatoosi sunanon chaagga teegosot.

a	n	e
---	---	---

3. Tesuba acheech kunussi yer'd besaat kaam-mallato”a”usoti Estan hepsani dimaasta fillefaat Kaam-mallato “n”isetiyse tusira ko'ini ko'ini 4 kamuni dimaasta fillesefaat kaam mallato “e”usoti ire mako.
4. Bu'isaas zuuttera kassoso nak chinani. esbaron ma'isira kasso chime bu'isason chinira galattoni. Kasso daagese baron duudo sonak zagguni.

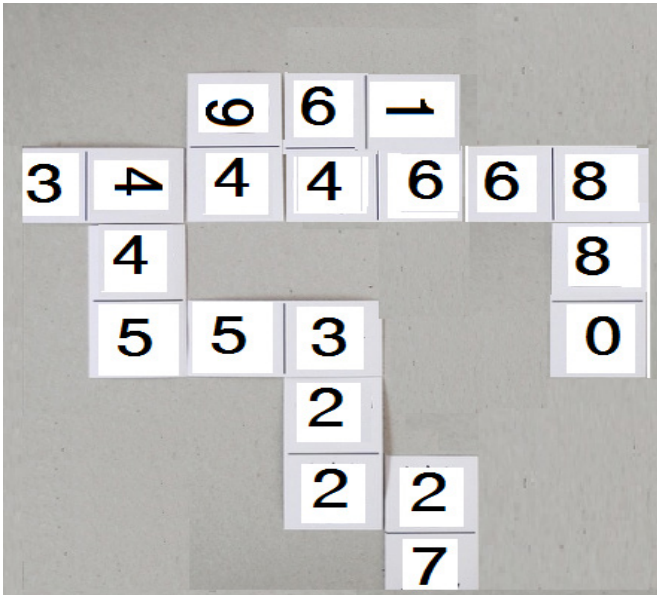
Wol-wolumni mamsu

Naanggotaas filloni kasso kassok kaam-mallatoosewa sunbaase asin teegef(lfat)kassonak buroni.?

14ⁿⁱ Toorban

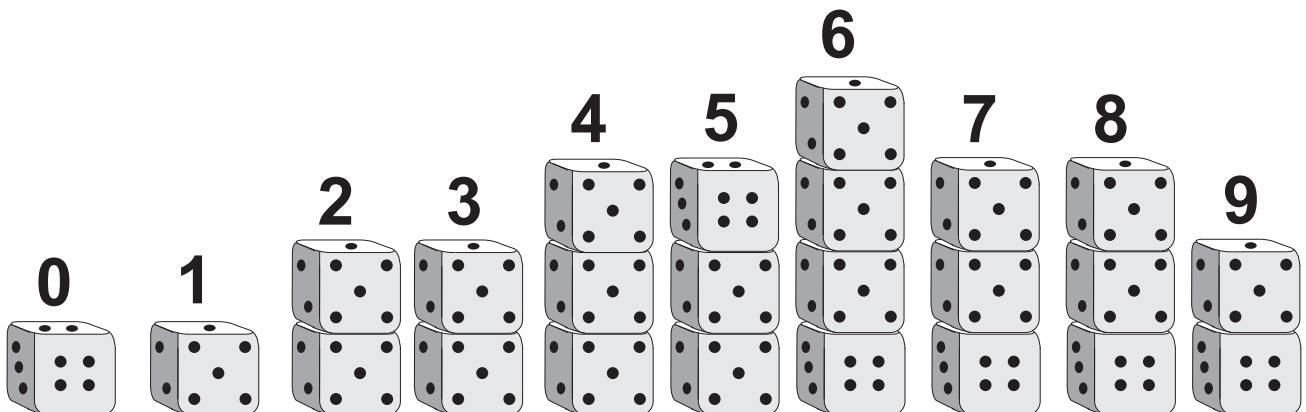
Kassoni Faada 12: Doominoosik faadasi kitonon uphsu.

“Doominoosi kfaadasi kitonon huphus” ifa kassooson kasi ssissira besira faadasi tabansi faa koo taanaason arusonak zaguniassinya bu’lsason arusonak duusata faadni doomi noosi kitonon bu’isasik xaraqheeza baasta haa’a kunsuni. estan tesubaasta kassosona bagooson besifat wostonak argasunniisi mato kassesefat ooma ooma suura bessosonak zagu.

Wol-woll. faadni Doomi noosi kitonon kasseria besifat faadasi kitonon korira dilosonak mamsani (buroni)

Ko’aasta yeetak zuutira faadni doominoosi kitonon kassefat faadasi kitonon dilere arusobaanon yaadatera kemera azzuni

Wol-wolumni mamsu

Faadni Doomi noosi kitonon kasseria besifat faadasi kitonon korira dilosonak mamsani (buroni).

Kassoni Faada 13: fichosewa Qalamiise asin koonu.

“Fichoosewa qalamiisi kitone asin koonsuni kassooson kasissuk daaki wuzasi ganesin faa koonason arusonak zaguni.

“fichoosewa qalamisonna koonu”ifa kassooson kasissuk haadaloki zeem-zoon sobaasonb kemoni. Bu’isaason issun issun tora’ak haa’a tora’asik isarba isarba ooma ooma galami woshushto barne faatena faatena ficho newe ooma ooma fichoba faanarewa effa effa galami woshushto fuiu zooda (kicho kicho zooda) ima.

Estan:

- Effa effa galamine huphsire koonu.
- Ooma ooma sinfaat isa teas galamiba faanaassen koonu chimonak argasuni
- Zeemeko’isis kassooson merer sinana.

Woi-wolumni mamsu.

Fichoosewa /kar’osewa/ qalamiise asin koon suni kassooson ka sissuk daaki wuzasi kitoni ganesi faa koonason mamsani.

15ⁿⁱ Toorban

Kassoni Faada 14: kaam mallatooson sholo.

“Kaam-malatooson sholo” ifa kassooson kasissak fidelison/kaam-mallatoosi tesianon arusonak zaguni tesianon arusonak zaguni. Han kassooson kasissuk zeem-zoonsobaason kemoni

Bu’isasi kito isarba isarba kaam mallatoba faana ficho/kar’o?hophaat effa effa kaam-mallato faanarewa ooma bu’isa hopha kar’oos neen ane koonsuna.

- Gatunoy faagedo kaam mallatoosik isarba isarba hep hep kar’o /ficho/hoossuni.
- Bu’isasik isa isa kar’o/ficho/katuni Kaam mallatoos hate faanane faadbaasik hoorera zi’unna mato oomanon deysuni hoorera zi’una mato oomanon deysuni.

- Naanggotaasi kito yerera biisera wostonak”isarniti isar niti isa kaam-mallatonto faar. hash ka’ussi birate ffafa nittoosen isa tesa sina baron ooma bu’isaskin sholera danoti effa effa kaam-mallato foobasonkar’oson ma’isira biyoti .nittosnefaaron hopho zomo best efena kabaasik ane duusoti. Zoomontiisin awune faatenna taptak dano chimeti mato yaada tosoti”
- Zeemere tora’a wostere feese bur’usisin’(bu’isason galatte faat 2sak 3ssak ,4ssak 5shshak yoosoni bu’isaasi sunnon buroni.bu’isasi zuutira galataKushoniison yaadatonu bu`isas isarba isarba ooma ooma chimbarewa arusonak sholer sinbaase asin gazguni
- Tora’as isarba isarba ficho wuzbaason bessosonak hophena kaam =mallatooson zeemma arusonona kaam –mallatooson assinyaas bure faaten.
- Fichoosi kitonon isa barisi wo’isun estan wolsera effa effawuza zaguson 15-20 deqiqa we bu’isas sholsena kabaasta kar’a wostonon.

Wol-wolloni mamsu

“Kaam-mallatooson sholo” ifa kassooson kassere kaam-mallatoosi tesanon dilo chimobaason mamsuni Kaam-mallatoosi sunanon teegosonak mamsuni

17ⁿⁱ Toorban

Kassoni Faada 15: fichooson sholsina (malena dimbaassi geda).

Ooma ooma kato wuza isa barista tusire we naaphphe ootuk fichooson sinana dimta gedde kassoo son “kassok dim baasewa arkubaase wee atobaase asi ganeyaassi faa isabar sin baasewa ooma ooma sinbaase asin arira dostosonak zaguni.

Han kassooson kasissuk haadalok zeem-zoon so baasik ofoni.:

1. Ooma ooma piizili (fichowuza).besoba kannir anga chanir’keenir effa effawuza hoossu.
2. Fichoosi (karb aasi)kitonon huphsire neephphe besu.
3. Bu’sas biisena mato wostononak zagu.

Wol-wolumni mamsu

Awune awune faatena ficho (kicowuza) ariseti

18ⁿⁱ Toorban

Kassoni Faada 16: kich tichni masa

“Kichtichni masa” ifa baron kasso sonak zaguk arisefana kaam- mallatoosik kaama wosto sonak argasuni. han kassooson kasissuk daakaloki zeem-zoonsobaasik ofoni.

1. 6-10 karoni ooma ooma koda hoossire masaassi we’saaxiniissi /shorodossi? Kansu .
2. Bu’isaason nii sina/tega /birassira we madadak duusuni
3. Kich tichni kaama kassonir! Masasi biratok finanir/hamanir / Isa kaama makefana kabaasik masassin makena kaamaasik gatte kaamni wuza hophosoti! Kich-ticha effa kaama faana wuza zagira yaado toson. Masassin echmason hophosoti iya nane nitto ichmaason hophosoti. Usotiwani boor’an han kaamas bare bere isa barne faar sienna boora kich tichaasi kaama “echma “newa “ichma”ne sienna boor’ateegosotig kaamaas giddik futoni kaama sinnona mato aafa sinbaason yaadatosoti “Ichma”ifa bari mato zaguni kaama sinana.
4. masason tesuni naaski (nawaaski) aatuni estan masaassi faase kodaasin isaysik gatuni kich tichni kaama teegoson.
5. Bu’isasi kito nii bureni kaamasik gatuni sunni koda hophonak buroni.
6. Artra kissese faanane galattefaat masaassi faa kodasi sunanon suntoniwuza-si doo’si (eddesi)giruniza zaguni estan tusira /tusire/ faa barki aatunu.Arira teego beyefaanane kodasi saaewa kaambasi teegone hepsa wolira teegoso nak zaguni esbaron isa deqiqa naaslaawas kodaason ma’isira teegosona kabaneen duudoson.
7. Kodaasi showotan buu’isasi showo aatami- faanane ooma irba kit tichni kaama effaffa kabak kodaas diltera fotefen wosussuni.

Wol-Wolumni mamsu

Kassoosin aroaro kaama wosto chimeti? Aaffa kaamasonimba wosto rakka-teseti?

19ⁿⁱ Toorban

Kassoni Faada 17: ke’eniison keer`ani

Ke’eniison keer`ani”wostoi/zaguni Kasso kassok ke’e uu awu sin baaason kasissak haadki zeem Han kassooson kasis suk haadki zeem zoon sobaason kemera wosussuni.

Bu’saasseen ane ke’eni keera’a’(ooda) uu shanefana wuznewa ma’istoni wuzni chowa kabgire wollok kassonak zagu.

1. Fillip chart(taga woraqata) hoosfaat bu’isaason 5-5 tora’a ma’isaat we Assinyaas gero kisire kayma dimni /modeli ke’e”ma’sire keera.
2. Assinyaas hash ke’eniison keer`anir”ire tor’aasik mako. Tusira bu’isasi kito ke’ebaassi faase wuzason besoba aruni keya’ugna kayo keeri waaga...effaffayson arusonak zagu.
3. Ke’essin betony koda.(chama,waragata chila (maasa) Tir’o tosha hi oni waa’ia bifaba faana .Irsasi ooma ooma teas qalami.) bu’isaasik imaat denaloki bu’isaasik makte ke’eson sholsena bago wostosonak zaga.
4. waraqatasta wostesena ke’esikito gane baassi hatto wokso foobaason gazgu.
5. ke’ebaas keetera kesnanneen orfo wostesenawuzasta bu’isason wolumsu.

Wol-wolumni mamsu

1. kassosin akamanon shuntis affare affaremba? Awagan?
2. Ho`itanak sholsus affarikiton?

20ⁿⁱ Toorban

Kassoni Faada 18: Asu wostnawuza

“Asu wostena wuza ifa kassooson kassok ke’ebaason arusonak zaguni.

1. Keerkir,Aruni Keerir,fayyanirewa ooma-ooma kodani saara besira bu’sas ke’ebassi zagunak sholsu.
2. Tusira asu wostena wuznewa asu wostona wuzason dilera mako sonak chinuuni.

Wol-Wolumni Mamsu

Asu wostesenawuzasi kito awune zwunemba

22ⁿⁱ Toorban

Kassoni Faada 19: daas awu ii

“Daaas awu ii?” ifa kassooson kassok ke’eni oodde kapsuni ugna arusonak chinuni kassooson kasso sonak han zeem zoon so baasik ofoni.

1. Bu’saas biratera kuphera daasta duusonak zaguni
2. Daason aakka kapsauni mato awu makonir sinna bestefa? Ke’eniison awagira kapsuninne faarin? Daas.muu,Akanewa effa effaza imar. Oodda kapsu shakanine barikotonon zuutira aafa ima nawuza” iremako
3. Daas noonoba kotta maker sinfaanane awu makoninne faarin? Gamatesebeti? (bechchisebbeti) ira mamsuni. Makosona bagos. Adara taan kapsusotij diima ha’ira kiin susotita tasta faase kayoson ‘kaabarak yere waagason tishkuso tita; omarak ootusotitaekka ekka unir nefaar.
4. Bira tera kuphera diise bu’sason daas asunik awu awu makonak chimak nee aakka kapsani bagone mamsu.

Wol-wolloni mamsu

1. Daasik awu bestefato niyyabaason makso chimotiro?
2. Daason aakkak kapsuni mato awu makonine faarin ?
3. Ke’eniison aakka agira ooda chimani?

Kassoni Faada 20: Sunnaassi faase kaam-mallato.

“Sunnaassi faase kaam –mallato”ifa kassooson kassok teetbarirewa bari kitoni zomoni sunni petto waragatak kaam –malla tobaason sunbaasiron arusonak chinuni.

1. bu,isa’sik jsarba isarba sumbaas faana petto waraqatanenwa irsasine kushoni.
2. bu’iasi kito sunbaason ma’sira biygonak buroni.
3. Isa sunni petto faana kaam-mallato baas hatto hatto hep we keez /aheech) sinononi, kaam mallatoni suna hphon besoba. asu manu ,tumi ,Dedo,Tomi.muce---effa effa effaron tichire ima. Kushhuni baron naas/nawas/hophaan diise bari kito biyonal zagani. sunaasi kaam mallatonon dostosonak zaguni.sunaason eskaam-mallatoosiki kaam-mallatooson es sunaasik teego sonak zaguni.
4. Tusira bu’isaas isay isaskin isa basne faatena kaa-mallato foobaason (awuzakne tesani) kaam –mallatoos ooma sinanak chimana naas/nawas kaam –maiatooson niik teshshonak mamsuni.naas/nawas/esbarne faatena kaam mallato makonak argasuni. oomabu’isas biyobaason gazguni.
5. Eeysi mato ooma bu’isasi kitoneen ane wostoni.naasasi/ sunak faase kaam-maallatoosin isaysik gattefa suna faana kaam –mallatooson mamsaat deysira wostoni .Hepsa wolla ka.ussi faase bu’sas ma’isire biyobaason gasasuni .asinyaas kaam-mallatoson kara zoodaasta tichire assuwo.
6. Tusire bu’isas isarba isarba sunbaason petto waraqataasta tichusonak chinu. Ka’uussi biretefaafe rakko faana arinynyaasn argasuto.Bu’isason duudesena barik galattoton esbaron 15-20 deqiqa zaguson. Ooma wona dey ooma bu’isasi sunak deysuuni.

Wol wolumni mamsu

Sun baassi faase kaam mallatoosi kitonon mamsu?

23ⁿⁱ Toorban

Kassoni Faada 21: kushuni waa’ini kasso

Kootini qulfi we ziippini gachak we kalfuk newa kususi waa’anon ichaf akaamni ossuk “kushuni waa’ini kasso kassosonak zagifat kushuni waa`inewa aafne asi isar sinne wostonon arusonak chinini. han kassoosik.

1. kawisa, kulfi ziippi ba faana may ahoossu
2. Kulfisewa ziippisi kitone asin aakka agiseten sinfana mato gachne kulfune ifay sewa kushubaasi waa'l anon ichera kaama ossu son ichera kaama ossu sona mato heppa keezqa wostere besu.
3. Bui.sasi kito biyesena mato kawi season kotne wa kulfune. Ziippison gachnawa kulfune'kushu baason ichisire kaamni kisune dostosonak zagu.

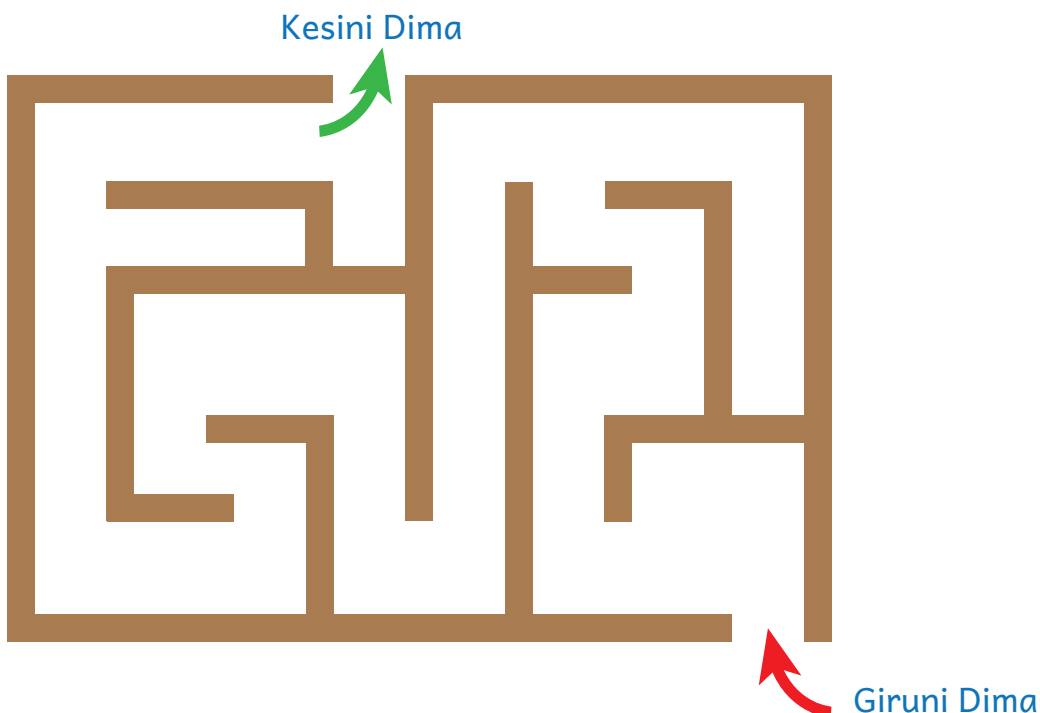
Wol-Wolumni mamsu

1. Ganenttiissin oombe kushuni waa'ak arki kaaman ossuni?Awuni boora?
2. Taptere kulfison gachne kulfanek awagu sholsifa?

Kassoni Faada 22: Kesni uguni sholo

Bu'isaasik daakaloki suurason kushat giruni ugunaasik giri sera gachcho sina dimassi kamo hamo,ganebata kar'efaat estan kesni dimasta kar'onak zaguk biinewa yaadatone asi aruni chima arkissusonak argasuni zeemme /ma kar'ay merer sinana.

Wol- wolumni mamsu

1. Kassooson shune tiyo?Aawung?
2. kassoos fayano? Awuni booera?

25ⁿⁱ Toorban

Kassoni Faada 23: “kaam mallatooson Tusuni kasso

“Kaam –mallatooson tusuni kasso’ite Kassooson kasissuk Kaam Newa Tuuma wolumne wostosonak zaguk haada loki zeem-zoonsosik ofoni.

1. Bu’isaason 5-7 showoba faana faadak tora’a bagni.
2. kaam mallatoos tichchhena petto woragatason sina biistononaa fuchha dimaasta sikoni, hatera hate faanane isa naas/nawas isa kaam mallato biyanak malefa.
3. tora’as isarba isara ba hatera hate-faanane kaam mallatoosi biratosin uuch metiri woke zeephto buuchosta zuur kutak yerosonak zahuni,
4. Haada loki ugnaasik asira wostosonak besuni,
 - Tora’asi bu’isassin sinaki naas/nawas yerefen ooma orfookiisi kito duuson.
 - Nii eeloti ! if eni kabaasik yerse bu’isaas kaam-mallatooson kabguk kaassoni dimaasta eelona.
5. oomanon/nin /hepsak eeloti silu sina yerese bari. Kito /tarabaasik ooma kam- mallato hpohonak zaguni.
6. kassoos bwusaasik kar’a ko’ifaa tora’a tora ‘baasik zuutisena mato chimena kaam wostosonak zaguni.
7. Yora’aas isarba isarba wostesena kaama –son zuuttera biyonak zaguni.

Wol-wolumni mamsu

1. ka’un tiissi aro aro kaama wosteseti?
2. Kaam-malla toosi kitosin arosonoy tir faro? Aaffare aadffaren?
3. wosteseti kaamasi kitok aro tuuma wola wosto chimani?

26ⁿⁱ Toorban

Kassoni Faada 24: wo`ito gaana

Kassoni woi`to gaana`ifa kassooson kasissuk haadaloki zeem –zoomsoosik:

1. cNaanggotaatson 6-10 kar`ni ttora`ak bagni.
2. Kushuni hepobaase asin tesha zagi zeephphe ta,usonoy kuhusi dichni mato biratere kuphere yero.
3. Bu`sasik isarba isarba gaanni suna ima.(besoba ,kuuko,ooma ooma teas gaana suna imtoobaason gazguni.
4. Gaanaasi faadanon 6 bu`l sasik 2.10 bu`isa sik 3 gaana fo atosonak zaguni.
5. Tora`aasik isarba isarba isa naani /nawa/ korire kisire biratoosi ganeya gedde (girire teegoner sinana)
6. Biratoossi faase bu`saasik fulu chookki (booro)Kushoni.
7. Bu`isaas zuuttera teetbari birato dima daasta buussisefaat biratoosi ganesi yerosonank zagu.suurason biyosoti,
8. Haadlokison assiaat wostera besu.
 - Teegoni bar gaanasi kitonon oorba oora teegona .es teegte gaanaasi sunak sunte bu`isaal biratoossin kesak ooma yerosona daani birato danak kabosona .
 - biratoosi isa kaba yeroniy isa naa/nawa ko`iba.

Wol-wolumni mamsu

1. Teegte gaanaasin shune fetiy affaronin? Oomtese fetiy aaffaronin? Awani boora?
2. Gaanasi kitonon muu aw ke`arto arisefetiyo?
3. Gaana imfana ke`ibaason danak awaguni Ksholsifa?

28ⁿⁱ Toorban

Kassoni Faada 25: Zuuttere kajelonon shunar.

“Zuutter Kajelonon shunar” ife kassooson kasissuk- haadaloki zeem zoon sooson kemoni

1. Torbaaniisi wonni kitononkajeloni gaamak ane isarak gaamanj ire bu'isak mako,
2. kajelo kajelo asu zuuttere kajelonon shunar kajelo torbanni tesuni wona.
3. Bu'saas gaamason assinya baasneen gaamonak mako,
4. Es ugnaasik oomasi kito torbanni wonaason gaama,
Karsa karsa zuuttere karsanon shunar.
Karsa shootu wona
Torbaanisi hepsa wona
5. Tor banni wonaasi kitonon haniisi mato gaamonak zaga
6. TUsira buisa zuutta mabaase biratera yerosonak zqaga. Isa naa/nawa kessa koppe hophanak zagaat toorbansi tesuni wona kajelo ire teegefen oomas kajelonon gaamonak zaga.
7. oomaasi kito gaamason ko'issonak koppeeson hopha naaslnawas koppeeson shunnaysik ha'una.
8. Eeysi mato bu.sa zuuttam baase hamo kitonon gaamonak zagu.

Wol-wolumni mamsu

1. Torbaaniisi wonni kito awrre awunemba?
2. torbaaniisi tesuni wona aamba?
3. Tor baaniisi ko'ni wona aamba?

30ⁿⁱ Toorban

Kassoni Faada 26: Barne feer siinne kasso

Arisefana Tocho foatera /korira/barne feer/faar ?sinne /naa zukanak

1. zeemo arisefana Tocho yaadatosonak nee gane baassin woster besuk kasho Tocho korusonak argasuni
2. Foattera kesa Tochoossi male barne faatenar sinna (zagira) hophanak argasuni (ke'ini).
3. Tochosion tochoye barne feer sinne kassefen tochoson gasassena bago baason arisera ma'su baason yaada tosonak argasu,

Wol- wolumni mamsu

1. Tochooson aakkagira daneti? Shunesetiyo? Awuni boor'a?
2. Aaffa kassooson akamanon shuneti?

“O” Ka`uni Aruni Pirogirami

Tichni Zutto 6: Gaama

Kiso

Gach Giru	148
Gaamani Faada 1: Hamni aruni keer	149
Gaamani Faada 2: Atuni dima	149
Gaamani Faada 3: Garo garo kasa	150
Gaamani Faada 4: keeri waaga gaamak chimar.....	150
Gaamani Faada 6: Qalamini tesa.....	151
Gaamani Faada 7: Kushuni maso hanisimatowa	151
Gaamani Faada 8: Ayta yayqob eetna yeshi.....	152
Gaamani Faada 9: Zuuttamnise isarik.....	153
Gaamani Faada 10: Isaysta isaro daysira	153
Gaamani Faada 11: Tanese Meya	154
Gaamani Faada 12: Chiro chiro xarmusi sawasta.....	154
Gaamani Faada 13: Che faznase.....	155
Gaamani Faada 14: Shawos	155
Gaamani Faada 15: Kayimniso Oodani	156
Gaamani Faada 16: Afani buchchulla.....	156
Gaamani Faada 17 : Kaam mallatoni aru shunnarwa	156
Gaamani Faada 18: Garo fizo	157
Gaamani Faada 19: Daaga innossin kesi.....	157
Gaamani Faada 20: Sayinsi sayinsi.	157
Gaamani Faada 21: kasaso sinanawa	158
Gaamani Faada 22: Marafo arinya.....	158
Gaamani Faada 25: Torbanni wonnasi gaama.....	159
Gaamani Faada 26: Ess kawosta ess kawosta.....	159
Gaamani Faada 27: Ekku gireseni	160
Gaamani Faada 28: Kukkulu	160

Gach Giru

“Gaamni aruni kabasik” han wossneen ane isarik zakitara imte gaamasikito toorbanisi kitoni aruso zagusonirawa. zamma gaamisi surrani kaamano kawuna kawunano bagi baga wolgifaafa gamma odsuni. Estan kessa bu`i sasikitonii orfosa surani kaamaso gaamosonak zagira dosossoni.

Estan gaamisisurani kaamano zuut hophpha gaamani ugumba besu. Garoninnu sinfanane yaadato chimobaso gazgininnen orfo gaamason siidissin odsat we dey noonok ane gaamafat aruson zagauni.

Gaamesenenan neen orfoknu gaamassi odesena kaamason nawa gazgisena aruni tuza sina wuzaso zeema arisen aaffa aruni bagason neen ane isar sinana mato mamsani wol` wolloson.

Han tichni zuutossi ooma ooma besoni gaama imte. Es gaamasikito tesu sinanak imte sinna boor`a ke`e ke`efaa futosimato mais`uk newa ooma gaama dubbiyoni kasso, sura ,”dankira” newa kasho ichni suruni koda daysirae wostota feeshu chimatona.

1^{sa} Toorban

Gaamani Kaba

Gaamani Faada 1: Hamni aruni keer

Hamni aruni keer.(2)
 Aruni waagok(2)
 Hamni aruni keer.(2)
 Aruni waagok(2)
 a,n arunawa
 faada faadunawa
 e,s nonnu arunawa
 Hamni aruni keer.(2)
 aruni waagok(2)

Gaamani Faada 2: Atuni dima

Teetna ogognasikitona
 Ke`inasewa wochoni waanase
 Noona siina, aafna odonase
 Eyswa atuni dimna
 Teetna ogognasikitona
 Ke`inasewa wochoni waanase
 Noona sinasewa aafna odonase
 Eyswa atuni dimna(3)

Gaamani Faada 3: Garo garo kasa

1,2,3, garo garo kasa

4,5,6 garo garo kasa

7,8,9, garo garo kasa

9 garo kasesikito.(3)!!

Gaamani Faada 4: keeri waaga gaamak chimar

x2 { keeri waaga gaama chimar
Aaw! awu awu isefa?

Angacha gaamar kocharwa

Miyaw miyaw irwa

Miyaw miyaw irwa.

x2 { Wolle kasso keeri waaga gaama chimar.
Oh! awu awu isefa?

Kanas awu ii awu awu ii?

Wu- wu- wu- ifa

Mega gorifa

2^{sa} Toorban

Gaamani Faada 6: Qalamini tesa

Chiro qalami
Aamneboni chiro
Sheeru awune faakin?
Burtukanine faar.
She`a qalami aakkanso?
Geeni kayone faar.
Saama ifeni kabak
Samisne faar
Kara qalami uu
Kaa`oni gito.

4^{sa} Toorban

Gaamani Faada 7: Kushuni maso hanisimatowa

Kushuni maso hanisimatowa, hanisimatowa
Afni maso hanisimatowa, hanisimatowa
Somni pilo hanisimatowa, hanisimatowa

5^{sha} Toorban

Gaamani Faada 8: Ayta yayqob eetna yeshi

Ayta Yayqob Ayta Yayqob
kuunito kuunito
Dawali ichchewa dawali ichchewa
Kabuwa kabuwa
Maaikabunawa Maaikabunawa
Afinason masera ayinason ka`era
Mayinason mayya ofoshshu maara
Aruni keer hamana
Ma`a aru waagonawa.
Eetna yeshi eetna yeshi
Kunitosee kunitosee ?
Dawwali ichchewe dawwali ichchewe
Kabuwe kabuwe
Maaikabunawe Maaikabunawe
Afinason masera ayinason ka`era
Mayinason mayya ofoshshu maara
Aruni keer hamana
Ma`a aru waagonawe.

6^{sa} Toorban

Gaamani Faada 9: Zuuttamnise isarik.

$\left. \begin{array}{l} \text{zuuttamnise isarik isarik} \\ \text{Kassoniwa} \\ \text{zuuttamnise isarik isarik} \\ \text{Kassoniwa} \end{array} \right\} \times 2$
 Nee zomo taa zomo wa
 Taa zomo nee zomo wa
 $\left. \begin{array}{l} \text{zuuttamnise isarik isarik.} \\ \text{Gironiwa} \\ \text{Hundimzuuttamnise isarik isarik.} \\ \text{Kassoniwa} \end{array} \right\} \times 2$

8^{sa} Toorban

Gaamani Faada 10: Isaysta isaro daysira

Isaystan isaro haira hep zaginewa isaro daysira .
 heppista isaro ha`ira keez zaginwa isaro daysira.
 Keezista isaro ha`ira acheco zaginwa isaro daysira.
 achechista isaro ha`ira Uuch zaginwa isaro daysira.
 Uuchista isaro ha`ira Isun zaaginiwa isaro daysira.
 Issunissta isaro ha`ira Naafuno zaaginwa isaro daysira
 Naafuno isaro ha`ira nangirin zaaginwa isaro daysira
 Nangirisa isaro ha`ira izigen zaginewa isaro daysira
 Izgninsta isaro ha`ira asir zaginwa isaro daysira.(2)

9^{sa} Toorban

Gaamani Faada 11: Tanese Meya

Wolle kasso x2 {
Intona abataysin Shunandarwa
letna ayitasinnu Shunandarwa
Nagak shunok faafanwa
Tanesa meya taan maassefewa
Tanesa meya taan maassefewa
Tanesa meya taan assisefewa
Tanesa meya taan shunasefewa

Wolle kasso x2 {
Intona abataysin Shunandarwa
letna ayitasinnu Shunandarwa
Nagak shunok faafanwa

Gaamani Faada 12: Chiro chiro xarmusi sawasta

Uuch chiro xarmusi sawasta
Isar zigira meste faane ahee fu`tona.
Ahee chiro xarmusi sawasta
Isar zigira meste faane keez fu`tona.
keez chiro xarmusi sawasta
Isar zigira meste faane hep fu`tona.
Hep chiro xarmusi sawasta
Isar zigira meste faane Isar fu`tona.
Isar chiro xarmusi sawasta
Isar zigira meste faane fu`tonir aafa.(2)

11ⁿⁱ Toorban

Gaamani Faada 13: Che faznase

Che che che faznase(2)
 Foro fazanase diinwa.
 Che che che ifaafa eelsunawa.
 Che che che faznase(2)
 She`a fazanase diinwa.
 Che che che ifaafa eelsunawa.
 Che che che faznase(2)
 Kara fazanase diinwa.
 Che che che ifaafa eelsunawa.

12ⁿⁱ Toorban

Gaamani Faada 14: Shawos

Nibi nibi sawos
 Den deen kesi.
 Siru sirira
 Siru yaara baron shorki.
 Iros ichcha
 Iros yaara
 Daa daa
 Daa gansi.

Gaamani Faada 15: Kayimniso Oodani

2x {
Wonna wonna he`iso kabanise
Zeemma gero kesani
Kushuniso afiniso
Samunak masoniwa
Ha`niso kaa`oniwa
Ofsashshuniso muunik
Kushuniso masoniwa
Aruni keer hamainwa
Wonna wonna ambaro zaguniwa (2)

2x {
Wonna wonna he`iso kabanise
Zeemma gero kesani

13ⁿⁱ Toorban

Gaamani Faada 16: Afani buchchulla

afani buchchulla kinawuzasi lufuffe
mastono kushubasik tu`fat
merewa karadsiwa, keenba ichiwa
gandewa ichirewa winyirewa.

Gaamani Faada 17 : Kaam mallatoni aru shunnarwa

Naangota tamaroni ora wuza tesuk safareni
Kaam mallatoni aru chimma duudoniwa
“a” kemshane faar
“n” hep ocho (ba) faar
“l” muura arone faar
“o” kewane faar (2)

Gaamani Faada 18: Garo fizo

Han garo fizo nuuriwa
 Masak hamma gaba feeshiwa
 Han garo fizo gawiwa
 Chiro kuwa mara ke`e feesfat.
 Han garo fizo yeerifawa
 Mee` mee` iyafa
 Keebassi girifaafa.

15ⁿⁱ Toorban

Gaamani Faada 19: Daaga innossin kesi

a, n, e, s, daaga hinossin kesi
 a, a, Zuuttere ariwa
 n, n, Zuuttere kabuni
 e, e, nenuu aruwe
 s, s, daaga innossin kesi

16ⁿⁱ Toorban

Gaamani Faada 20: Sayinsi sayinsi.

Sayinsi sayinsi hetnase
 Assise fayyanaso
 Afenaso masera ofoshshu maafana kaba
 Kushunaso masera meshmeta maafana kaba
 Wochonaso masera waalin kunifana kaba
 Miitok biinwa Sayinsi fere biifana kaba
 Sayinsi sayinsi hetnase
 Assise fayyanaso.

18ⁿⁱ Toorban

Gaamani Faada 21: kasaso sinanawa

1 2 3

kasaso sinanawa

sirusta fulunawa

4 5 6

Fur`asi tukta

Deen deen

7 8 9 10

Harmeta sinanawa

Samasta fulunawa

Awuropilani sinanawa

Fur`asi tukta

Deen deen.

19ⁿⁱ Toorban

Gaamani Faada 22: Marafo arinya

Marafo arinya akamano kosowa.

Ugnase hamfena kabak yaadatedwa.

Birakuta yaafana kaba fuulek bestonak

Ugnase aldanon hophphetu hamfewa.

27ⁿⁱ Toorban

Gaamani Faada 25: Torbanni wonnasi gaama

Torbanni wonni gaama
1,2,3,4,5, aruni kassoni
6,7 isa toorban 7 wona
Kajelo, karsa, arbi, kamisane jematone 5wonas
Yaani aruni keer aruni waagok.
Tinnane guddane aragalafateni keeri.
Kassefa kassefa aruni keyaso kalitera(2)

29ⁿⁱ Toorban

Gaamani Faada 26: Ess kawosta ess kawosta

Ess kawosta(2)
Aka tishifan sholok
Waalfan wolle giri.
Eetbaason bii girifen
Hophanak wonsak hophe hami tuknano
Estan kutiset
Abbay kar`e
Finok kabesefat kaama ode
Basa eetis
Iro ichi yeeshu giri
Waasi girani arafa

31ⁿⁱ Toorban

Gaamani Faada 27: Ekku gireseni

Ekku gireseni irbanimeya tanse meya
Ekku gireseni zuttamnise assiyani meya.
Inyano gireni akamano gawini.
Hanta kar`nesik ge`ak chimniwa
Aatini kabasik keejini foonista
Wulatani faarwa arifani wuza faarwa
Ferera dichira hanta katibarik.
Galatni kar`unwa assinynisik.
Ferera dichira hanta kati barik.
Galatni kar`unwa assinynisik.

Gaamani Faada 28: Kukku

Kukku lu aane wona
Kukku lu aane wona
Kukku lu aane wona
Kukku lu woni
Oyi nanagota nanagota kassoni akamano
Hannen ekuk nawa sina afayoonaza.
Garonase garonase eesa shaabonaase.(2)

“O” Ka`uni Aruni Pirogiramisi Issun Tichni Zuuttosikito

**(Tocho, Ka`usin Gero Zagtoni Kasso, Wostera Dosto Techma,
Ka`usiki Kassonewa Gaamne)**

ISBN: 978-99944-2-869-4

**Itophiyani Federali Dimokirasi Ripablkini
Aruni Ministeri**

**Yeshidani Tesi Tesisa Tuutani
Kililini Aruni Biiro**

Wagiba: 100.00